

การศึกษาความพึงพอใจและปัจจัยในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง
ของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออก

พรรณธริกา เต็มฤกษ์ขจร

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการ โลจิสติกส์และโซ่อุปทาน
คณะโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยบูรพา
มิถุนายน 2558
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ พรรณธิดา เต็มฤกษ์ขจร ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ โลจิสติกส์และโซ่อุปทาน
ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

.....ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.ณกร อินทร์พยุง)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ เร้าธนชกุล)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ณกร อินทร์พยุง)

คณะโลจิสติกส์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ โลจิสติกส์และโซ่อุปทาน
ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะโลจิสติกส์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานะ เขาวรัตน์)

วันที่ 19 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2558

ประกาศคุณูปการ

งานนิพนธ์ เรื่อง “ความพึงพอใจและปัจจัยในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออก” สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ณกร อินทร์พุง อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์ ที่ได้สละเวลาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ถึงประเด็นต่าง ๆ ของการศึกษาและชี้แนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา การค้นคว้าหา ข้อมูลเพิ่มเติม และได้กรุณาตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ และสรุปผลการศึกษา รวมทั้งการแก้ไขรายงานให้สมบูรณ์ และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัยครั้งนี้ เป็นอย่างดียิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเกษตรกรผู้เพาะปลูกมันสำปะหลัง และผู้ประกอบการโรงงานรับซื้อมันสำปะหลังทุกท่านที่ได้สละเวลาอันมีค่าของท่าน และให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ทั้งนี้ขอขอบคุณแรงสนับสนุนและกำลังใจที่ได้รับจากครอบครัวทุกคน ตลอดจนพี่ ๆ เพื่อน ๆ ที่ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จเสร็จสมบูรณ์ลงได้อย่างดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์เล่มนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์กับเกษตรกร ในภูมิภาคอื่น ๆ ผู้ประกอบกิจการมันสำปะหลัง ตลอดจนผู้ที่สนใจในกระบวนการ โลจิสติกส์ในอุตสาหกรรมมันสำปะหลังต่อไป

พรรณธิภา เต็มฤกษ์ขจร

56920040: สาขาวิชา: การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน; วท.ม. (การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน)

คำสำคัญ: ความพึงพอใจและปัจจัยในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง

พรรณธิภา เต็มฤกษ์จร: การศึกษาความพึงพอใจและปัจจัยในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออก (THE SATISFACTION AND FACTORS FOR FARMERS SELECTED CASSAVA CULTIVATION IN EASTERN AREA) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: ฉกร อินทร์พุง, Ph.D. 84 หน้า. ปี พ.ศ. 2558.

มันสำปะหลัง (Cassava) เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญชนิดหนึ่ง เป็นพืชอาหารที่ใช้เป็นแหล่งของคาร์โบไฮเดรต ถ้าพิจารณาจากปริมาณการผลิต พืชอาหารทั่วโลกถือว่ามันสำปะหลังอยู่ในอันดับที่ 5 รองมาจากข้าวสาลี ข้าวโพด ข้าว และมันฝรั่ง เป็นพืชในเขตร้อน โดยเฉพาะในทวีปแอฟริกา อเมริกาใต้ และเอเชียบางประเทศ ซึ่งปลูกมันสำปะหลังเพื่อใช้ในการบริโภคโดยตรง ปริมาณการผลิตทั่วโลกประมาณสองในสามส่วนใช้เป็นอาหารของมนุษย์ ที่เหลือใช้เลี้ยงสัตว์และใช้ในโรงงานอุตสาหกรรม

สำหรับประเทศไทยมันสำปะหลังมีความสำคัญทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมากเพราะมีเนื้อที่ปลูกมากเป็นอันดับ 4 รองจาก ข้าว ข้าวโพด และยางพารา นอกจากนี้ ประเทศไทยยังเป็นผู้ส่งออกมันสำปะหลังเป็นพืชเศรษฐกิจของเกษตรกรไทยเพราะเป็นพืชที่ปลูกง่ายมีปัญหาในการผลิตน้อย ปรับตัวได้ดีในเกือบทุกสภาพพื้นที่ แม้ดินจะไม่ดี ปัญหาโรคแมลงมีน้อย หัวมันสด มีตลาดรองรับแน่นอน การซุกเก็บเกี่ยวไม่ขึ้นกับฤดูกาลสามารถจะชะลอการเก็บเกี่ยวได้ ทนต่อความแห้งแล้งเมื่อเปรียบเทียบกับพืชไร่ชนิดอื่น หลังจากปลูกไปแล้วประมาณ 1-2 เดือน แม้จะไม่ได้รับความชื้นเลยเป็นเวลา 3-4 เดือนมันสำปะหลังยังสามารถเจริญเติบโตและให้ผลผลิตได้เมื่อได้รับความชื้นจากฝนอีกครั้ง

จากการสำรวจการปลูกมันสำปะหลังประจำปี 2557/2558 ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 8,836 ล้านไร่ ผลผลิตต่อไร่ 3,536 ตัน ผลผลิตรวม 31,240 ล้านตัน เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2556/2557 ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 8,657 ล้านไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยวเพิ่มขึ้น 2.06% ผลผลิตต่อไร่ 3,492 ตัน ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น 1.26% ผลผลิตรวม 30,228 ล้านตัน ผลผลิตรวมเพิ่มขึ้น 3.35% (มูลนิธิพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย, 2557)

ในประเทศไทยปริมาณการผลิตไม่แน่นอน เฉลี่ย 8-9 ล้านไร่ต่อปี ได้ผลผลิตหัวมันสด 20-21 ล้านตัน แต่ปริมาณความต้องการของตลาดทั้งภายในและภายนอกประเทศรวมกันประมาณปีละ 19 ล้านตัน (ใช้ภายในประเทศเพียง 3-4 ล้านตัน) ประสิทธิภาพการผลิตค่อนข้างต่ำ คือเฉลี่ย 2.2-2.3 ตันต่อไร่ สาเหตุเนื่องมาจากการใช้พันธุ์พื้นเมืองซึ่งให้ผลผลิตไม่สูงนัก และปัจจัยความต้องการจากต่างประเทศ เนื่องจากผลผลิตพืชเพื่อการเลี้ยงสัตว์ของประเทศนั้น ๆ

มันสำปะหลังซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจจึงควรจะต้องมีการพัฒนาและส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสู่เกษตรกรให้สามารถเพาะปลูกได้ โดยเฉพาะพันธุ์ที่ดี เช่น ระยะเวลา 5, ระยะเวลา 90 และเกษตรศาสตร์ 50 ซึ่งได้ผลผลิตที่สูง ส่งเสริมการใช้มันสำปะหลังเป็นอาหารสัตว์ภายในประเทศ และหาตลาดแปรรูปมันชนิดแป้งมันดิบและแปรรูปเพิ่มขึ้นจากต่างประเทศ

ดังนั้นจะดำเนินการอย่างไรให้มีผลผลิตสูงขึ้น มีผลตอบแทนในการลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นปัญหาที่จะต้องทำการศึกษาความพึงพอใจและปัจจัยอะไรในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรที่เพาะปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดชลบุรี และนำข้อมูลมาพัฒนา ตลอดจนนำไปสู่การตัดสินใจของเกษตรกรในอีกหลาย ๆ พื้นที่ที่มีการเพาะปลูกมันสำปะหลังที่ล่าช้าเพื่อทำให้มีต้นทุนต่ำ ผลผลิตสูง โดยคำนึงถึงการบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์ที่จะส่งผลต่อต้นทุนเป็นอย่างสูง

56920040: MAJOR: LOGISTICS AND SUPPLY CHAIN MANAGEMENT; M.Sc.

(LOGISTICS AND SUPPLY CHAIN MANAGEMENT)

KEYWORDS: THE SATISFACTION AND FACTORS FOR FARMERS SELECTED CASSAVA

PHANTHIPA TEMRUECKKORN: THE SATISFACTION AND FACTORS FOR FARMERS
SELECTED CASSAVA CULTIVATION IN EASTERN AREA. ADVISOR: NAKORN INDRA-PAYOONG,
Ph.D. 84 P. 2015.

Cassava (Cassava) is one kind of important As a food plant used as a source of carbohydrates. Considering the production quantity. Food crops worldwide considered cassava ranked 5 deputy from wheat, corn, rice, and it Xiangjie is a tropical plant, especially in Africa. South America and Asia Rubber countries. The plant is cassava for direct consumption. Production of around the world about two-thirds part used as human food. The rest of the farms and industrial use.

The economic importance of very much because it has an area of growing as the number 4 rice, corn and rubber. In addition, Thailand also exports cassava crop of the farmers because the planted easy, there are less of problems in production. Adapt well in almost every state space even soil is bad, problems with insects is less, there are the market to purchase surely. To dig the harvest season can be slow to harvest. Drought resistant compared to other types of crops after planting go about 1-2 months, even will not get the passion it for 3-4 months cassava can also grow and yield when the moisture from the rain again.

Survey of cassava cultivation, annual 2557/ 2558 Thailand cassava planting area 8 836 million hectares, yield, 3 536 tons. Total production 31 240 million tons, compared with the year 2556/ 2557 Thailand cassava planting area, 8 657 million acres. Harvesting area 2.06% increase yield, 3 492 ton yield increased 1.26% 30 228 million tons of total output, total output increased 3.35% (cassava development foundation of ; 2557).

In the volume production of average 8-9 million hectares per year yield fresh root 20-21 million tons. But the demand of the market, both within and outside the country together around each year 19 million tons (domestic only 3-4 million tons). The production efficiency is quite low, average 2.2-2.3 tons per acre. Due to the use of native causes which yield is not high and the factors.

Cassava, which is one, therefore, should be the development and technology promotion and transfer production to farmers can grow. The varieties, as well as in 5, Rayong 90 and agriculture 50 which has high yield. Promote the use of domestic animal feed Find the market kind raw starch and starch modified starch and increase from abroad.

Therefore, how to increase the yield. Return on investment effectively. Which is a problem to study what factors in the selection of cultivation of cassava farmers in the area. The samples from the farmers cultivate cassava in the province, and the development. As well as the lead to the decision of the farmers in

many areas with cassava to make low cost high output. By considering management logistics system to affect him.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาในการวิจัย.....	2
วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	3
นิยามศัพท์ในการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	4
2 ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	6
ทฤษฎีความพึงพอใจ.....	6
ทฤษฎีการตัดสินใจ.....	7
ทฤษฎีการจัดการ โลจิสติกส์.....	10
บทความ เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	12
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
การกำหนดพื้นที่ศึกษาวิจัย.....	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	39
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	44
วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปส่วนบุคคล.....	47
ข้อมูลความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ในด้านต่าง ๆ.....	55
5 สรุปและข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	63
ผลการวิจัยสรุป.....	63
ขั้นตอนการนำไปสู่หวังโซ่การเลือกผลิต.....	64
อภิปราย.....	65
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	68
ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	69
บรรณานุกรม.....	70
ภาคผนวก.....	72
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	84

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3-1 จำนวนประชากร จำนวนกลุ่มตัวอย่าง.....	40
4-1 ลักษณะทั่วไปส่วนบุคคลของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง.....	47
4-2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการ โลจิสติกส์ ในด้านการกำหนดราคา.....	56
4-3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เลือก เพาะปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดชลบุรี กับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการ โลจิสติกส์ในด้านการกำหนดแรงงาน.....	56
4-4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เลือก เพาะปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดชลบุรี กับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการ โลจิสติกส์ในด้านผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง.....	57
4-5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เลือก เพาะปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดชลบุรี กับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการ โลจิสติกส์ในด้านการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลัง.....	58
4-6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เลือก เพาะปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดชลบุรี กับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการ โลจิสติกส์ในด้านการขนส่ง.....	59
4-7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เลือก เพาะปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดชลบุรี กับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการ โลจิสติกส์ในด้านแหล่งรับซื้อผลิตผล (มันสำปะหลัง).....	60
4-8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เลือก เพาะปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดชลบุรี กับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการ โลจิสติกส์ในด้านข้อมูลข่าวสาร ความรู้เพิ่มเติมในการพัฒนาการเพาะปลูก มันสำปะหลัง.....	61
4-9 สรุปปัจจัยในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง.....	62

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1 กรอบแนวคิดความพึงพอใจและปัจจัยในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง	5
2-1 โครงสร้างห่วงโซ่อุปทาน	11
2-2 ประโยชน์จากผลผลิตมันสำปะหลัง	13
2-3 ข้อมูลและปัจจัยที่ควรพิจารณาในกรอบแนวคิด Zoning	18
2-4 โซนทั้ง 7 ของประเทศไทยที่มีการผลิตมันสำปะหลัง	20
2-5 สถานะการผลิตและการค้ามันสำปะหลัง โซนที่ 1	21
2-6 สถานะการผลิตและการค้ามันสำปะหลัง โซนที่ 2	22
2-7 สถานะการผลิตและการค้ามันสำปะหลัง โซนที่ 3	23
2-8 สถานะการผลิตและการค้ามันสำปะหลัง โซนที่ 4	24
2-9 สถานะการผลิตและการค้ามันสำปะหลัง โซนที่ 5	25
2-10 สถานะการผลิตและการค้ามันสำปะหลัง โซนที่ 6	26
2-11 สถานะการผลิตและการค้ามันสำปะหลัง โซนที่ 7	27
2-12 พื้นที่เพาะปลูกพันธุ์ต่าง ๆ ในจังหวัดปราจีนบุรี	28
2-13 พื้นที่เพาะปลูกพันธุ์ต่าง ๆ ในจังหวัดระยอง	29
2-14 พื้นที่เพาะปลูกพันธุ์ต่าง ๆ ในจังหวัดสระแก้ว	29
2-15 พื้นที่เพาะปลูกพันธุ์ต่าง ๆ ในจังหวัดจันทบุรี	30
2-16 พื้นที่เพาะปลูกพันธุ์ต่าง ๆ ในจังหวัดระยอง	30
2-17 พื้นที่เพาะปลูกพันธุ์ต่าง ๆ ในจังหวัดชลบุรี	31
5-1 ขั้นตอนการนำไปสู่ห่วงโซ่การผลิต	64

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มันสำปะหลัง (Cassava) หรือทาปิโอก้า (Tapioca) มีลักษณะเป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก และมีอายุอยู่ได้หลายปี เมื่ออายุประมาณ 2 เดือน รากจะค่อย ๆ สะสมแป้ง ทำให้รากมีขนาดโตขึ้น เรียกว่า หัว โดยทั่วไปแล้วเกษตรกรจะเก็บเกี่ยวหัวพืชเมื่ออายุได้ประมาณ 1 ปี ระยะเวลาที่ต้นมันสำปะหลังจะมีความสูงประมาณ 2-3 เมตร

มันสำปะหลังมีแหล่งกำเนิดในเขตที่ลุ่มเขตร้อน (Lowland Tropics) พบหลักฐานการเพาะปลูกในประเทศโคลัมเบีย และเวเนซุเอลามานานกว่า 3,000-7,000 ปี โดยแหล่งปลูกมันสำปะหลังของโลกมีอยู่ 3 ทวีป คือ แอฟริกา เอเชีย และอเมริกาใต้

การแพร่กระจายของมันสำปะหลัง คาดว่าเกิดขึ้นในยุคล่าอาณานิคม ราวคริสต์ศตวรรษที่ 15 โดยพวกนักค้าทาสได้นำมันสำปะหลังจากประเทศบราซิลไปปลูกในทวีปแอฟริกา ต่อมาในปี พ.ศ. 2282 ชาวโปรตุเกสได้นำพันธุ์ไปปลูกต่อที่เกาะริยูเนียน (Reunion) และจึงแพร่กระจายไปยังมาดากัสการ์ สำหรับในทวีปเอเชีย พบว่ามีการนำมันสำปะหลังมาปลูกครั้งแรกที่ประเทศฟิลิปปินส์ โดยชาวสเปนได้นำพันธุ์มาจากประเทศเม็กซิโก และพบว่ามี การปลูกที่ประเทศอินโดนีเซียในเวลาต่อมา

สำหรับประเทศไทยนั้นยังไม่มีหลักฐานที่ชี้ชัดว่ามีการนำมันสำปะหลังเข้ามาปลูกเมื่อใด แต่คาดว่าเข้ามาในช่วงเดียวกันกับการเข้าสู่ประเทศศรีลังกาและฟิลิปปินส์ คือประมาณปี พ.ศ. 2329-2383 โดยการแผ่อิทธิพลของชาวยุโรปมายังทวีปเอเชีย แต่เท่าที่มีหลักฐานพบว่า มันสำปะหลังถูกนำเข้ามาปลูกครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2480 โดยนายทวน คมกฤษ ได้นำพันธุ์มาจากประเทศมาเลเซียและฟิลิปปินส์ โดยมาทดลองปลูกที่สถานีทดลองยางคองหงส์ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดสงขลา หลังจากนั้นจึงแพร่กระจายสู่จังหวัดอื่น ๆ ในภาคใต้ และพัฒนาสู่การปลูกเชิงการค้า ในที่สุด การปลูกมันสำปะหลังจากภาคใต้ได้แพร่ขยายออกไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นพื้นที่แรก กล่าวคือ จังหวัดชลบุรี ระยอง และจังหวัดใกล้เคียง (ข้อมูลจากบริษัท ชลเจริญ กรุ๊ป จำกัด)

หลังจากที่มันสำปะหลังได้กลายเป็นพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศไทย เนื่องจากเป็นประเทศที่มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังเป็นอันดับที่ 3 ของโลกรองจากประเทศไนจีเรีย และบราซิล นอกจากนั้นแล้วประเทศไทยยังเป็นผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังและเป็นพืชเศรษฐกิจของเกษตรกรไทยเพราะเป็นพืชที่ปลูกง่ายมีปัญหาในการผลิตน้อย ปรับตัวได้ดีในเกือบ

ทุกสภาพพื้นที่ แม่ดินจะไม่ดี ปัญหาโรคแมลงมีน้อย หัวมันสดมีตลาดรองรับแน่นอน การขุดเก็บเกี่ยวไม่ขึ้นกับฤดูกาลสามารถจะชะลอการเก็บเกี่ยวได้ ทนต่อความแห้งแล้งเมื่อเปรียบเทียบกับพืชไร่ชนิดอื่น หลังจากปลูกไปแล้วประมาณ 1-2 เดือน แม่จะไม่ได้รับความชื้นเลยเป็นเวลา 3-4 เดือน มันสำปะหลังยังสามารถเจริญเติบโตและให้ผลผลิตได้เมื่อได้รับความชื้นจากฝนอีกครั้ง

จากการสำรวจการปลูกมันสำปะหลังประจำปี 2557/ 2558 ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 8,836 ล้านไร่ ผลผลิตต่อไร่ 3,536 ตัน ผลผลิตรวม 31,240 ล้านตัน เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2556/ 2557 ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 8,657 ล้านไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยวเพิ่มขึ้น 2.06% ผลผลิตต่อไร่ 3,492 ตัน ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น 1.26% ผลผลิตรวม 30,228 ล้านตัน ผลผลิตรวมเพิ่มขึ้น 3.35% (มูลนิธิพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย, 2557)

แต่การเพิ่มผลผลิตโดยรวมของประเทศมาจากการขยายพื้นที่ปลูกเพิ่มมากขึ้นมากกว่าเพิ่มผลผลิตต่อไร่ มันสำปะหลังซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่จะต้องมีการพัฒนาและส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสู่เกษตรกรให้สามารถเพาะปลูกได้ โดยสามารถเพิ่มผลผลิตต่อไร่สูงขึ้นกว่าในปัจจุบัน และสามารถลดต้นทุนการผลิตให้เกษตรกรให้มีผลตอบแทนสูงขึ้น ปัญหาเหล่านี้ของเกษตรกรผู้ผลิตมันสำปะหลังในปัจจุบันจึงมีความสำคัญ อาทิ เช่น ความเสื่อมโทรมของดินจะเป็นปัญหาอันดับหนึ่ง หากจะทำให้ผลผลิตต่อไร่สูงขึ้น

ดังนั้นจะดำเนินการอย่างไรให้มีผลผลิตสูงขึ้น มีผลตอบแทนในการลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นปัญหาที่จะต้องทำการศึกษาปัจจัยอะไรในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออก เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจของเกษตรกรในอีกหลาย ๆ พื้นที่ ที่มีการเพาะปลูกมันสำปะหลังที่ล่าช้าทำให้มีต้นทุนสูง ผลผลิตต่ำ

ปัญหาในการวิจัย

1. หาเหตุผลความพึงพอใจในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออก
2. ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกหรือเลิกเพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออก
3. หาปัจจัยการจัดการ โลจิสติกส์ที่ส่งผลต่อการเพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออก

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาผลความพึงพอใจในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออก
2. เพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยในการตัดสินใจเลือกหรือเลิกเพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออก

นิยามศัพท์ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ศัพท์บางคำให้ความหมายและขอบเขต ดังนี้

การจัดการ โลจิสติกส์ หมายถึง กระบวนการวางแผนที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายการจัดเก็บวัตถุดิบ สินค้า ข้อมูลข่าวสารไปยังสถานที่ส่งมอบด้วยความถูกต้อง อย่างทันเวลาและมีต้นทุนรวมที่สามารถแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มในตัวสินค้าและบริการ

ความพึงพอใจ และแรงจูงใจในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง หมายถึง ตัวชี้วัดเชิงปริมาณเพื่อช่วยในการตัดสินใจว่าเกษตรกรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ผลการประเมินในการวัดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจโดยการวิเคราะห์ผลตอบแทนที่ได้รับของเกษตรกร ประกอบด้วย 4 มุมมองหลัก คือ

1. มุมมองทางการเงิน หมายถึง มุมมองที่ทำให้ทราบว่าเกษตรกรขณะนี้ มีผลการผลิตเป็นอย่างไร ด้านการเงินจะมีการพิจารณาตัวชี้วัด (KPI) ในด้านการเพิ่มขึ้นของผลกำไร (Increase Margin) การเพิ่มขึ้นของรายได้ (Increase Revenue) การลดต้นทุน (Reduce Cost) และอื่น ๆ

2. มุมมองด้านลูกค้า หมายถึง มุมมองที่ลูกค้ามอง โดยจะมีการพิจารณาตัวชี้วัดในด้านความพึงพอใจของลูกค้า (Customer Perspectives) ส่วนแบ่งตลาด (Market Share) การรักษาสถานลูกค้าเดิม (Customer Retention) การเพิ่มลูกค้าใหม่ (Customer Acquisition) และอื่น ๆ

3. มุมมองด้านกระบวนการภายใน หมายถึง มุมมองที่เป็นส่วนช่วยทำให้เกษตรกรสามารถนำเสนอคุณค่าที่ลูกค้าต้องการได้ โดยมีการพิจารณาตัวชี้วัด ในด้านการผลิต (Productivity) ทักษะของเกษตรกร (Employee Skill) คุณภาพ (Quality) วงจรเวลา (Cycle Time) การปฏิบัติงาน (Operations) และอื่น ๆ

4. มุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนาของเกษตรกร หมายถึง มุมมองที่ผู้ประกอบกิจการโรงงานที่รับซื้อมันสำปะหลังจะให้ความสำคัญกับเกษตรกร โดยมีการพิจารณาตัวชี้วัดในด้านความพึงพอใจ และทัศนคติของเกษตรกร (Satisfaction and Attitude of Employee) ทักษะ (Skill) ของเกษตรกร อัตราการเลิกผลิตของเกษตรกร (Turnover) และอื่น ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินการในพื้นที่เป้าหมายซึ่งเป็นพื้นที่เก็บเกี่ยวผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นเพียง 0.29% ซึ่งเป็นอัตราที่น้อยที่สุดของภาพรวมทั้ง 7 โชน ซึ่งโชนดังกล่าวเป็นโชนภาคตะวันออก ประกอบด้วย 6 จังหวัด คือ จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดชลบุรี และจังหวัดที่เลือกเพื่อใช้ตอบโจทย์ในโชนภาคตะวันออก ผู้วิจัยพิจารณาว่าควรจะเป็นจังหวัดชลบุรี เนื่องจากตรวจสอบพบว่าเป็นจังหวัดที่เลือกเพาะปลูกพันธุ์มันสำปะหลังหลากหลาย และอยู่ใกล้ท่าเรือฯ แหลมฉบัง ซึ่งอาจจะตอบปัญหาทางด้านโลจิสติกส์ได้เป็นอย่างดี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรในพื้นที่อื่น ๆ ในการหาเหตุผลความพึงพอใจในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง โดยนำปัจจัยต่าง ๆ ของการจัดการ โลจิสติกส์ มาเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง อาทิเช่น ด้านแรงงาน ด้านการประกอบการ ด้านต้นทุน ด้านขนส่ง และผลตอบแทนในการเลือกเพาะปลูก
2. ผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาสำหรับภาคเกษตรกรรม และการนำไปปรับปรุงพันธุ์พืช และวิธีการเพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกร เพื่อให้เกิดความพึงพอใจในการเพาะปลูกมันสำปะหลังอันเป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศให้กับเกษตรกรในส่วนอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี
3. เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาในการศึกษาเพิ่มเติมที่เกี่ยวกับการจัดการ โลจิสติกส์ของเกษตรกรเพาะปลูกมันสำปะหลัง สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจในเรื่องดังกล่าว

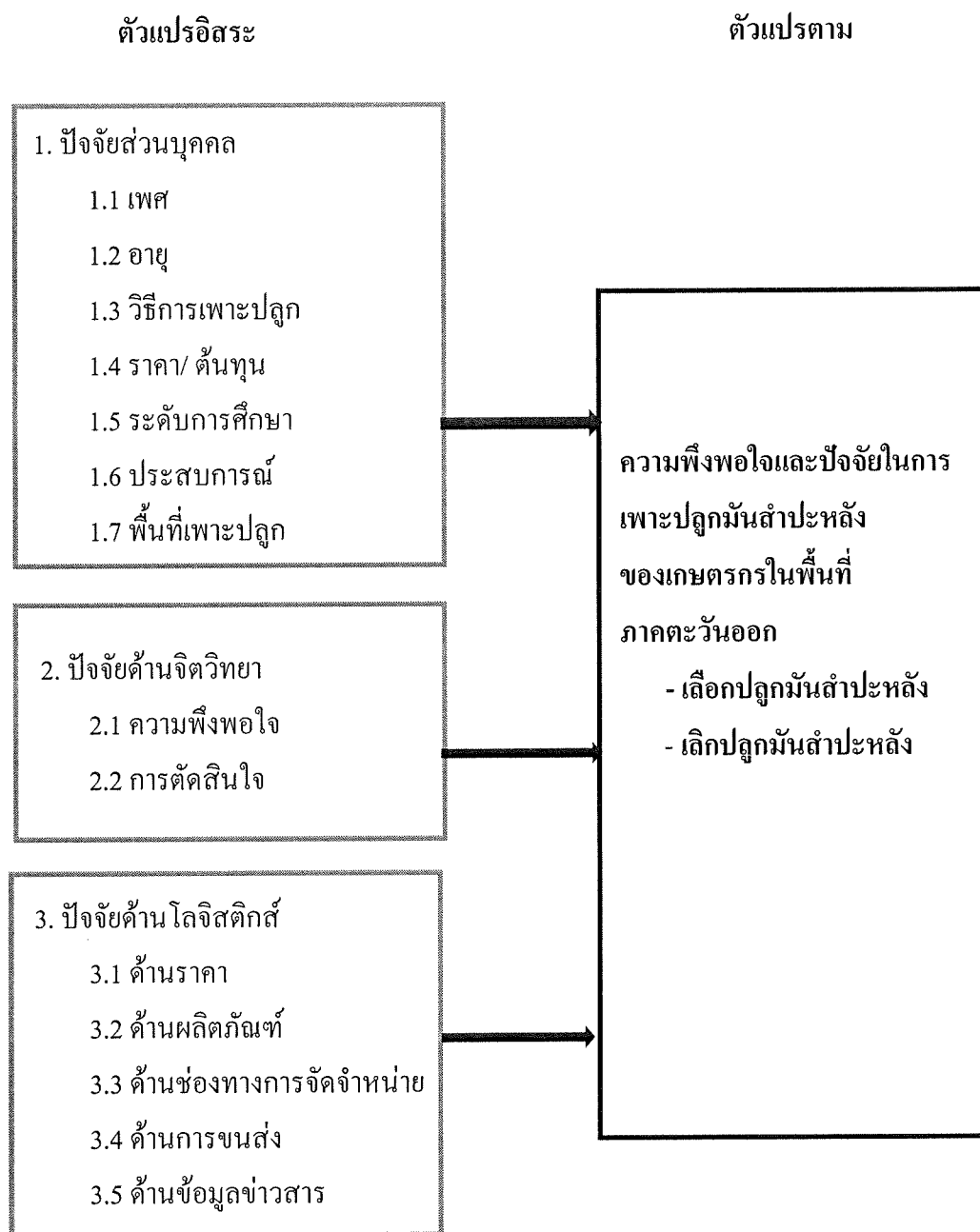
สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออก มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับความพึงพอใจ แรงจูงใจ ให้เกิดการตัดสินใจในการเลือกเพาะปลูก มันสำปะหลัง อันจะส่งผลต่อกระบวนการโลจิสติกส์ของอุตสาหกรรมมันสำปะหลัง

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยในเรื่อง “ความพึงพอใจและปัจจัยในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออก” ผู้วิจัยได้มีแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยดำเนินถึงปัจจัยหลาย ๆ

ด้าน และที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ จนถึงระดับการตัดสินใจ และกำหนดเป็นกรอบแนวคิดไว้ดัง
แผนภาพที่ 1-1

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดความพึงพอใจและปัจจัยในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง

บทที่ 2

ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจและปัจจัยในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออก” ผู้วิจัยศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออกกับความพึงพอใจและกาดัดสินใจของเกษตรกรในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่ภาคตะวันออก โดยการนำทฤษฎีโลจิสติกส์เข้ามาร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งหวังว่าจะเป็นตัวแปรของปัจจัยในการตัดสินใจเลือกปลูกมันสำปะหลังด้วย พร้อมทั้งได้ทำการทบทวนเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. ทฤษฎีความพึงพอใจ
2. ทฤษฎีการตัดสินใจ
3. ทฤษฎีการจัดการ โลจิสติกส์
4. บทความ เอกสารที่เกี่ยวข้อง

เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบถึงสภาพแวดล้อม และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ จากความพึงพอใจแรงจูงใจให้เกษตรกรเพาะปลูกมันสำปะหลังเกิดการเลือกหรือเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง อาทิเช่น ผลการวิจัยที่ว่าประชากรศาสตร์ยังเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจของเกษตรกรในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง

ทฤษฎีความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ นักวิชาการได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ ไว้ดังนี้

วิลลิสทรี ทรียงกูร (2526) กล่าวว่าความพึงพอใจเป็นการให้ค่าความรู้สึกของเราและมีความสัมพันธ์กับโลกทัศน์ที่เกี่ยวกับความหมายของสภาพแวดล้อม ค่าความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสภาพแวดล้อมจะแตกต่างกัน เช่น ความรู้สึกเลว-ดี พอใจ-ไม่พอใจ สนใจ-ไม่สนใจ เป็นต้น

พิณ ทองพูน (2529) กล่าวว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกชอบหรือยินดีเต็มใจ หรือมีเจตคติที่ดีของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งทางวัตถุ และด้านจิตใจ

หลุย จำปาเทศ (2533) ความพึงพอใจ หมายถึง ความต้องการได้บรรลุเป้าหมาย พฤติกรรมที่แสดงออกมาก็จะมีความสุข สังเกตได้จากสายตา คำพูด และการแสดงออก

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่าความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีมีความชอบพอใจ มีความเต็มใจ มีความสบายใจ ได้รับการยกย่อง ในการจัดการบริหารด้านต่าง ๆ ของเกษตรกรที่เลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง เกษตรกรมีความพอใจ ในการเพาะปลูกพืชชนิดนี้ เพราะทำให้เกษตรกรเกิดกระบวนการและผลผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกษตรกรเกิดความพึงพอใจ และมีความสนใจและรู้สึกรักที่จะเพาะปลูกพืชชนิดนี้

องค์ประกอบของความพึงพอใจ

จิตตินันท์ เศษะคุปต์, วีรวัฒน์ ปันนิตามัย และสุรกุล เจนอบรม (2542, อ้างถึงในปานจิต บุรณสมภพ, 2548) ได้กล่าวว่าองค์ประกอบของความพึงพอใจในการบริการ เป็นความพึงพอใจในการบริการที่เกิดขึ้นในกระบวนการบริการระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ เป็นผลของการรับรู้และประเมินคุณภาพของการบริการในสิ่งที่ผู้รับบริการคาดหวังว่าจะได้รับและสิ่งที่ผู้รับบริการได้รับจริงจากการบริการในแต่ละสถานการณ์การบริการหนึ่ง ซึ่งระดับของความพึงพอใจอาจไม่คงที่ผันแปรไปตามช่วงเวลาที่แตกต่างกันได้ ทั้งนี้ความพึงพอใจในการบริการ ประกอบด้วย

1. ด้านการรับรู้คุณภาพของผลิตภัณฑ์บริการ ผู้รับบริการจะรับรู้ว่าคุณภาพผลิตภัณฑ์บริการที่ได้รับมีลักษณะตามพันธะสัญญาของกิจการบริการแต่ละประเภทตามที่ควรจะเป็นมากน้อยเพียงใด
2. ด้านการรับรู้คุณภาพของการนำเสนอบริการ ผู้รับบริการจะรับรู้ว่าคุณภาพการนำเสนอบริการในกระบวนการบริการของผู้ให้บริการมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ไม่ว่าจะเป็นความสะดวกในการเข้าถึงบริการ พฤติกรรมการแสดงออกของการให้บริการ ตามบทบาทหน้าที่และปฏิริยาการตอบสนองการบริการของผู้ให้บริการต่อผู้รับบริการในด้านความรับผิดชอบต่อการให้บริการใช้ภาษาสื่อความหมายและการปฏิบัติตนในการให้บริการ สิ่งเหล่านี้เกี่ยวข้องกับการสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าด้วยโมติจิตของการบริการที่แท้จริง

บราลี จินตสนธิ (2538) ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อการบริการของสำนักงานทะเบียนศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลหัวหิน พบว่า ตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ โดยที่เพศชายมีความพึงพอใจสูงกว่าเพศหญิง ประชาชนที่มีอายุมากจะมีความพึงพอใจในการรับบริการสูงกว่าประชาชนที่มีอายุน้อยกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีความพึงพอใจสูงกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า แต่ระดับรายได้ และอาชีพที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการของประชาชน

ทฤษฎีการตัดสินใจ

วิทยา วิสูตรเรืองเดช (2545, หน้า 27) ในการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคล จะต้องผ่านกระบวนการต่าง ๆ อยู่มากมายโดยการตัดสินใจเลือกกระทำ หรือละเว้นไม่กระทำกิจกรรมต่าง ๆ

ของตน ขึ้นอยู่กับพื้นฐานเหตุผลของความแตกต่างระหว่างบุคคล ต่างกันออกไปตามปัจจัยส่วนตัว และปัจจัยแวดล้อม การตัดสินใจเพื่อตนเองหรือการตัดสินใจเพื่อส่วนรวม ซึ่งขึ้นอยู่กับความเชื่อ ค่านิยม ทักษะสติ และแรงจูงใจต่าง ๆ

ความหมายของการตัดสินใจ

การตัดสินใจมีหลายความหมาย แต่ส่วนใหญ่มักให้นิยามว่าเป็นการเลือกที่จะกระทำ หรือปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จากทางเลือกหลายทางเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้ โดยได้มีนักวิชาการได้ให้คำจำกัดความหรือคำนิยามไว้ ดังนี้

ฮินเนส และมาสิก (Hynes & Massie อ้างถึงใน คลฤดี สุวรรณศิริ, 2536, หน้า 5) กล่าวว่า การตัดสินใจ คือการกระทำตามที่ตั้งใจเลือก เพื่อให้บรรลุผลที่ตั้งไว้

แฮริสัน Harrison (อ้างถึงใน ปัญญา บุญเลิศล้ำ, 2546, หน้า 18) ได้สรุปเกี่ยวกับการให้นิยามของการตัดสินใจว่า เป็นกระบวนการประเมินผลเกี่ยวกับทางเลือก หรือตัวเลือก หรือตัวเลือกที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย และการคาดคะเนผลที่เกิดทางเลือกปฏิบัติที่จะส่งผลถึงการบรรลุเป้าหมายได้มากที่สุด

Friedman's Consumption Function (1994, p.9) นิยามความหมายของการตัดสินใจ คือ ความสามารถในการทำงานหรือการบริหารงาน นอกจากบุคคลจะต้องมีความรู้ความสามารถในงานที่ปฏิบัติแล้วสิ่งสำคัญประการหนึ่งของผู้ปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหัวหน้างานหรือผู้บริหารก็คือ การตัดสินใจ (Decision making) การตัดสินใจเปรียบเสมือนหัวใจของการปฏิบัติงานและบริหารงาน ทั้งนี้เพราะการตัดสินใจจะมีอยู่ในแทบทุกขั้นตอนและทุกกระบวนการของการทำงาน แม้แต่บุคคลทั่วไปก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงเรื่องการตัดสินใจได้ นับตั้งแต่บุคคลต้นขั้นมาก็จะมีการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นการเลือกชุดที่จะใส่ เวลาที่จะออกจากบ้าน เส้นทางที่จะใช้เดินทาง เป็นต้น แต่ดูเหมือนว่าการตัดสินใจในเรื่องทั่ว ๆ ไปเหล่านี้เป็นเรื่องที่ไม่ต้องพิจารณาอะไรมากมายนัก แม้ตัดสินใจแล้วผิดพลาดก็สามารถแก้ไขได้ไม่ยาก แต่ถ้าเรื่องที่ตัดสินใจนั้นเป็นเรื่องใหญ่ ซึ่งหมายถึง เรื่องหากตัดสินใจแล้วผิดพลาดจะเกิดความเสียหายมากหรือแก้ไขได้ยาก การตัดสินใจในเรื่องใหญ่ ๆ เหล่านี้ควรต้องพิจารณาให้รอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจลงไป ทั้งนี้การตัดสินใจในบางเรื่องของบุคคลอาจหมายถึงชีวิตหรืออนาคตของบุคคลนั้นทำนองเดียวกันกับการตัดสินใจในบางเรื่องของผู้บริหารอาจหมายถึงความอยู่รอดหรือไม่ของกลุ่ม ของหน่วยงาน หรือขององค์กร เป็นต้น

สรุปการตัดสินใจนับว่าเป็นสิ่งที่ยังคงต้องชีวิตและการทำงานของบุคคลและถือเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้บริหารในการจัดการหรือบริหารงาน ซึ่งจะนำไปให้เกิดความอยู่รอดหรือไม่ ของกลุ่ม หน่วยงาน หรือองค์กร การตัดสินใจที่ดีนั้นจะก่อให้เกิดความผิดพลาดน้อย

ที่สุด ดังนั้นผู้ที่จะตัดสินใจจึงควรรหาข้อมูลหรือมีข้อมูลที่ดีและมีกระบวนการที่ดีให้การตัดสินใจตลอดจนตระหนักถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดการตัดสินใจผิดพลาดอีกด้วย การตัดสินใจก็จะเกิดผลดีมากที่สุดและเกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด

กระบวนการตัดสินใจ กาญจนา เกียรติมนรัตน์ (2548, หน้า 65) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจชื่อของ ผู้บริโภคว่ามีกระบวนการและพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งสามารถสรุปกระบวนการตัดสินใจชื่อ และพฤติกรรมของผู้บริโภคเป็นองค์ประกอบ 3 ส่วนใหญ่ คือ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลลัพธ์ (Output) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) มีองค์ประกอบที่เกิดจากปัจจัยภายนอก (external influence) ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ปัจจัยภายนอกดังกล่าวมีอิทธิพลต่อค่านิยม (Values) ทักษะคติ (Attitudes) และพฤติกรรมของผู้บริโภค โดยเฉพาะปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคมาก คือ ปัจจัยด้านการตลาด (Marketing inputs) เป็นกิจกรรมทางการตลาดที่พยายามเข้าถึงการแจ้งข้อมูลข่าวสาร และจูงใจให้ผู้บริโภคซื้อและใช้ผลิตภัณฑ์ เรียกว่า กลยุทธ์ส่วนผสมทางการตลาด ได้แก่ การโฆษณา การให้ข่าวประชาสัมพันธ์สินค้า และการขายตรงให้แก่ผู้บริโภค และปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรม (Sociaocultural inputs) ปัจจัยนำเข้าในด้านนี้เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมด้านสังคมวัฒนธรรม ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจชื่อ ได้แก่ สมาชิกในครอบครัว ชนชั้นทางสังคม ตลอดจนแหล่งข้อมูลที่ไม่เป็นทางการ และแหล่งข้อมูลอื่นที่ไม่ใช่ทางธุรกิจ ทั้งนี้ปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรมไม่จำเป็นต้องสนับสนุนการซื้อหรือบริโภคผลิตภัณฑ์นั้น แต่อาจจะทำให้ผู้บริโภคต่อต้านการใช้ผลิตภัณฑ์ก็ได้

2. กระบวนการ (Process) กระบวนการตัดสินใจซึ่งปัจจัยภายในประกอบไปด้วย แรงจูงใจ การรับรู้ การเรียนรู้ บุคลิกภาพ และทักษะคติ ของผู้บริโภค แยกเป็นองค์ประกอบ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นความต้องการรับรู้ (Need recognition) ขั้นการค้นหาข้อมูลก่อนตัดสินใจ (Repurchase search) อิทธิพลของข้อมูลข่าวสารที่ผู้บริโภคได้รับแตกต่างกันไปตามประเภทของผลิตภัณฑ์ ส่วนข้อมูลจากแหล่งส่วนตัวจะใช้สำหรับประเมินผลิตภัณฑ์ เช่น แม่บ้านเรียนรู้จากข่าวสารเกี่ยวกับน้ำมันพืชจากโฆษณา แต่จะพูดคุยกับสมาชิกในครอบครัว เพื่อประเมินค่าจากข่าวสารที่ได้รับการประเมินทางเลือก (Evaluation of alternative) ข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ

3. ผลลัพธ์ (Output) ผลที่ได้จากการตัดสินใจจากปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจ วุฒิชัย จำนงค์ (อ้างถึงใน คลฤดี สุวรรณศิริ, 2539, หน้า 8-10) แบ่งกระบวนการตัดสินใจออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้ การแยกแยะ (Problem identification) การหาข่าวสารที่เกี่ยวกับตัวปัญหานั้น (information search) การประเมินค่า (Evaluation of information) การกำหนดทางเลือก (Listing of

alternatives) การเลือกทางเลือก (Selection of alternative) การปฏิบัติตามการตัดสินใจ (Implement of decision)

ทฤษฎีการจัดการโลจิสติกส์

หัวใจหลักของการจัดการ โลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลก่อให้เกิดความได้เปรียบทางแข่งขัน คือ การอยู่เหนือคู่แข่งทางธุรกิจ ทั้งในด้านของคุณภาพ ต้นทุนที่ต่ำกว่า ความแตกต่าง ความรวดเร็ว ตรงต่อเวลาของการบริการและที่สำคัญคือสินค้าและบริการมีราคาถูก เพื่อเป็นการสร้างความพึงพอใจและความภักดีของลูกค้าสำหรับการตัดสินใจซื้อสินค้าในอนาคต โดยการสร้างยืดหยุ่นให้เกิดขึ้นภายในองค์กร (ทวิศักดิ์ เทพพิทักษ์, 2550)

อนึ่งการจัดการ โลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพมีความสำคัญต่อบริษัทใน 2 แนวทางคือ เพิ่มรายได้ในรูปของยอดขายและลดต้นทุนในการผลิตหรือบริการ โดยการลดต้นทุนเกิดจากการจัดการแบบมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บและการไหลของสินค้า โดยเกิดจากทางเลือกระหว่างกิจกรรมในระบบ โลจิสติกส์ เช่น ระหว่างปริมาณสินค้าคงคลังและการขนส่ง ถ้าบริษัทต้องการมีสินค้าคงคลังต่ำต้องขนส่งหลายเที่ยว การพิจารณาต้นทุนจะพิจารณาเลือกใช้กิจกรรมที่ต้นทุนต่ำกว่าและไม่ส่งผลกระทบต่อลูกค้า ก็สามารเลือกวิธีใดวิธีหนึ่ง การจัดการ โลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง การเลือกกลุ่มกิจกรรมด้านโลจิสติกส์ที่สามารถลดต้นทุนรวมในการใช้ทรัพยากรองค์กรได้ดีที่สุด ต้องดำเนินการ โดยมีการวางแผนและมีการจัดการที่เหมาะสมหรือการจัดการที่มีประสิทธิผล ประหยัดหรือลดค่าใช้จ่าย การทำงานสามารถย่นระยะเวลาให้สั้นลงจะส่งผลให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ เพราะสามารถตอบสนองความพึงพอใจของลูกค้ากล่าวคือ โลจิสติกส์ทำให้มีผลิตภัณฑ์และบริการในด้านปริมาณที่ถูกต้อง คุณภาพที่ถูกต้อง เวลาที่ถูกต้อง สถานที่ถูกต้อง และราคาที่ถูกต้อง ฉะนั้นโลจิสติกส์จึงสามารถสร้างอรรถประโยชน์ทั้งในด้านสถานที่และเวลา ความพึงพอใจของลูกค้า สามารถสร้างความจงรักภักดีในตัวผลิตภัณฑ์และมองบริษัทในภาพลักษณ์ที่ดี เป็นจุดที่ทำให้เพิ่มรายได้จากยอดขายที่เพิ่มขึ้นในที่สุด (คำนาย อภิปรัชญาสกุล, 2550)

ความหมายของโลจิสติกส์

จากความหมายข้างต้นกล่าวโดยสรุป การจัดการ โลจิสติกส์ คือ กระบวนการในการวางแผน ดำเนินการ ควบคุมประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการการเคลื่อนย้ายของสินค้า ข้อมูลและการเงิน ระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค

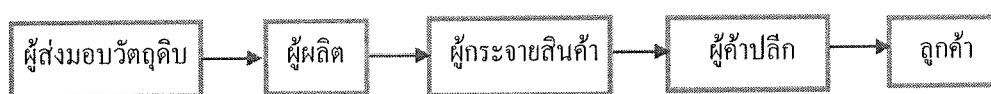
องค์ประกอบของระบบโลจิสติกส์

สำหรับการจัดการ โลจิสติกส์เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management) ซึ่งเป็นการวางแผน นำไปปฏิบัติ และควบคุมส่วนต่าง ๆ จากจุดที่มีการหาวัตถุดิบ

จนถึงจุดที่มีการบริโภค ซึ่งมีการส่งผ่านสินค้า การบริการ และข้อมูลสารสนเทศเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าอย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษาการจัดการทั้ง โลจิสติกส์และ โซ่อุปทานนำไปสู่ข้อสรุปที่ว่า การจัดการ โลจิสติกส์และโซ่อุปทานเป็นการจัดการแบบบูรณาการโดยเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดซื้อ การผลิต การจัดส่ง ฯลฯ โดยเป็นการประสานงานกันระหว่างสมาชิกภายในโซ่อุปทานตั้งแต่ผู้จัดส่งวัตถุดิบไปจนถึงผู้บริโภค ภายใต้เป้าหมายของการลดต้นทุนของระบบ การเพิ่มระดับการให้บริการนำไปสู่ประสิทธิภาพและการตอบสนองความต้องการของลูกค้า (ทวิศักดิ์ เทพพิทักษ์, 2550) โดยทั่วไปแล้ว ห่วงโซ่อุปทานประกอบด้วยจุดที่สำคัญ ๆ ดังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของการไหลของวัตถุดิบตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง

- ผู้ส่งมอบ (Suppliers) หมายถึง ผู้ที่ส่งวัตถุดิบให้กับ โรงงานหรือสถานปฏิบัติการ สำหรับกระจายสินค้า
- โรงงานผู้ผลิต (Manufacturers) หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ในการแปรสภาพวัตถุดิบที่ได้รับจากผู้ส่งมอบ ให้มีคุณค่าสูงขึ้น
- ศูนย์กระจายสินค้า (Distribution Centres) หมายถึง จุดที่ทำหน้าที่ในการกระจายสินค้าไปให้ถึงมือผู้บริโภคหรือลูกค้าที่ศูนย์ กระจายสินค้าหนึ่ง ๆ อาจจะมีสินค้าที่มาจากหลาย โรงงานการผลิต
- ร้านค้าย่อยและลูกค้าหรือผู้บริโภค (Retailers or Customers) คือ จุดปลายทางของโซ่อุปทาน ซึ่งเป็นจุดที่สินค้าหรือบริการต่าง ๆ จะต้องถูกใช้จนหมดมูลค่า และโดยที่ไม่มี การเพิ่มคุณค่าให้กับสินค้าหรือบริการนั้น ๆ

ภาพที่ 2-1 โครงสร้างห่วงโซ่อุปทาน

การสำรวจในครั้งนี้มีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างเกษตรกรกับการจัดการห่วงโซ่อุปทานกับการดำเนินการ โลจิสติกส์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยชิ้นนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของการจัดการห่วงโซ่อุปทานกับการดำเนินการ โลจิสติกส์มีด้านใดและอย่างไรบ้าง อีกทั้งข้อมูลที่ได้จะสามารถช่วยให้นำไปขยายผล และวางแผนในด้าน โลจิสติกส์อื่น ๆ ต่อไป

ส่วนกิจกรรมหลักในห่วงโซ่อุปทานนั้นประกอบด้วย

- การจัดหา (Procurement) เป็นการจัดหาวัตถุดิบหรือวัสดุที่ป้อนเข้าไปยังจุดต่าง ๆ ในสายของห่วงโซ่อุปทาน จากตัวอย่างข้างต้นหากโรงงานได้ผลปาล์มที่มีคุณภาพต่ำ ถึงแม้ว่าจะมีเครื่องมือเครื่องจักรที่ทันสมัย ก็จะส่งผลต่อคุณภาพและต้นทุน ฉะนั้นการจัดหาถือเป็นการกิจกรรมหนึ่งที่จะส่งผลต่อคุณภาพและต้นทุนการผลิต

- การขนส่ง (Transportation) เป็นกิจกรรมที่เพิ่มคุณค่าของสินค้าในแง่ของการย้ายสถานที่ หากน้ำมันปาล์มประกอบอาหารถูกขายอยู่ที่หน้าโรงงานผลิตอาจจะไม่มีลูกค้ามา ซื้อเลยก็ได้ อีกประการหนึ่งก็คือ หากการขนส่งไม่ดี สินค้าอาจจะได้รับความเสียหายระหว่างทาง จะเห็นว่า การขนส่งก็มีผลต่อต้นทุนโดยตรง

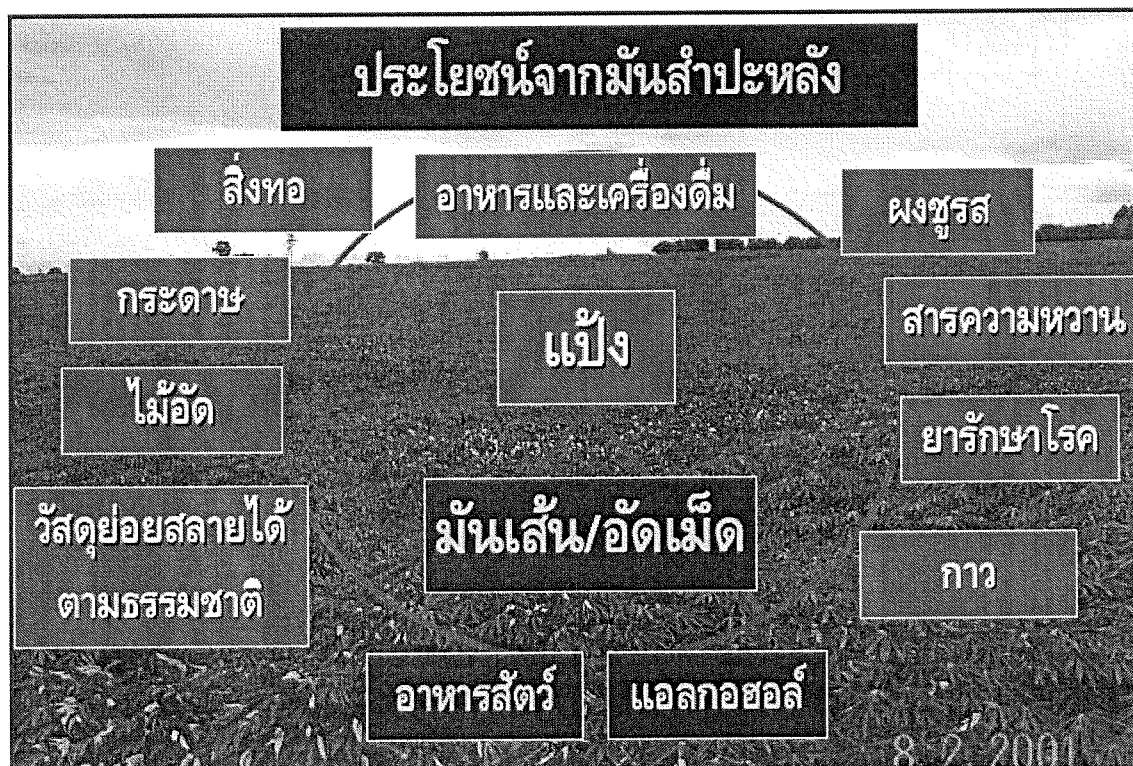
- การจัดเก็บ (Warehousing) เป็นกิจกรรมที่มีได้เพิ่มคุณค่าให้กับตัวสินค้าเลย แต่ก็เป็นกิจกรรมที่ต้องมีเพื่อรองรับกับความต้องการของลูกค้าที่ไม่คงที่ รวมทั้งประโยชน์ในด้านของการประหยัดเมื่อมีการผลิตของจำนวนมากในแต่ละครั้ง หรือผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่มีปริมาณวัตถุดิบที่ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับฤดูกาล และสภาพลม ฟ้า อากาศ

- การกระจายสินค้า (Distribution) เป็นกิจกรรมที่ช่วยกระจายสินค้าจากจุดจัดเก็บส่งต่อไปยังร้านค้าปลีกหรือซูเปอร์มาร์เก็ต (ปวีณา เชาวลิทวงศ์, 2548)

บทความ เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในกระบวนการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน เป็นหนึ่งในปัจจัยในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออก ผู้วิจัยได้ค้นหางานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางในการเปรียบเทียบและอ้างอิงได้ดังนี้

การเพิ่มผลผลิตก็เป็นอีกด้านหนึ่งในการพัฒนาการจัดการโลจิสติกส์ จากเทคนิคการเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลัง (สมพงษ์ กาทอง, กรมวิชาการเกษตร) จะบอกถึงประโยชน์ที่ได้จากผลผลิตของมันสำปะหลัง ภาพที่ 2-2 โดยผลผลิตจากมันสำปะหลังสามารถนำไปใช้ในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ได้ อาทิเช่น มันเส้น/อัดเม็ด อาหารสัตว์ แอลกอฮอล์ และแปรสภาพไปในอุตสาหกรรมอื่น ๆ อีกได้ เช่น วัสดุย่อยสลายได้ตามธรรมชาติ ไม้อัด กระดาษ สิ่งทอ อาหารและเครื่องดื่ม แป้ง พงศุภ สสาร ความหวาน ยารักษาโรค กาว สิ่งเหล่านี้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันตลอดเวลา

ภาพที่ 2-2 ประโยชน์จากผลผลิตมันสำปะหลัง

วิธีการเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลังประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่
2. การเลือกฤดูกาลที่เหมาะสม ควรจัดให้มันสำปะหลังอายุตั้งแต่ 3-12 เดือน ใ้รับน้ำฝนมากที่สุด จะทำให้ได้ผลผลิตสูงสุด โดยแบ่งออกเป็น 3 ช่วง
  - 2.1 ช่วงฤดูแล้ง ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม เนื่องจากปริมาณน้ำฝนไม่แน่นอน ผลผลิตสูง วัชพืชน้อย ลดการชะล้างพังทลายของดิน
  - 2.2 ช่วงต้นฤดูฝน ระหว่างเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม เนื่องจากปริมาณน้ำฝนสม่ำเสมอ ปัญหาด้านวัชพืชน้อย การชะล้างพังทลายของดินสูง
  - 2.3 ช่วงปลายฤดูฝน ระหว่างเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน เนื่องจากปริมาณน้ำฝนน้อย ไม่เหมาะกับดินร่วนเหนียว กระทบแล้งนาน วัชพืชน้อย ลดการชะล้างพังทลายของดิน
3. การเลือกพันธุ์มันสำปะหลัง นิยมปลูกพันธุ์ระยอง 5 ระยอง 72 ระยอง 90 เกษตรศาสตร์ 50
4. การปลูกที่เหมาะสม การเตรียมดินลักษณะผาล3 ผาล7 แบบยกร่อง และไม่ยกร่อง ระยะปลูก ระยะแถว 80-120 ซม. ระยะต้น 50-100 ซม. ปลูกแบบปักตั้งตรง

5. การดูแลรักษาที่เหมาะสม การกำจัดวัชพืชในช่วง 4 เดือนแรก วัชพืชมีผลกระทบต่อผลผลิตมาก การใส่ปุ๋ยเคมีใส่ในช่วงประมาณ 30 วันหลังปลูก

6. การเก็บเกี่ยวช่วงเวลาที่เหมาะสม ปลูกต้นฤดูฝน (พฤษภาคม) เก็บเกี่ยว 8-10 เดือน ปลูกปลายฤดูฝน (ตุลาคม) เก็บเกี่ยว 12 เดือน ปลูกฤดูแล้ง (กุมภาพันธ์ถึงมีนาคม) เก็บเกี่ยว 10-12 เดือน

สรุปได้ว่า ถ้าปลูกมันสำปะหลังอย่างถูกต้องและเหมาะสม ตามรายละเอียดที่กล่าวมา และราคาผลผลิตเป็นสิ่งจูงใจ การยกระดับผลผลิตมันสำปะหลังให้ได้ 5 ตันต่อไร่ เป็นเรื่องที่น่าจะเป็นไปได้

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในการเลือกแหล่งขายนมันสำปะหลัง ในเขตอำเภอหมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี กรณีศึกษาเกษตรกรอำเภอหมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี โดยสรุป ประเด็น สืบเนื่องจากตลาดมันสำปะหลังมีการเติบโตอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้ประกอบการลานมันสำปะหลังเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากในภูมิภาคเดียวกัน ซึ่งรับซื้อมันสำปะหลังจากเกษตรกรเพื่อนำไปแปรรูปเป็นมันสำปะหลังอัดเม็ดหรือนำหัวมันสำปะหลังสดเพื่อส่งต่อไปยัง โรงแปรงการเพิ่มขึ้นของผู้ประกอบการลานมันทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการลานมันสำปะหลังด้วยกัน ซึ่งผู้ประกอบการแต่ละรายก็จะใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อให้ได้วัตถุดิบก็คือมันสำปะหลัง อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการลานมันสำปะหลังยังมีมากและการแข่งขันยังมีสูงก็ยิ่งเป็นผลดีกับเกษตรกรเพราะทำให้มีทางเลือกมากขึ้นและสุดท้ายก็ขึ้นอยู่กับเกษตรกรจะพิจารณากลยุทธ์ใดหรือตัดสินใจในการใช้บริการ และสถานประกอบการใด ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในการเลือกลานมันสำหรับขายนมันสำปะหลังในเขตอำเภอหมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ และปัจจัยอื่น ๆ เช่น ราคาซื้อขายมันสำปะหลัง เงื่อนไขการรับเงิน ค่าน่าเชื่อถือ ความเอาใจใส่ลูกค้า สถานที่ตั้ง การประชาสัมพันธ์ และกลยุทธ์ทางการตลาด

ตัวแปรตาม ประกอบด้วย กระบวนการตัดสินใจเลือกแหล่งขายนมันสำปะหลัง ได้แก่ การวิเคราะห์ถึงปัญหา การพิจารณาค้นหาทางเลือก การวิเคราะห์ประเมินทางเลือก การตัดสินใจเลือกทางเลือก

ผลวิจัยพบว่า สถานภาพของประชากรที่มีความแตกต่างกัน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในการเลือกแหล่งขายนมันสำปะหลังในเขตอำเภอหมวกเหล็ก ด้านราคาซื้อขายมันสำปะหลังกับด้านเงื่อนไขการชำระเงิน อยู่ในระดับความ

นำเชื้อถั่ว ด้านกลยุทธ์ทางการตลาด อยู่ในระดับปานกลาง ด้านข้อมูลส่วนบุคคลมีความแตกต่างกัน ด้านสถานภาพและรายได้ ซึ่งถ้าต้องการวิเคราะห์ให้ชัดเจนในด้านข้อมูลส่วนบุคคล ควรเลือกกลุ่มเกษตรกรที่เจาะลงไป เช่น เกษตรกรที่มีสถานภาพสมรส

การเลือกผลิตอ้อยหรือมันสำปะหลังภายใต้การจัดการปัจจัยการผลิตของเกษตรกรในอำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์) บรมวุฒิ มูลพรม กล่าวว่า แนวโน้มของพื้นที่ปลูกอ้อยมีเพิ่มขึ้นทุกปี ถึงแม้ว่าพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังจะลดลงเมื่อปีการผลิต 2550/ 51 แต่หลังจากนั้นแนวโน้มการปลูกมันสำปะหลังได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้น่าสนใจว่า ปัจจัยการผลิตและต้นทุน ผลตอบแทนจะมีผลต่อการตัดสินใจเลือกปลูกอ้อยและมันสำปะหลังของเกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่าในการผลิตอ้อย โดยส่วนใหญ่แล้วค่อนข้างมีความยุ่งยากต่อการผลิตกว่าการปลูกมันสำปะหลัง เกษตรกรต้องพึงปัจจัยการผลิตนอกครัวเรือน เช่น การจ้างแรงงานในท้องถิ่น หรือแรงงานนอกท้องถิ่นมีการใช้เครื่องจักรเข้ามาทุ่นแรงในหลายกระบวนการผลิต หากเปรียบเทียบกับ การปลูกมันสำปะหลังมีการใช้เครื่องทุ่นแรงเฉพาะในกระบวนการไถ ซึ่งเชื่อมโยงกับการจัดการทุนของเกษตรกร คือการปลูกมันสำปะหลังส่วนใหญ่ใช้เงินตนเองหรืออาจมีการกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร นั้นหมายความว่า เกษตรกรมีการพึ่งพาตนเองและมีการตัดสินใจได้ด้วยตนเองต่อการจัดการเงินทุน ซึ่งตรงข้ามกับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยที่ ได้รับเงินเกี่ยวจากโรงงานผลิตน้ำตาล ส่งผลต่อการผูกขาดในการผลิตและซื้อขายระหว่างเกษตรกรและโรงงาน ซึ่งสอดคล้องกับสภาพทางสังคม คือ ในพื้นที่มีเพียงโรงงานเดียว เกษตรกรจึงผลิตและส่งให้กับโรงงานนั้นและยังพบว่ามีการรวมตัวของกลุ่มเกษตรกร เนื่องจากมีลานรับซื้อมันสำปะหลังในแต่ละตำบล ทั้งนี้การผลิตมันสำปะหลังมีความเป็นอิสระและสะดวกต่อการจัดการมาก การจัดการของเกษตรกร ควรเลือกผลิตมันสำปะหลัง เนื่องจากเกษตรกรมีประสบการณ์การผลิต และมีการจัดจำหน่ายผลผลิตที่สะดวก

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2553) ในรายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาแนวทางการจัดการห่วงโซ่อุปทานและ โลจิสติกส์ของสินค้าเกษตร ภายใต้โครงการการศึกษาวิจัยตลอดจนติดตามประเมินผลเพื่อเสนอแนวทางนโยบายการปรับ โครงสร้างภาคการผลิต การค้า และการลงทุน พบว่ามันสำปะหลังเป็นสินค้าเกษตรที่มีความสำคัญชนิดหนึ่งของโลก มีปริมาณการผลิต 200 ล้านตันต่อปี และมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และไทยอยู่ในผู้ผลิตที่สำคัญ 5 อันดับแรก สำหรับประเทศไทยมันสำปะหลังนับเป็นพืชเศรษฐกิจเชิงพาณิชย์ที่สำคัญ มีปริมาณการผลิตมากกว่า 20 ล้านตันในแต่ละปี และด้วยปริมาณผลผลิตของประเทศไทยที่มีแนวโน้มลดลงจาก

ปัญหาสภาพอากาศเปลี่ยนแปลงและโรคแมลงระบาด ประกอบกับมีความต้องการใช้ในอุตสาหกรรมเอทานอลเพิ่มขึ้น

จากปัจจัยข้างต้นอาจส่งผลกระทบต่อให้ราคามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์นั้นมีความผันผวนมากขึ้นกว่าในอดีต ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องในระบบตลาดไม่ว่าจะเป็นผู้ผลิต (เกษตรกร) ผู้ค้า ผู้แปรรูป และ ผู้ส่งออก ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมนั้นสามารถเข้ามาใช้ประโยชน์จากตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าด้วยการซื้อหรือขายล่วงหน้าเพื่อลดความเสี่ยงจากความผันผวนของราคา และยังเป็นการสร้างให้ระบบตลาดนั้นที่มีเสถียรภาพและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผลการสำรวจภาวะการผลิตและการค้ามันสำปะหลัง ฤดูกาลผลิตปี 2557/ 58 (คณะสำรวจมันสำปะหลัง ฤดูกาลผลิตปี 2557/ 58 5 กันยายน 2557 Thai tapioca Starch Association (TTSA)) พบปัญหาว่าปริมาณหัวมันสดที่ผลิตได้ ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ในอุตสาหกรรมแปรรูปที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ในช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม เกษตรกรจะเก็บเกี่ยวผลผลิตจำนวนมากออกสู่ตลาด ทำให้เกิดอุปทานส่วนเกินส่งผลให้ราคาหัวมันสดตกต่ำในช่วงเวลาดังกล่าว และสถานการณ์การขาดแคลนแรงงาน และอัตราค่าจ้างแรงงานภาคเกษตรที่สูงขึ้นในปัจจุบัน

และยังได้ขอเสนอแนะว่า ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน ควรส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีและองค์ความรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตหัวมันสด รวมทั้งสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานด้านการผลิตให้กับเกษตรกร ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการเพิ่มผลผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการและภาครัฐควรมีมาตรการเสริมด้านการบริหารจัดการ เพื่อสร้างสมดุลระหว่างการผลิตและความต้องการของตลาด ซึ่งจะส่งผลต่อเสถียรภาพราคามันสำปะหลังทั้งระบบ และส่งเสริมการพัฒนาเครื่องจักรกลเกษตรสำหรับการปลูกและเก็บเกี่ยวมันสำปะหลัง รวมทั้งสนับสนุนการนำไปใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน และทดแทนการใช้แรงงาน

รวมทั้งได้ข้อสังเกตว่า พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และภาคกลาง ในช่วงเดือนมกราคม-พฤษภาคม 2557 บางแห่งได้รับผลกระทบจากภาวะแล้ง และฝนทิ้งช่วง ทำให้มันสำปะหลังชะงักการเจริญเติบโต บางส่วนเสียหายโดยสิ้นเชิง ต้องปลูกทดแทนช่วงปลายเดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม 2557 มีแนวโน้มที่ผลผลิตจะออกสู่ตลาดช้ากว่าปกติ และ คณะสำรวจมันสำปะหลังได้รับรายงานการเกิดโรครากเน่าเพิ่มขึ้น ในบางพื้นที่ของจังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ กำแพงเพชร เชียงราย ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทราเป็นต้น

เขตเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กุมภาพันธุ์ พ.ศ. 2556 ได้จัดทำเขตเหมาะสม

สำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ โดยวิเคราะห์ความเหมาะสมของที่ดิน (Land Suitability) กับ ปัจจัยความต้องการของพืชแต่ละชนิด (Crop Requirement) ตามสภาพที่มีการเพาะปลูกพืช ร่วมกับ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ อาทิ เขตป่าไม้ตามกฎหมาย เขตพื้นที่โครงการชลประทาน โดยดำเนินการ เบื้องต้น 6 ชนิดพืชเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งได้ดำเนินการจัดทำประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง “การ กำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน และ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์” ประกาศ ณ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 (ภาคผนวก) สรุปเขตเหมาะสม สำหรับการปลูกมันสำปะหลัง จำแนกตามรายจังหวัด รวมทั้งประเทศ 49 จังหวัด ประกอบด้วย ภาคเหนือ 14 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 20 จังหวัด ภาคกลาง 9 จังหวัด ภาคตะวันออก 6 จังหวัด ภาคใต้ 0 จังหวัด ซึ่ง ภาคตะวันออก 6 จังหวัด ประกอบด้วย

1. จังหวัดจันทบุรี	มี 6 อำเภอ 17 ตำบล
2. จังหวัดฉะเชิงเทรา	มี 4 อำเภอ 14 ตำบล
3. จังหวัดชลบุรี	มี 9 อำเภอ 49 ตำบล
4. จังหวัดปราจีนบุรี	มี 6 อำเภอ 31 ตำบล
5. จังหวัดระยอง	มี 8 อำเภอ 49 ตำบล
6. จังหวัดสระแก้ว	มี 9 อำเภอ 50 ตำบล

คู่มือการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ เกษตรกรรม (คณะทำงานโครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2557) เพื่อเป็นกรอบแนวทางและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการ ขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ภาคเกษตรของหน่วยงานส่วนกลางและจังหวัด โดยจัดทำองค์ประกอบ ที่สำคัญ คือ นโยบายการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) ประกอบด้วย ความเป็นมา เป้าหมายการพัฒนา แผนที่นำทางการพัฒนา (Road Map) กลไกการขับเคลื่อนนโยบายในปัจจุบัน และกรอบแนวคิดและหลักการสำคัญของนโยบาย Zoning ภาพที่ 2-3

Zoning	Area	Commodity	Human Resource
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ พื้นที่เพาะปลูกที่เหมาะสม ▪ พื้นที่ชลประทาน ▪ การคมนาคมและโลจิสติกส์ ▪ ที่ตั้งของโรงงานแปรรูป/ตลาด ▪ ปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร ▪ ปัญหาเกี่ยวกับสภาพดิน ▪ ความเหมาะสมในการเกษตรกรรม ▪ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อุปสงค์และอุปทาน ▪ ราคา ต้นทุน/ผลตอบแทน ▪ ความต้องการของ แหล่งแปรรูป/ตลาด ▪ ระยะเวลาการออกผลผลิต/ปฏิทินการเพาะปลูก ▪ พื้นที่ปลูก&ผลผลิตต่อไร่ ▪ ฤดูกาลและดินฟ้าอากาศ ▪ เทคโนโลยีในการผลิต ▪ โลจิสติกส์และระบบห่วงโซ่อุปทานภาคการเกษตร ▪ ภาวะเศรษฐกิจ ▪ จำนวนประชากร&รสนิยม ▪ ปริมาณและราคาสินค้าชนิดอื่นๆ ที่ทดแทนกันได้ ▪ แนวโน้มปริมาณความต้องการสินค้าในตลาดต่างประเทศ ▪ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ จำนวนเกษตรกร ▪ กลุ่มเป้าหมาย (Developing/ Existing/ต้นแบบ) ▪ ความพร้อม/ศักยภาพ/ความสนใจ ▪ ความรู้ ประสบการณ์ ทัศนคติการประกอบอาชีพ ▪ Smart Officer/Smart Officer ต้นแบบ ▪ เครื่องมือ&อุปกรณ์ทั่วไปสำหรับ Smart Officer ▪ ระบบและอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับ Smart Officer ▪ การทำงานร่วมกับองค์กรเครือข่ายของ Smart Officer ▪ ฯลฯ

ภาพที่ 2-3 ข้อมูลและปัจจัยที่ควรพิจารณาในกรอบแนวคิด Zoning

กรอบแนวคิดมีสาระสำคัญ คือ การขับเคลื่อนนโยบายการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) ในพื้นที่หนึ่งให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยความพร้อมของปัจจัยหลัก 3 ด้านในการขับเคลื่อน ประกอบด้วย การบริหารจัดการพื้นที่และทรัพยากรที่เหมาะสม ผลผลิตสินค้าได้ตรงตามความต้องการของตลาด รวมทั้งการมีบุคลากรด้านการเกษตรทั้งเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่บริหารจัดการการผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่คุณค่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตาม พบว่าข้อมูลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัจจัยทั้ง 3 ด้านที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่าง ๆ นั้น มีความแตกต่างกัน โดยในบางพื้นที่มีความพร้อมสำหรับการพัฒนา เช่น พื้นที่ที่มีความเหมาะสมและโครงสร้างพื้นฐานเอื้ออำนวยสินค้าหลักในพื้นที่มีราคาดีมีตลาดรองรับ มีบุคลากรทั้ง Smart Farmer และ Smart Officer ที่มีความพร้อมในการบริหารจัดการการผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่คุณค่าของสินค้าเกษตรต่าง ๆ ในพื้นที่นั้น เป็นต้น แต่ในบางพื้นที่อยู่ในเขตยังขาดความพร้อมในบางเรื่องหรือมีปัญหา ที่ต้องเร่งแก้ไขก่อน การพัฒนาในแต่ละพื้นที่จึงไม่สามารถใช้รูปแบบ วิธีการเหมือนกันได้ หน่วยงานในพื้นที่และคณะกรรมการระดับจังหวัดจะต้องกำหนดมาตรการ โครงการ และกิจกรรมในการพัฒนาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย พื้นที่และสินค้าโดยคำนึงถึงข้อมูลข้อเท็จจริงจากปัจจัยทั้ง 3 ด้านที่ดำเนินการสำรวจ รวบรวม ตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวข้องมาแล้วเป็นสำคัญ

สำหรับชนิดของข้อมูลที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในปัจจัยหลักทั้ง 3 ด้าน ได้ประมวลไว้เป็นตัวอย่างภาพที่ 2-3 ซึ่งหน่วยงานทั้งในส่วนกลางและจังหวัดจำเป็นต้องทราบเพื่อนำมาพิจารณา กำหนดแนวทางการพัฒนาหรือตัดสินใจในการแนะนำและส่งเสริมแก่เกษตรกรอย่างเหมาะสม

ข้อมูลเนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิตต่อไร่ ผลผลิตรวม (ตัวเลข) ปี 2557/ 58 7 โชน อ้างอิงจากมูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (TTDI)

โดยแบ่งเป็น 7 โชน ภาพที่ 2-4 สำหรับกำหนดเป็นพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังประกอบด้วย

โชนที่ 1 ประกอบด้วย 7 จังหวัด ภาพที่ 2-5 คือ จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด

โชนที่ 2 ประกอบด้วย 3 จังหวัด ภาพที่ 2-6 คือ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดนครราชสีมา

โชนที่ 3 ประกอบด้วย 5 จังหวัด ภาพที่ 2-7 คือ จังหวัดยโสธร จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์

โชนที่ 4 ประกอบด้วย 4 จังหวัด ภาพที่ 2-8 คือ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น

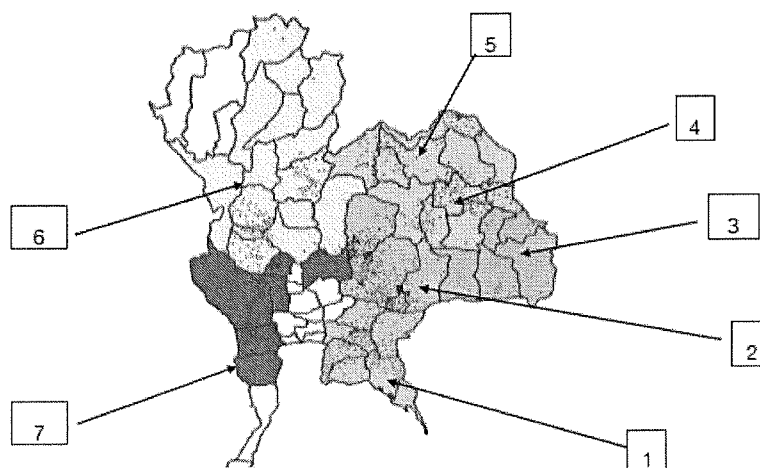
โชนที่ 5 ประกอบด้วย 8 จังหวัด ภาพที่ 2-9 คือ จังหวัดเลย จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดสกลนคร จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร

โชนที่ 6 ประกอบด้วย 8 จังหวัด ภาพที่ 2-10 คือ จังหวัดเชียงราย จังหวัดอุดรดิษฐ์ จังหวัด พิชณุโลก จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดเพชรบุรี และอื่น ๆ

โชนที่ 7 ประกอบด้วย 8 จังหวัด ภาพที่ 2-11 คือ จังหวัดสระบุรี จังหวัดลพบุรี จังหวัดชัยนาท จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การผลิตมันสำปะหลัง ปี 2557/58

สรุปภาพรวม 7 โชน

รายงานคณะสำรวจภาวะการผลิตและการค้ามันสำปะหลัง ปี 2557/58

(ระหว่างวันที่ 27 ก.ค.- 1 ส.ค. ,17-20, 30 ส.ค. และ 1-5 ก.ย.57)

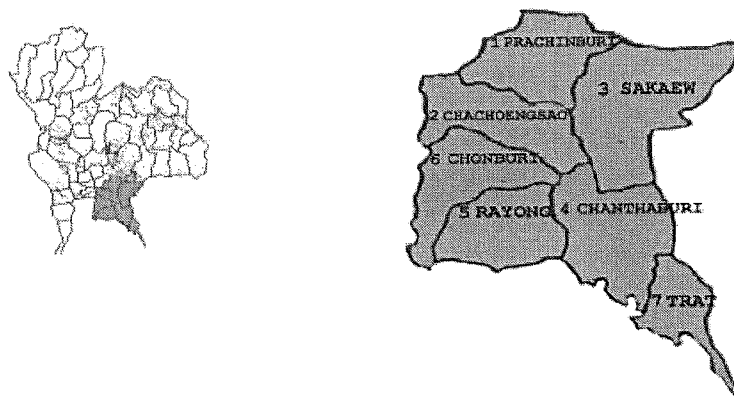
โชน	ผลผลิตหัวมันสด								
	พื้นที่เกี่ยวเกี่ยว (ไร่)			ผลผลิต (ตัน)			ผลผลิต/ไร่ (ตัน)		
	ปี 56/57	ปี 57/58	%เพิ่ม/ลด	ปี 56/57	ปี 57/58	%เพิ่ม/ลด	ปี 56/57	ปี 57/58	%เพิ่ม/ลด
1	1,429,265	1,433,436	0.29	5,272,050	5,453,256	3.44	3.689	3.804	3.14
2	2,158,283	2,248,264	4.17	7,873,007	8,284,290	5.22	3.648	3.685	1.01
3	759,383	790,435	4.09	2,483,350	2,728,277	9.86	3.270	3.452	5.55
4	565,284	590,129	4.40	1,802,538	1,938,571	7.55	3.189	3.285	3.02
5	1,010,314	998,888	- 1.13	3,228,361	3,261,637	1.03	3.195	3.265	2.19
6	1,876,311	1,894,534	0.97	6,714,546	6,747,483	0.49	3.579	3.562	- 0.48
7	858,102	879,891	0.97	2,853,690	2,826,510	- 0.95	3.326	3.212	- 3.41
รวม	8,656,942	8,835,577	2.06	30,227,542	31,240,024	3.35	3.492	3.536	1.26

ภาพที่ 2-4 โชนทั้ง 7 ของประเทศไทยที่มีการผลิตมันสำปะหลัง

อ้างอิงจากมูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (TTDI)

การผลิตมันสำปะหลัง ปี 2557/58

ZONE 1

รายงานคณะกรรมการการผลิตและการค้ามันสำปะหลัง ปี 2557/58

(ระหว่างวันที่ 27 ก.ค. - 1 ส.ค. , 17-20, 30 ส.ค. และ 1-5 ก.ย.57)

		ผลผลิตหัวมันสด								
		พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)			ผลผลิต (ตัน)			ผลผลิต/ไร่ (ตัน)		
จังหวัด		ปี 56/57	ปี 57/58	%เพิ่ม/ลด	ปี 56/57	ปี 57/58	%เพิ่ม/ลด	ปี 56/57	ปี 57/58	%เพิ่ม/ลด
1	ปราจีนบุรี	156,395	160,911	2.89	531,619	573,970	7.97	3.399	3.567	4.94
2	ฉะเชิงเทรา	283,198	283,643	0.16	1,059,720	1,074,723	1.42	3.742	3.789	1.26
3	สระแก้ว	397,215	420,504	5.86	1,362,393	1,539,465	13.00	3.430	3.661	6.73
4	จันทบุรี	251,106	227,872	-9.25	890,804	826,720	-7.19	3.548	3.628	2.25
5	ระยอง	59,493	61,181	2.84	237,873	246,498	3.63	3.998	4.029	0.78
6	ชลบุรี	281,858	279,325	-0.90	1,189,641	1,191,880	0.19	4.221	4.267	1.09
7	ตราด	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	1,429,265	1,433,436	0.29	5,272,050	5,453,256	3.44	3.689	3.804	3.14

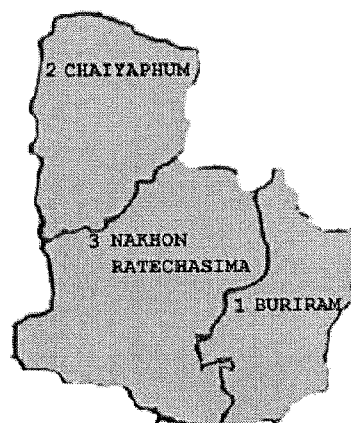
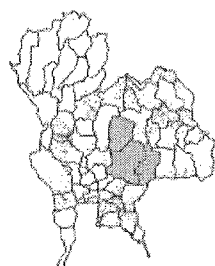
ภาพที่ 2-5 สถานะการผลิตและการค้ามันสำปะหลัง โซนที่ 1

อ้างอิงจากมูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (TTDI)

การผลิตมันสำปะหลัง ปี 2557/58

ZONE 2

รายงานคณะสำรวจภาวะการผลิตและการค้ำมันสำปะหลัง ปี 2557/58
(ระหว่างวันที่ 27 ก.ค.- 1 ส.ค. ,17-20, 30 ส.ค. และ 1-5 ก.ย.57)

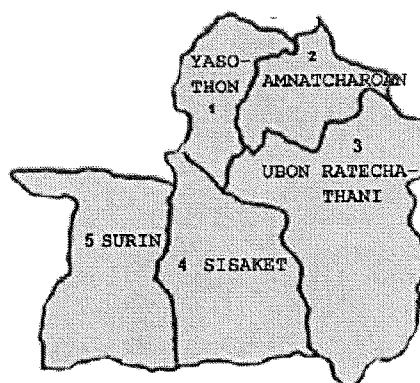
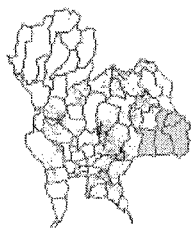
จังหวัด	ผลผลิตหัวมันสด								
	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)			ผลผลิต (ตัน)			ผลผลิต/ไร่ (ตัน)		
	ปี 57/58	%เพิ่ม/ลด	%เพิ่ม/ลด	ปี 57/58	%เพิ่ม/ลด	%เพิ่ม/ลด	ปี 57/58	%เพิ่ม/ลด	%เพิ่ม/ลด
1 บุรีรัมย์	205,739	210,491	2.31	825,041	853,751	3.48	4.010	4.056	1.15
2 ชัยภูมิ	406,468	419,606	3.23	1,404,789	1,428,758	1.71	3.456	3.405	-1.48
3 นครราชสีมา	1,546,076	1,618,167	4.66	5,643,177	6,001,781	6.35	3.650	3.709	1.62
รวม	2,158,283	2,248,264	4.17	7,873,007	8,284,290	5.22	3.648	3.685	1.01

ภาพที่ 2-6 สภาวะการผลิตและการค้ำมันสำปะหลัง โซนที่ 2

อ้างอิงจากมูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (TTDI)

การผลิตมันสำปะหลัง ปี 2557/58

ZONE 3

รายงานคณะสำรวจภาวะการผลิตและการค้ำมันสำปะหลัง ปี 2557/58

(ระหว่างวันที่ 27 ก.ค.- 1 ส.ค. ,17-20, 30 ส.ค. และ 1-5 ก.ย.57)

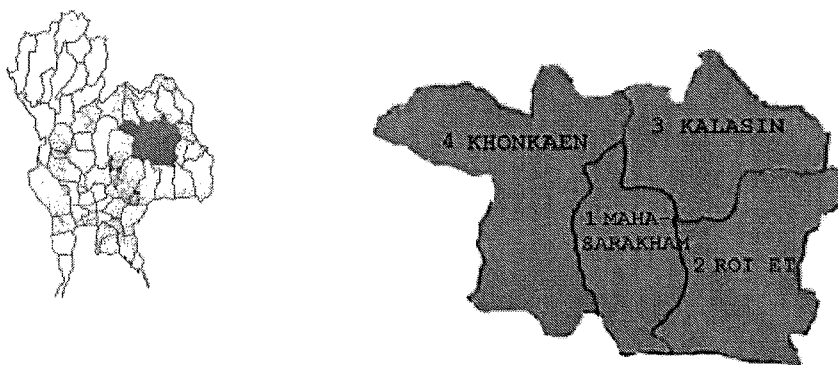
	ผลผลิตหัวมันสด									
	จังหวัด	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)			ผลผลิต (ตัน)			ผลผลิต/ไร่ (ตัน)		
		160911	2.89	%เพิ่ม/ลด	573970	7.97	%เพิ่ม/ลด	3.567	4.94	%เพิ่ม/ลด
1	ยโสธร	83,535	85,437	2.28	274,307	295,527	7.74	3.284	3.459	5.33
2	อำนาจเจริญ	50,851	52,613	3.47	167,842	174,728	4.10	3.301	3.321	0.61
3	อุบลราชธานี	400,152	417,403	4.31	1,283,224	1,435,449	11.86	3.207	3.439	7.23
4	ศรีสะเกษ	145,480	146,038	0.38	499,206	529,680	6.10	3.431	3.627	5.71
5	สุรินทร์	79,365	88,944	12.07	258,771	292,893	13.19	3.261	3.293	0.98
	รวม	759,383	790,435	4.09	2,483,350	2,728,277	9.86	3.270	3.452	5.55

ภาพที่ 2-7 สภาวะการผลิตและการค้ำมันสำปะหลังโซนที่ 3

อ้างอิงจากมูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (TTDI)

การผลิตมันสำปะหลัง ปี 2557/58

ZONE 4

รายงานคณะกรรมการภาวะการผลิตและการค้ามันสำปะหลัง ปี 2557/58

(ระหว่างวันที่ 27 ก.ค.- 1 ส.ค. ,17-20, 30 ส.ค. และ1-5 ก.ย.57)

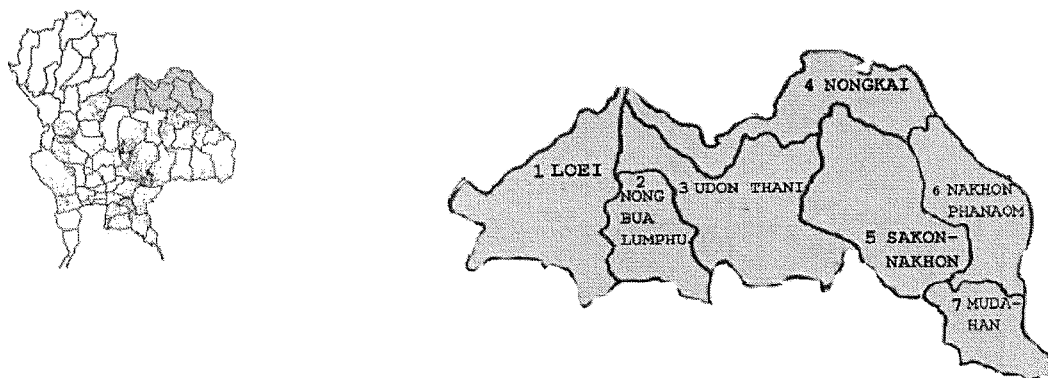
		ผลผลิตหัวมันสด								
		พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)			ผลผลิต (ตัน)			ผลผลิต/ไร่ (ตัน)		
		ปี 57/58	%เพิ่ม/ลด	%เพิ่ม/ลด	ปี 57/58	%เพิ่ม/ลด	%เพิ่ม/ลด	ปี 57/58	%เพิ่ม/ลด	%เพิ่ม/ลด
1	มหาสารคาม	100,269	103,157	2.88	308,600	318,239	3.12	3.078	3.085	0.23
2	ร้อยเอ็ด	38,767	39,868	2.84	117,043	128,375	9.68	3.019	3.220	6.66
3	กาฬสินธุ์	229,169	248,653	8.50	752,259	838,458	11.46	3.283	3.372	2.71
4	ขอนแก่น	197,079	198,451	0.70	624,636	653,499	4.62	3.169	3.293	3.91
รวม		565,284	590,129	4.40	1,802,538	1,938,571	7.55	3.189	3.285	3.02

ภาพที่ 2-8 สภาวะการผลิตและการค้ามันสำปะหลัง โซนที่ 4

อ้างอิงจากมูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (TTDI)

การผลิตมันสำปะหลัง ปี 2557/58

ZONE 5

รายงานคณะสำรวจภาวะการผลิตและการค้ามันสำปะหลัง ปี 2557/58

(ระหว่างวันที่ 27 ก.ค.- 1 ส.ค. ,17-20, 30 ส.ค. และ1-5 ก.ย.57)

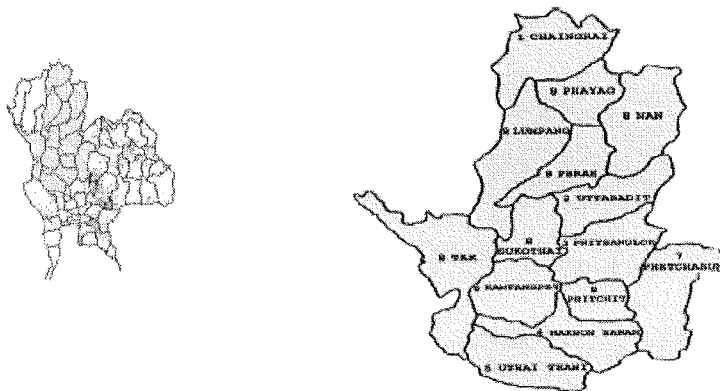
ผลผลิตหัวมันสด									
จังหวัด	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)			ผลผลิต (ตัน)			ผลผลิต/ไร่ (ตัน)		
	160911	2.89	%เพิ่ม/ลด	573970	7.97	%เพิ่ม/ลด	3.567	4.94	%เพิ่ม/ลด
1 เลย	293,601	278,673	-5.08	983,059	973,405	-0.98	3.348	3.493	4.33
2 หนองบัวลำภู	71,918	71,179	-1.03	226,313	221,509	-2.12	3.147	3.112	-1.11
3 อุตรดิตถ์	256,264	257,018	0.29	833,435	849,959	1.98	3.252	3.307	1.69
4 หนองคาย	19,570	18,773	-4.07	59,304	57,520	-3.01	3.030	3.064	1.12
5 บึงกาฬ	21,219	20,746	-2.23	64,731	64,603	-0.20	3.051	3.114	2.06
6 สกลนคร	132,960	141,678	6.56	386,318	426,026	10.28	2.906	3.007	3.48
7 นครพนม	56,913	57,135	0.39	169,730	171,748	1.19	2.982	3.006	0.80
8 บุคคาลหาร	157,869	153,686	-2.65	505,471	496,867	-1.70	3.202	3.233	0.97
รวม	1,010,314	998,888	-1.13	3,228,361	3,261,637	1.03	3.195	3.265	2.19

ภาพที่ 2-9 สภาวะการผลิตและการค้ามันสำปะหลัง โซนที่ 5

อ้างอิงจากมูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (TTDI)

Tapioca Production Crop Year 2014/15

Zone 6

Results of Survey on Tapioca Production and Trade, Crop Year 2014/2015

		Fresh Roots								
	Province	Harvested Area (hectares)			Production (Tons)			Yield per haectare (Tons)		
		2013/14	2014/15	% +/-	2013/14	2014/15	% +/-	2013/14	2014/15	% +/-
1	Chiang Rai	8,872	9,773	10.16	180,735	200,047	10.69	20.369	20.469	0.49
2	Uttaradit	4,410	4,615	4.66	91,343	100,240	9.74	20.713	21.719	4.86
3	Phitsanulok	27,374	27,370	-0.02	580,846	592,723	2.04	21.219	21.656	2.06
4	Nakhon Sawan	59,996	59,553	-0.74	1,261,286	1,259,176	-0.17	21.025	21.144	0.56
5	Uthai Thani	23,138	22,725	-1.78	511,731	493,419	-3.58	22.119	21.713	-1.84
6	Kampheng ph	106,756	106,238	-0.49	2,561,214	2,477,339	-3.27	23.994	23.319	-2.81
7	Phetchaburi	30,634	32,145	4.93	693,419	737,325	6.33	22.638	22.938	1.33
8	*Other	39,030	40,706	4.29	833,972	887,214	6.38	21.367	21.796	2.01
Total		300,210	303,125	0.97	6,714,546	6,747,483	0.49	22.366	22.260	-0.48

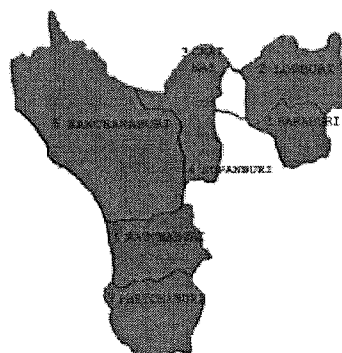
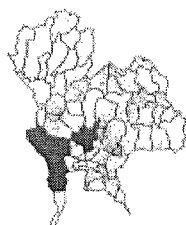
Remark *Other Province include Take / Sukothai / Prae / Lampang / Phayao / Pijit / Nan / Lamphun / Chiangmai

ภาพที่ 2-10 สถานะการผลิตและการค้ามันสำปะหลังโซนที่ 6

อ้างอิงจากมูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (TTDI)

การผลิตมันสำปะหลัง ปี 2557/58

ZONE 7

รายงานคณะสำรวจภาวะการผลิตและการค้ำมันสำปะหลัง ปี 2557/58
(ระหว่างวันที่ 27 ก.ค.- 1 ส.ค. ,17-20, 30 ส.ค. และ 1-5 ก.ย.57)

		ผลผลิตหัวมันสด								
จังหวัด	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)			ผลผลิต (ตัน)			ผลผลิต/ไร่ (ตัน)			
	ปี 57/58	%เพิ่ม/ลด	%เพิ่ม/ลด	ปี 57/58	%เพิ่ม/ลด	%เพิ่ม/ลด	ปี 57/58	%เพิ่ม/ลด	%เพิ่ม/ลด	
1 สระบุรี	34,420	41,306	20.01	129,322	152,460	17.89	3.757	3.691	-1.76	
2 ลพบุรี	205,160	217,631	6.08	704,767	731,458	3.79	3.435	3.361	-2.15	
3 ชัยนาท	64,441	64,792	0.54	211,035	203,771	-3.44	3.275	3.145	-3.97	
4 สุพรรณบุรี	35,853	36,251	1.11	112,197	107,484	-4.20	3.129	2.965	-5.24	
5 กาญจนบุรี	443,241	445,020	0.4	1,461,682	1,395,583	-4.52	3.298	3.136	-4.91	
6 ราชบุรี	72,291	72,259	-0.04	225,787	226,966	0.52	3.123	3.141	0.58	
7 เพชรบุรี	1,606	1,574	-1.99	5,274	5,234	-0.76	3.284	3.326	1.28	
8 ประจวบคีรีขันธ์	1,090	1,058	-2.94	3,626	3,554	-1.99	3.327	3.361	1.02	
รวม	858,102	879,891	2.54	2,853,690	2,826,510	-0.95	3.326	3.212	-3.41	

ภาพที่ 2-11 สภาวะการผลิตและการค้ำมันสำปะหลัง โซนที่ 7

อ้างอิงจากมูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (TTDI)

ข้อมูลพื้นที่การปลูกมันสำปะหลัง แยกตามโซนทั้ง 7 ของประเทศไทย จังหวัด อำเภอ ตำบล ในพื้นที่ภาคตะวันออก เข้าถึงได้จาก www.thaitambon.com แหล่งผลิตมันสำปะหลังใน

ประเทศไทยเกษตรกรที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง ซึ่งมีพื้นที่เพาะปลูกภายในพื้นที่ภาคตะวันออก 6 จังหวัด ได้แก่

จังหวัดปราจีนบุรี ภาพที่ 2.12 พื้นที่ที่เหมาะสม อาทิเช่น ระยะเวลา 5, 7, 72, 9 เกษตรศาสตร์ 50

จังหวัดฉะเชิงเทรา ภาพที่ 2.13 พื้นที่ที่เหมาะสม อาทิเช่น ระยะเวลา 5, 7, 72, 9 เกษตรศาสตร์ 50

จังหวัดสระแก้ว ภาพที่ 2.14 พื้นที่ที่เหมาะสม อาทิเช่น ระยะเวลา 5, 7, 72, 9 เกษตรศาสตร์ 50

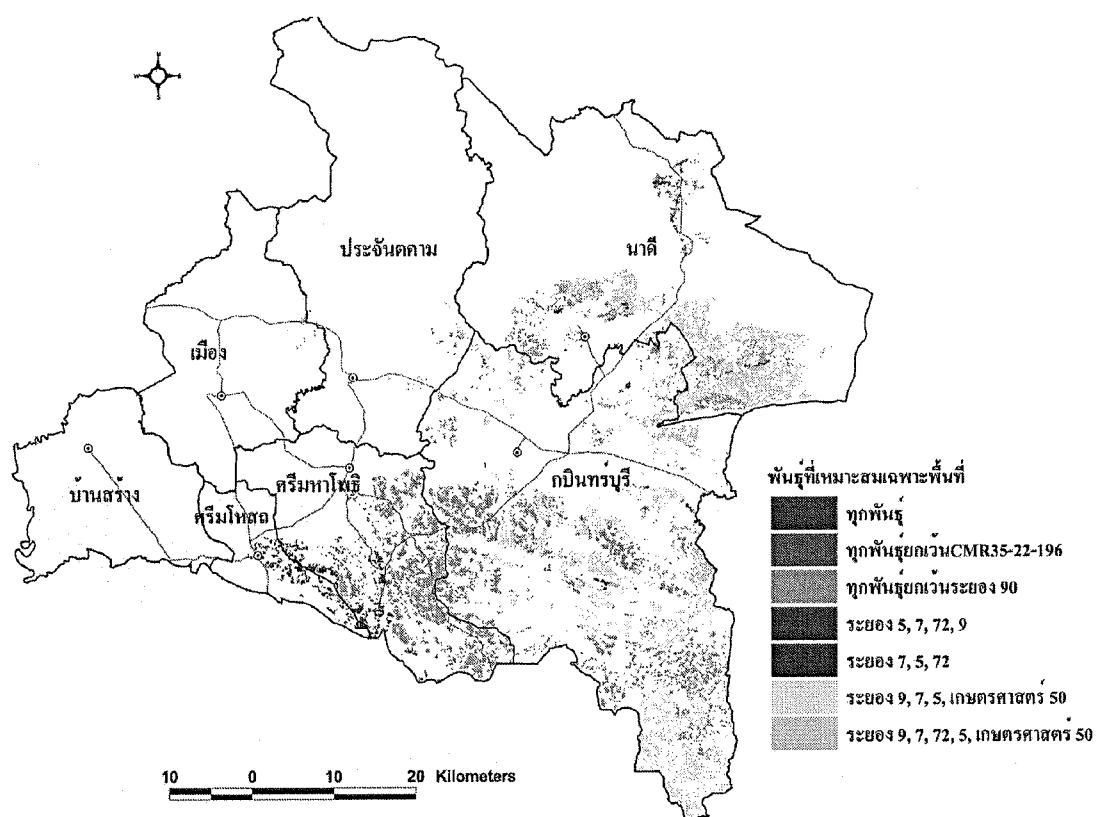
จังหวัดจันทบุรี ภาพที่ 2.15 พื้นที่ที่เหมาะสม อาทิเช่น ระยะเวลา 5, 7, 72, 9 เกษตรศาสตร์ 50

จังหวัดระยอง ภาพที่ 2.16 พื้นที่ที่เหมาะสม อาทิเช่น ระยะเวลา 5, 7, 72, 9 เกษตรศาสตร์ 50

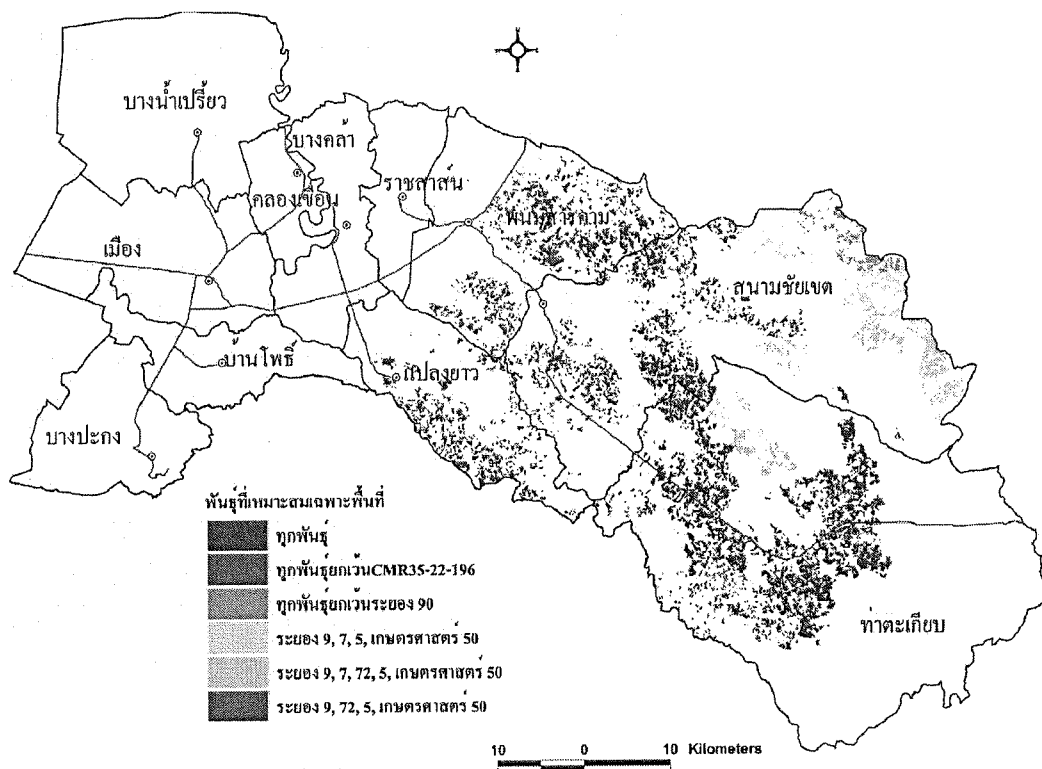
CMR35-22-196

จังหวัดชลบุรี ภาพที่ 2.17 พื้นที่ที่เหมาะสม อาทิเช่น ระยะเวลา 5, 7, 72, 9 เกษตรศาสตร์ 50

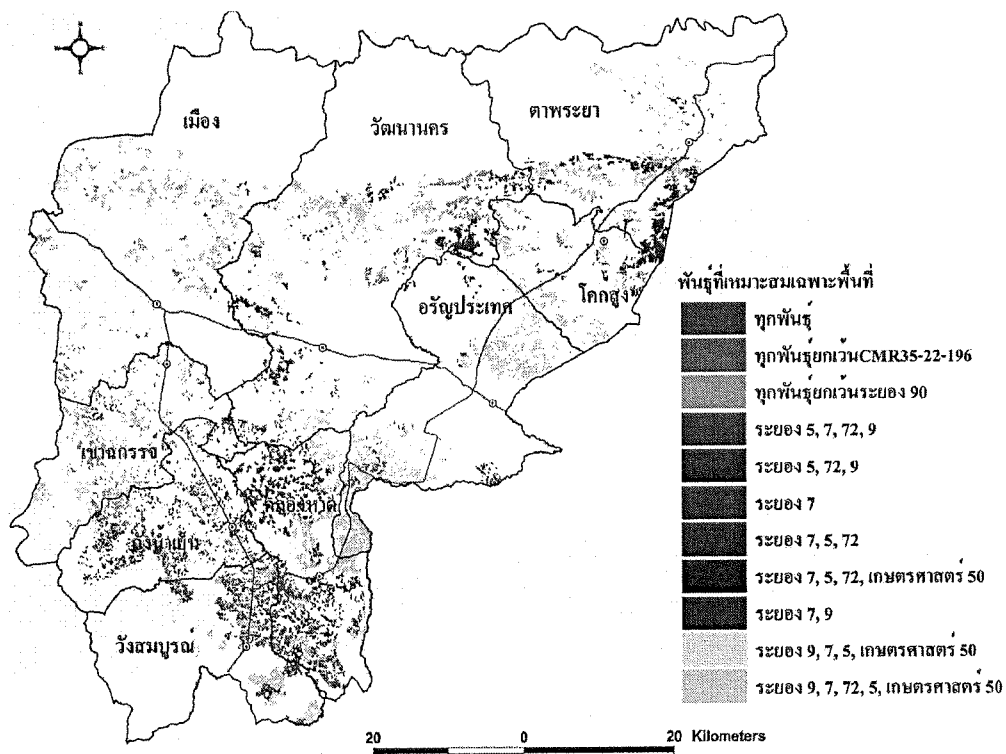
CMR35-22-196 และพื้นที่อื่น ๆ อีกหลายพื้นที่

ภาพที่ 2-12 พื้นที่ที่เพาะปลูกพันธุ์ต่าง ๆ ในจังหวัดปราจีนบุรี (ข้อมูลจาก www.thaitambon.com)

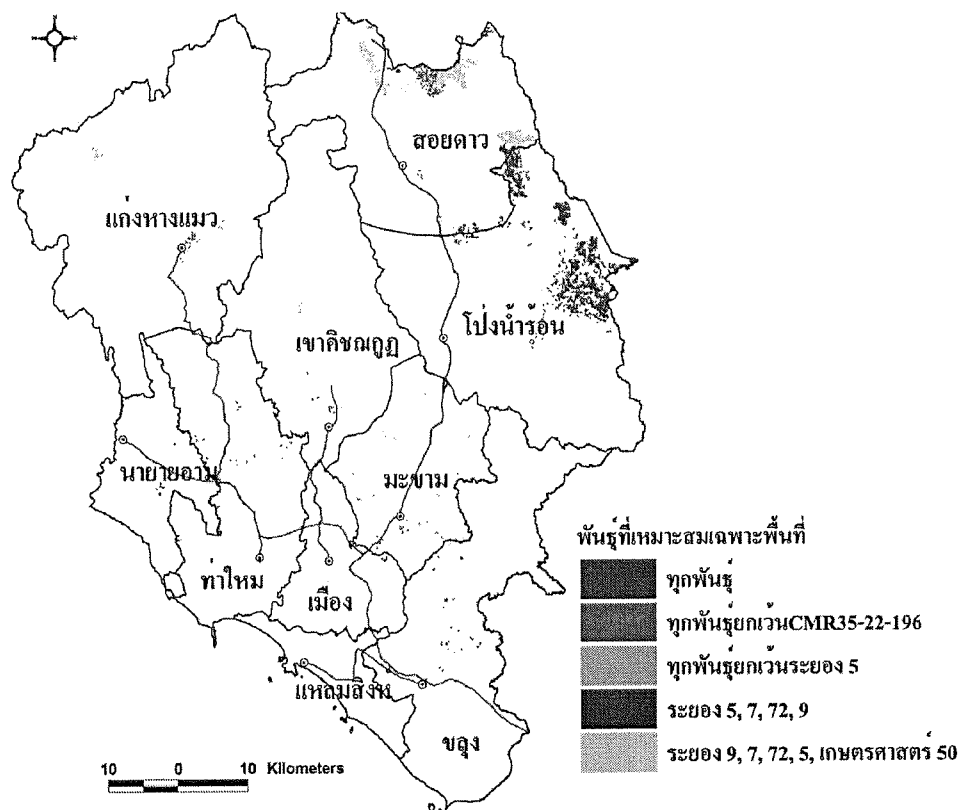

ภาพที่ 2-13 พื้นที่เพาะปลูกพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดฉะเชิงเทรา (ข้อมูลจาก www.thaitambon.com)

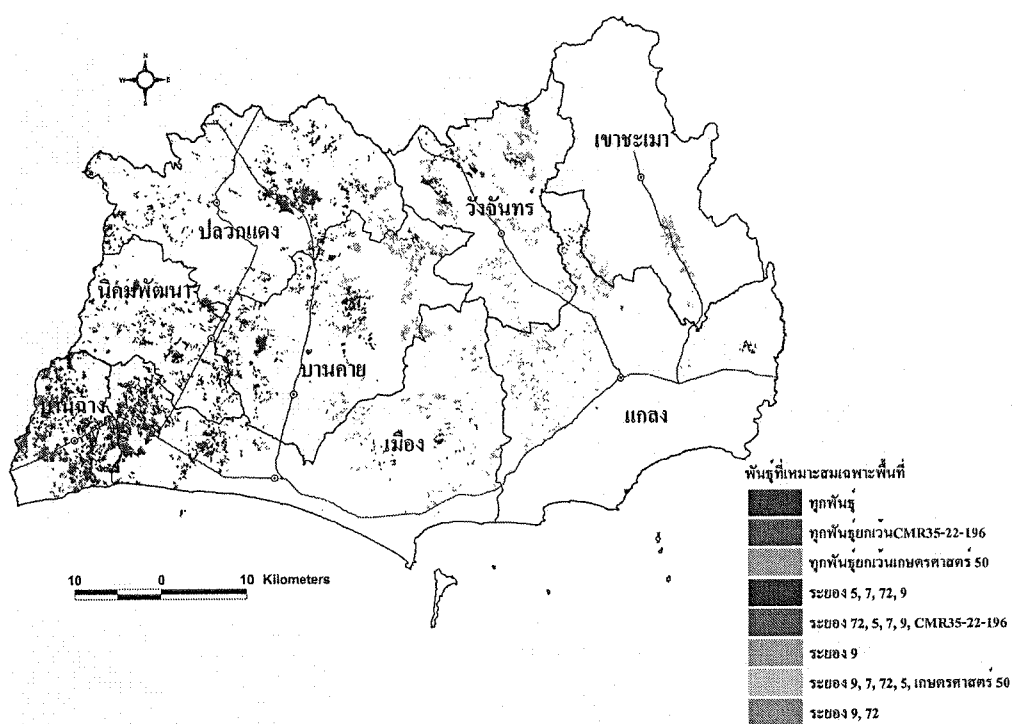

ภาพที่ 2-14 พื้นที่เพาะปลูกพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดสระแก้ว (ข้อมูลจาก www.thaitambon.com)

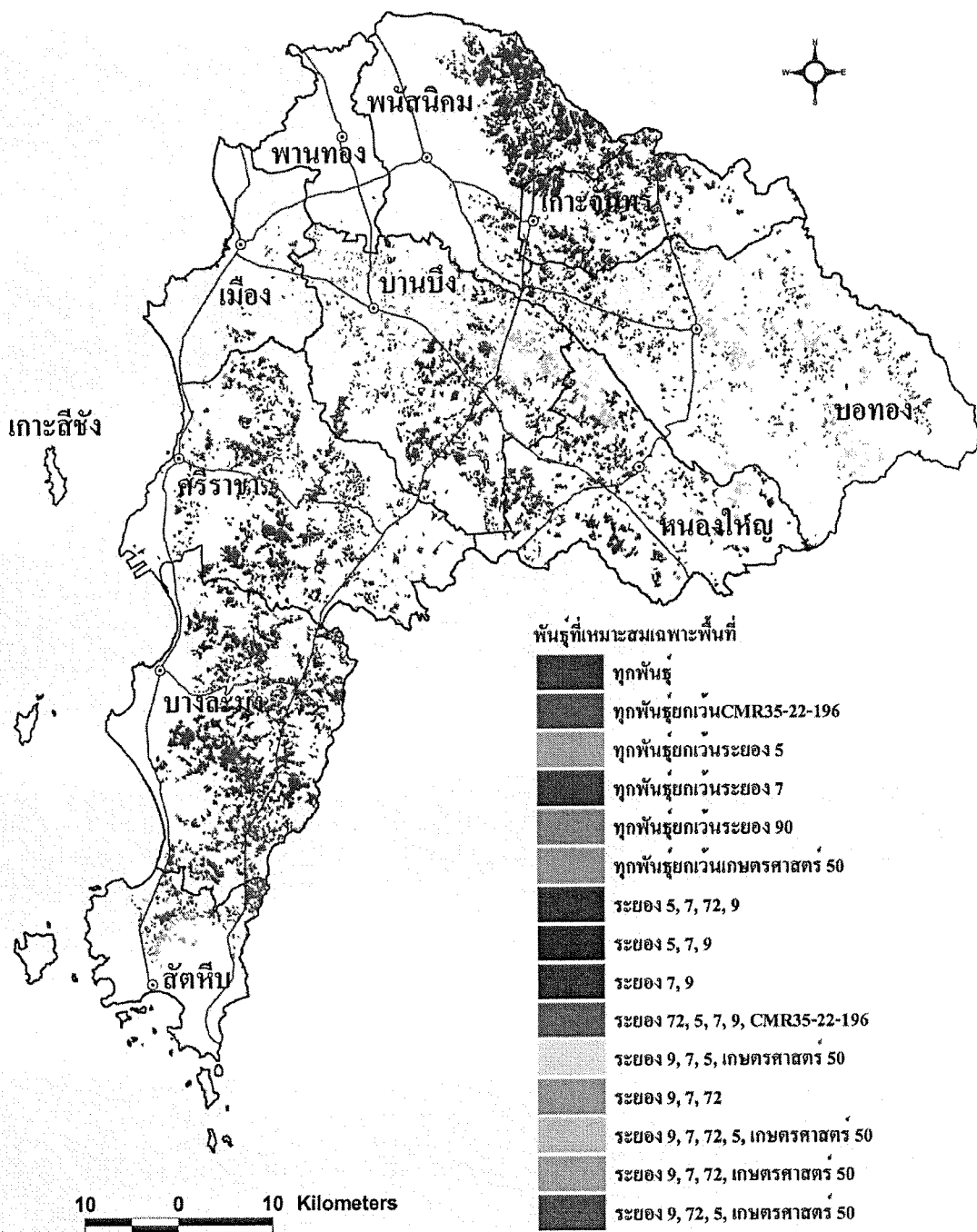

ภาพที่ 2-15 พื้นที่เพาะปลูกพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดจันทบุรี (ข้อมูลจาก www.thaitambon.com)

ภาพที่ 2-16 พื้นที่เพาะปลูกพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดระยอง (ข้อมูลจาก www.thaitambon.com)

ภาพที่ 2-17 พื้นที่เพาะปลูกพันธุ์ต่าง ๆ ในจังหวัดชลบุรี (ข้อมูลจาก www.thaitambon.com)

Adekanye, Ogunjimi and Ajala, (2013) พบว่ามันสำปะหลังในแอฟริกัน: เทคโนโลยีชีวภาพและโมเลกุลและการเพาะพันธุ์เพื่อผู้ภัย การปรับปรุงพันธุ์เพื่อการช่วยเหลือ การผลิตไบโอเอทานอลโดยกระบวนการหมักน้ำตาล แป้ง และ Lignocelluloses ปัญหาและข้อจำกัดใน

การผลิตมันสำปะหลังและอัตรการใช้ในแอฟริกา แม้จะมีลักษณะที่ได้เปรียบมากของมันสำปะหลังผลผลิตโดยทั่วไปต่ำกว่าผู้ที่ได้รับ ภายใต้สภาวะที่เหมาะสม มีการตั้งข้อสังเกตว่าการผลิตในประเทศแอฟริกาเกิดจากการเพิ่มขึ้นของพื้นที่เพาะปลูก นอกจากนี้รวมถึงการขยายพันธุ์ในดินที่อุดมสมบูรณ์ การปลูกพันธุ์ดั้งเดิมจะมีข้อจำกัดอื่น ๆ ด้วย โรคและศัตรูพืช ปริมาณโปรตีนต่ำและมีคุณภาพและการเสื่อมสภาพทางสรีรวิทยาหลังการเก็บเกี่ยว โรคที่สำคัญ คือ โรคโมเสค (ACMD) โรคไวรัสน้ำตาล (CBSD) ก่อให้เกิดมันสำปะหลังที่มีเนวสีน้ำตาลไวรัสยูกันดา (CBSUV) และมันสำปะหลังไวรัสสีน้ำตาล (CBSV) และมันสำปะหลังทำลายเชื้อแบคทีเรีย (CBB)

ประชากรที่พึ่งพามันสำปะหลังเป็นหลัก เนื่องจากมีแคลอรีที่มีความเสี่ยงสูงการขาดสารอาหาร โปรตีนและพลังงาน และความผิดปกติทางพยาธิวิทยาที่เกี่ยวข้อง มันสำปะหลังให้คุณค่าทางอาหารน้อยกว่าธัญพืชที่จำเป็น รวมทั้งเบต้าแคโรทีน และสังกะสีเพื่อให้กับคนที่ใช้เป็นอาหารหลัก มีความเสี่ยงสำหรับสังกะสี และเหล็กไม่เพียงพอ

มันสำปะหลังที่เพาะปลูกเชิงพาณิชย์ใช้วัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรม แป้งมันไม่ว่าจะเป็นรูปแบบพื้นเมืองหรือสำหรับการใช้งาน อาทิเช่น กระดาษ สิ่งทอ ยา อาคารวัสดุ และกาว นอกจากนี้ แป้งมันสำปะหลังจะถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางสำหรับการผลิตสารให้ความหวาน รวมทั้งน้ำเชื่อม กลูโคส น้ำเชื่อมฟรุกโตส น้ำตาล แอลกอฮอล์ (เช่นชอร์บีทอ, แอมนินทอล) และบูรณาการกระบวนการและอุปกรณ์เพื่อใช้ในการผลิตเชื้อเพลิงพลังงาน สารเคมี และวัสดุจากชีวมวล

สรุปได้ว่าแอฟริกามีมันสำปะหลังเป็นพืชอาหารหลัก ซึ่งเป็นพืชอาหารสำหรับประชากร 250 ล้านคน ถือว่าเป็นพืชครัวเรือนในประเทศไนจีเรียที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของโลก ในการผลิตจากรากพืช มันแพร่กระจายจากกึ่งกลางและสามารถปรับตัวได้ตามสภาพภูมิอากาศที่หลากหลาย ซึ่งไม่เหมาะกับพืชชนิดอื่น แต่อย่างไรก็ตามการผลิตมันสำปะหลัง การใช้ประโยชน์ และการยอมรับการใช้งาน จะถูกจำกัดด้วยโรคและศัตรูพืช, Cyanogenesis ปริมาณโปรตีนต่ำ และคุณภาพ การบริหารหลังการเก็บเกี่ยว การเสื่อมสภาพทางสรีรวิทยา กิจกรรมการวิจัยของ IITA (สถาบันการเกษตรเขตร้อน) Ibadan ในไนจีเรีย CIAT (ศูนย์นานาชาติเกษตรเขตร้อน) ตั้งอยู่ใน Cali, โคลอมเบีย และสถาบันวิจัยรากพืชแห่งชาติ (NRCRI) Umudike, ในไนจีเรีย ยังปรับเปลี่ยนถึง 2 ครั้ง เพื่อสร้างความมั่นคงของอาหาร เป็นการรักษาสภาพทางการเงินและพืชอุตสาหกรรม เมื่อไม่นานมานี้ มันสำปะหลัง ไบโอฟิลล์ โครงการได้รับการสนับสนุนโดย Bill and Melinda Gates, โดยใช้เทคโนโลยีชีวภาพทดลองแนวทางที่มีข้อจำกัดหลายด้านของมันสำปะหลังแอฟริกา การประเมินครั้งนี้ได้แสดงให้เห็นถึงข้อดีของการปลูกมันสำปะหลังจำนวนมากเพื่อการใช้งานสำหรับเกษตรกรขนาดเล็กและศักยภาพอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังอธิบายถึงบทบาทของการมีชีวิตและไม่มีชีวิตได้อย่างเหมาะสม ปัจจัยที่ขัดขวางการผลิต, ผลผลิต, คุณภาพ, ความเพียงพอของโภชนาการหลัง

กระบวนการตลาดและการยอมรับของกระบวนการต่าง ๆ ในเชิงพาณิชย์การใช้เทคโนโลยีชีวภาพในการปรับปรุงพันธุ์ดั้งเดิมมีข้อจำกัดเหล่านี้

นอกจากนี้ การใช้มันสำปะหลังเป็นวัตถุดิบทดแทนขณะนี้ได้ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น คือมีการบูรณาการในกระบวนการและอุปกรณ์ในการผลิตเชื้อเพลิง, พลังงาน, สารเคมีและวัสดุจากชีวมวล ดังนั้นแม้ปลายทางจะทำให้มันสำปะหลังเป็นอาหารที่เหมาะสมก็ตาม อีกไม่นานเลย มันสำปะหลังอาจเป็นอนาคตใหม่ และเป็นแหล่งวัตถุดิบสำคัญทางอุตสาหกรรมมาก เนื่องจากวัสดุสำหรับการประมวลผลในผลิตภัณฑ์มีมูลค่าสูง

Igerim, Mburugu, Mwangi, Ombori and Ngugi (2012) แมคทุม โอเกโร ภาควิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัย Kenyatta, วิจัยเรื่องการขยายการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อของมันสำปะหลังต้นทุนต่ำผ่านการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

การนำไปใช้งานของพืชที่มีความทนทานต่อความแห้งแล้ง เช่นการปลูกมันสำปะหลังที่สามารถช่วยบรรเทาความไม่มั่นคงทางอาหารในแอฟริกาและชุมชนย่อย อย่างไรก็ตามการผลิตจะถูกจำกัดด้วยข้อจำกัดของโรคในวัสดุที่ปลูก โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย การดำเนินการนี้อาจถูกหลีกเลี่ยงไปสู่การเพาะเชื้อเนื้อเยื่อ แต่เทคโนโลยีที่มีข้อจำกัดในเรื่องค่าใช้จ่ายสูง การใช้งาน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการแทรกแซง ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิต ทำให้การเพาะเชื้อเนื้อเยื่อในราคาที่สามารเป็นเจ้าของได้ง่ายขึ้นกว่าเดิม ในการวิจัยนี้เป็น โปรโตคอลที่มีต้นทุนต่ำ สำหรับการปลูกมันสำปะหลังได้รับการพัฒนาและมีการเพาะเชื้อเนื้อเยื่อที่ใช้รูปแบบใหม่เพื่อเกษตรกรสมัยใหม่

การประเมินของโรงงานแปรรูปมันสำปะหลัง ทำการศึกษาใน Irepodun รัฐบาลท้องถิ่นพื้นที่ของรัฐควารา, ในจีเรีย เพื่อประเมินเครื่องจักรแปรรูปมันสำปะหลังที่แตกต่างกันที่ถูกใช้โดยตรวจสอบเครื่องจักรทั่วไป และต้นทุนของเครื่องจักร ชนิดของตัวนำและเพศของผู้ใช้เครื่อง ได้ดำเนินการในชุมชนและแปรรูปมันสำปะหลังที่ถูกเลือกจากแต่ละชุมชน เพื่อให้ทั้งหมดมีการประมวลผลซึ่งเป็นเจ้าของโดยเอกชน 292 เครื่องจักรแปรรูปมันสำปะหลังที่พบทั้งหมดในระหว่างการศึกษาและเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นอุปกรณ์ที่ล้าสมัย ตะแกรงเครื่องโม้ เครื่องรีด เครื่องโดคเด่นมากกว่าในรัฐบาลท้องถิ่น เครื่องยนต์ดีเซลเท่านั้น เป็นแรงผลักดันสำคัญในการเข้าเยี่ยมชมศูนย์ทั้งหมด ซึ่งส่งผลให้มันสำปะหลังที่ผ่านการประมวลผลที่ต้องการดีเซล แม้จะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงซึ่งอาจเป็นผลจากการขาดแคลนน้ำมันต่อเนื่องและขาดไฟฟ้าจากพลังงาน บริษัท โฮลดิ้งของประเทศไนจีเรีย ในการประเมินครั้งนี้ พบว่าไม่เหมาะสม และ Unaffordable เครื่องจักรแปรรูปมันสำปะหลัง ซึ่งรับผิดชอบในการประมวลผลและการใช้มันสำปะหลังในไนจีเรียซึ่งเป็นผู้ผลิตมันสำปะหลังที่ใหญ่ที่สุดได้ประเมินไว้ในระดับต่ำ

สรุปการศึกษานี้พบว่ามันสำปะหลังเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยผู้คนนับล้านในภูมิภาคตะวันออกกลางและแอฟริกากลาง มันสำปะหลังมีความสำคัญมากที่สุดในแอฟริกาที่หลังจากข้าวโพด เนื่องจากความสำคัญของมันในการรักษาความปลอดภัยของอาหารและการแก้ไขปัญหาความยากจน, ได้รับการจัดลำดับความสำคัญจาก The New Partnership for Africa's Development (NEPAD) และมีการรายงาน Acedo Labana 2008 ของอุปสงค์ที่ได้รับการปลูกมันสำปะหลังเพิ่มขึ้นเนื่องจากศักยภาพของมันสำปะหลังที่ใช้ในอุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพความสำคัญของการปลูกมันสำปะหลังมีความพยายามในการผสมพันธุ์เพื่อพัฒนาเทคนิคการตัดแปลงพันธุกรรมสายพันธุ์ที่คิดว่าให้เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในขณะนี้ถูกนำมาใช้ในการปรับปรุงการปลูกมันสำปะหลัง ปี 2547 เทคโนโลยีการตัดต่อยีนต์ได้รับอนุญาตในการถ่ายโอนข้อมูลที่มีความสำคัญของการตัดต่อยีนต์จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง

การเพาะเชื้อเนื้อเยื่อพืชโดยเทคโนโลยีที่มีการใช้อย่างกว้างขวางมีการกระจายการปลูกมันสำปะหลังจากทั่วทุกมุมโลก ที่ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากได้มีการพบว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการผลิตจากวัสดุปลูกมันสำปะหลัง ดังนั้นการปลูกมันสำปะหลังจะมีการตัดแต่งโดยการตัดก้านเป็นหลักซึ่งเป็นกระบวนการที่ช้าเมื่อเทียบกับธัญพืชอื่น ๆ (Santana et al 2009) โรคที่มักถูกสะสมไว้ในการตัดก้านจะติดไวรัสซึ่งส่งผลให้ผลผลิตต่ำ

การทำเช่นนี้จะทำให้การเพาะเชื้อเนื้อเยื่อที่มีเทคโนโลยีมีความสำคัญในการตั้งค้ำระบบที่มีเมล็ดพันธุ์มันสำปะหลัง เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการเพาะเชื้อเนื้อเยื่อที่ถูกนำมาใช้ในการกำจัดไวรัสและการโจมตีของโรคอื่น ๆ จากมันสำปะหลัง (Jorge et al 2000) แต่ถึงอย่างไรก็ตามต้นทุนของการผลิตในโรงงาน Vitro เป็นอุปสรรคสำหรับการเข้าถึงของเกษตรกร ดังนั้นความพยายามในการพัฒนาเทคโนโลยีที่มีต้นทุนต่ำจึงมีความจำเป็น (ตลอดปี พ.ศ. 2542)

Adekanye, Ogunjimi and Ajala (2013) มันสำปะหลัง เป็นอาหารหลักและเป็นพืชเศรษฐกิจในพื้นที่เขตร้อนและเขตกึ่งร้อนในแอฟริกา เอเชีย และลาตินอเมริกา ประเทศไนจีเรียได้รับการจัดอันดับเป็นประเทศที่มีการผลิตมันสำปะหลังมากเป็นอันดับ 1 ในปี 2009 ประมาณ 45 ล้านตันในปี 2009 ซึ่งคิดเป็นประมาณ 19% ของการผลิตมันสำปะหลังทั่วโลก มันสำปะหลังเจริญเติบโตได้ดีในดินของไนจีเรีย สามารถทนต่อความแห้งแล้งและสามารถเจริญเติบโตได้ดีในหลากหลายประเภท มันสำปะหลังและผลพลอยได้จากมันสำปะหลังสามารถนำไปประโยชน์ได้หลายอย่าง ใบของมันสำปะหลังสามารถรับประทานเป็นผัก สามารถนำไปประกอบอาหารเป็นเครื่องปรุงในซूप หรือนำไปตากแห้งเป็นอาหารเสริมประเภทโปรตีนของปศุสัตว์ ลำต้นสามารถใช้เพื่อการขยายพันธุ์และการติดตามต่อกิ่ง รากของมันสำปะหลังใช้สำหรับการบริโภคของมนุษย์และ

ใช้ในอุตสาหกรรม รากของมันสำปะหลังเป็นแหล่งคาร์โบไฮเดรตชั้นดี ต้นใช้เป็นอาหารประเภทแป้ง เรียกว่า การิ นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งพลังงานชีวภาพและอาหารสัตว์

ข้อจำกัดของการแปรรูปมันสำปะหลังคือการแปรสภาพของรากมันสำปะหลังอย่างรวดเร็ว รากของมันสำปะหลังมีอายุการเก็บ 24-48 ชม. หลังจากการเก็บเกี่ยว เมื่อเก็บเกี่ยวแล้วถ้าไม่นำไปบริโภคทันทีก็ต้องนำไปแปรรูปผลิตภัณฑ์ รากสดของมันสำปะหลังจะต้องนำไปแปรรูป 2-3 หลังจากการเก็บเกี่ยว เพื่อเป็นการลดระดับความสูญเสีย จึงจำเป็นต้องนำไปแปรรูปอย่างรวดเร็วเท่าที่จะทำได้

การแปรรูปมันสำปะหลังโดยวิธีดั้งเดิมค่อนข้างยุ่งยาก ไม่มีประสิทธิภาพและใช้ระยะเวลาอันยาวนาน ซึ่งกระบวนการแยกน้ำแป้งออกจากตัวแป้งนั้นเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและยุ่งยาก เพราะต้องอาศัยแรงงานและเวลาค่อนข้างมาก และจะยังเป็นปัญหาหากมีปริมาณมาก เกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลังไม่สามารถที่จะแปรรูปมันสำปะหลังที่เก็บเกี่ยวได้ทันและต้องขายต่อให้พ่อค้าคนกลางในราคาที่ต่ำมาก การใช้กลไกทางเครื่องยนต์เป็นสิ่งที่จำเป็นทั้งในด้านการผลิต การเก็บเกี่ยวและการแปรรูป เพื่อการลดต้นทุนและลดปริมาณของเสีย

เครื่องมือที่ใช้ในการแปรรูปการ ประกอบด้วย โม่หิน หินสี และที่บด การแปรรูปด้วยวิธีดังกล่าวค่อนข้างมีประสิทธิภาพต่ำและไม่ถูกหลักอนามัยซึ่งนำไปสู่การการออกแบบและการสร้างเครื่องจักรที่สามารถขูดมันสำปะหลังได้ในปริมาณมากในช่วงระยะเวลาสั้นและใช้แรงงานคนน้อย เครื่องจักรที่ใช้ ได้แก่ เครื่องโม่แบบลูกกลิ้งบด เครื่องโม่แบบทูป เครื่องโม่แบบแท่ง และเครื่องขูด เป็นต้น คุณภาพของผลิตภัณฑ์จะแตกต่างกันระหว่างผู้ผลิต และแตกต่างกันในแต่ละครั้งของการผลิต เทคโนโลยีใหม่และเครื่องมือเครื่องจักรใหม่ๆถูกออกแบบและผลิตเพื่อพัฒนาการแปรรูปมันสำปะหลังเป็นการและผลิตภัณฑ์อื่นๆ เครื่องจักรที่ใช้ได้แก่ เครื่องเก็บเกี่ยวมันสำปะหลัง เครื่องขูดมันสำปะหลัง เครื่องอัดมันสำปะหลัง เครื่องบด ตะแกรงและเครื่องทอด การศึกษานี้ได้ทำการประเมินเครื่องจักรที่ใช้ในการแปรรูปมันสำปะหลังที่แตกต่างกันในพื้นที่ของรัฐบาลท้องถิ่น เมือง Irepodun รัฐ Kwara State ประเทศไนจีเรีย

วัตถุประสงค์เฉพาะในการศึกษานี้ คือ

1. อธิบายลักษณะเฉพาะด้านสังคมและเศรษฐกิจของผู้แปรรูปมันสำปะหลัง
2. ระบุชนิดของประเภทของเครื่องจักรที่ใช้ในการแปรรูปมันสำปะหลังในพื้นที่ที่ศึกษา
3. ประเมินความสัมพันธ์เกี่ยวกับเพศของผู้แปรรูปมันสำปะหลัง
4. ระบุข้อจำกัดที่เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องแปรรูปมันสำปะหลัง

สรุปการศึกษานี้พบว่า บุคคลและสังคมสหกรณ์มีความมุ่งมั่นมากขึ้นเพื่อการแปรรูปมันสำปะหลังกว่ารัฐบาล ที่สุดของมันสำปะหลังแปรรูปสามารถใช้ประโยชน์ได้ทุกส่วนของพืช และยังเป็นแหล่งพลังงานชีวภาพ และอาหารสัตว์ ด้วยข้อจำกัดของการแปรรูป และลดระดับความสูญเสีย จึงต้องนำไปแปรรูปอย่างรวดเร็วเท่าที่จะทำได้ เครื่องมือที่ใช้ในการแปรรูป ประกอบด้วย โมหิน หินสี และที่บด ซึ่งเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพต่ำและไม่ถูกหลักอนามัย จึงได้มีการคิดค้นวิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เครื่องจักร ได้แก่ เครื่องโม่แบบลูกกลิ้งบด แบบทูป แบบแท่ง และเครื่องขูด การศึกษานี้จึงได้ทำการประเมินเครื่องจักรที่ใช้ในการแปรรูปที่แตกต่างกันในพื้นที่ของรัฐบาลท้องถิ่น

Go (2007) ได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปเพื่อปรับปรุงการผลิต วิจัยการตลาดและกฎระเบียบในอุตสาหกรรมมันสำปะหลังโดยมีข้อเสนอแนะในประเทศไนจีเรียซึ่งเป็นผู้ผลิตมันสำปะหลังที่ใหญ่ที่สุดของโลกและยังพัฒนาเครื่องจักรแปรรูปและอุปกรณ์ให้เพียงพอ โดยมีค่าใช้จ่ายจากเครื่องจักรที่ไม่สูงมาก พร้อมสร้างความน่าเชื่อถือในเครื่องจักร ส่วนการพัฒนาพืชบางส่วนที่มีอุปสรรคจะเป็นหน้าที่ของวิศวกรการเกษตร อาทิเช่นเกษตรกรยนต์เพื่อเพิ่มการผลิตและความปลอดภัยของอาหาร เพื่อสร้างคุณสมบัติให้ดีขึ้น ข้อเสนอแนะต่อไปนี้จะเกิดขึ้น

1. ค่าใช้จ่ายที่สูงจากเครื่องจักรมันสำปะหลังที่ไม่มีการพัฒนาเป็นหลัก รัฐบาลควรให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่พวกเขาเพื่อเพิ่มการแปรรูปมันสำปะหลัง: ผู้ตรวจสอบสามารถดำเนินการตรวจสอบกับข้อเสนอของบริษัทฯ และจะช่วยให้พวกเขารกรสามารถซื้อ communally เครื่องจักรเหล่านั้นได้ตามต้องการ

2. การจัดตั้งอำนาจความสะดวกขั้นพื้นฐาน เช่น ค่ากระแสไฟฟ้า ถนนที่สามารถเข้าถึงได้ น้ำและน้ำมันพร้อมที่จะมีผลในเชิงบวกเกี่ยวกับผลผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกรขนาดเล็ก

3. การใช้เทคโนโลยี เช่น มันสำปะหลังเครื่องประมวลผลที่พัฒนาโดยวิศวกรของประเทศไนจีเรีย, สถาบันการวิจัยและมหาวิทยาลัยควรจะแสดงผลในการตรวจสอบมันสำปะหลัง และรัฐบาลควรช่วยนำเครื่องจักรที่ได้พัฒนาเหล่านี้ ซึ่งเครื่องจักรเหล่านั้นพร้อมใช้งานและราคาไม่แพงเมื่อเปรียบเทียบกับผลผลิตมันสำปะหลัง พร้อมแนะนำเครื่องจักรที่มีประสิทธิภาพสำหรับผู้ใช้

อุตสาหกรรมมันสำปะหลังในเคนยา ในรอบศตวรรษที่ 15 โดยนักสำรวจชาวยุโรปและในตอนท้ายของศตวรรษที่ 19 จะต้องมีการพัฒนาและเป็นที่ยอมรับและพร้อมปรับตัวในประเทศเป็นสำคัญโดยใช้ความคิดดั้งเดิมของอาหารที่มาจากพืชพร้อมที่จะปลูกในหลายพื้นที่ของประเทศ เขตนิเวศเกษตรต่าง ๆ ในปัจจุบัน จึงถือได้ว่าเป็นพืชที่เพิ่มผลการผลิตอย่างไม่จำกัด การพร้อมใช้

พืชนั้น แม้จะมีศักยภาพที่ดีในด้านคุณภาพอาหาร, อุตสาหกรรมยาและอุตสาหกรรมกระดาษ แต่มันจะต้องเป็นอาหารที่มันคงและเป็นหลักในประเทศแถบตะวันตกและพื้นที่ชายฝั่งของเคนยา

ในประเทศเคนยา ขาดนโยบายที่เหมาะสมในพืชแบบความคิดดั้งเดิมเช่นมันสำปะหลังทั้งหมดแพร่กระจายไปยังอาณานิคม เพราะจุดประสงค์หลักของอาณานิคมเกษตรนโยบายที่จะจัดหาตลาด สหราชอาณาจักรและยุโรป ด้วยใช้วัตถุดิบและการผลิตอาหารเพื่อตั้งถิ่นฐานพร้อมอาศัยอยู่ในประเทศเคนยา ดังนั้นอาณานิคมเกษตรจึงมีนโยบายเน้นการส่งออกพืชและผู้ที่อาจจะใช้ได้โดยตรง โดยใช้วิธีตั้งถิ่นฐาน เช่น การใช้พืชมันสำปะหลัง ข้าวฟ่างและลูกเคียว ซึ่งไม่เป็นที่สนใจของพวกชุมชน เป็นผลให้ไม่มีการวิจัยตลอดจนพัฒนาระบบในการผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือมาตรฐานได้ดีขึ้น

ในปลายทศวรรษที่ 1980 ที่เห็นได้ชัดว่านโยบายเหล่านี้ล้มเหลว ประจักษ์เห็นผลได้จากการขาดแคลนอาหารเรื้อรัง ข้าวสาลี ข้าวบาร์เลย์และข้าวโพด และความล้มเหลวในการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรม ของปี 1986 ในการจัดการทางเศรษฐกิจเพื่อการเติบโต และพยายามที่หาข้อบกพร่องเหล่านี้ และให้เป็นที่ยอมรับในบทบาทของภาคเอกชนนอกด้วยระบบแบบไดนามิกในการพัฒนาอุตสาหกรรม การพัฒนาจากภาครัฐให้การสนับสนุนการตั้งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในอาหารแปรรูปโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม นโยบายนี้ไม่ได้พบกับความสำเร็จเพราะมีการลงทุนเพียงเล็กน้อยในการวิจัยและพัฒนาของพืชท้องถิ่น เป็นผลให้ผลผลิตต่ำ และมีพันธุ์พืชที่ไม่มีคุณภาพสอดคล้องกัน

โดยสรุปจะเห็นได้ว่าเคนยาได้ถูกทอดทิ้งมานานมากที่สุดในการพัฒนาพันธุ์พืช เช่น มันสำปะหลัง แม้จะมีศักยภาพในเรื่องอาหารสัตว์, ยา, เบียร์และการผลิตกระดาษ ที่มีความต้องการของตลาดแอฟริกาตะวันออกและใต้ เพื่อหาโอกาสเพิ่มผลการผลิต การใช้และการค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังในภูมิภาค และที่จะใช้ประโยชน์ในโอกาสต่อไป จะต้องมีการพัฒนาและประสานนโยบายและมาตรฐานคุณภาพในพื้นที่ภูมิภาคเหมือนกับประเทศไนจีเรียที่มันสำปะหลังได้พัฒนาจากแบบความคิดดั้งเดิมให้เป็นอาหารจากพืช เป็นสาขาอุตสาหกรรมจากพืช, เคนยาสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้จนเป็นนโยบายระดับชาติ นโยบายดังกล่าวคาดว่าจะมีผลกระทบเชิงบวกต่อการผลิตและการพาณิชย์ของมันสำปะหลังและ ผลิตภัณฑ์จากมันสำปะหลัง นอกจากจะลดการนำเข้าข้าวสาลี

กล่าวโดยสรุปจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการบริหารจัดการ โลจิสติกส์และความพึงพอใจและปัจจัยในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง แสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งรวมถึงการให้ความสำคัญต่อมุมมองในการดำเนินงานด้านราคา ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการขนส่ง ด้านข้อมูลข่าวสาร จะมีผลต่อการดำเนินการเลือกหรือเลือกเพาะปลูก

มันสำปะหลัง ซึ่งสามารถสร้างจุดแข็งให้เกิดความพึงพอใจ จนนำไปสู่การตัดสินใจเลือกหรือเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังในที่สุด นอกจากนี้ยังทำให้พบจุดอ่อนที่ต้องหาแนวทางการแก้ไข ปรับปรุงตลอดจนเสนอแนะ เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความสำเร็จของระบบการเพาะปลูกมันสำปะหลังในอนาคตของประเทศ ผู้วิจัยจึงนำความรู้ที่ได้มาสร้างเป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัย โดยได้กำหนดให้ปัจจัยด้านส่วนบุคคล ปัจจัยด้านจิตวิทยา และปัจจัยด้านโลจิสติกส์ เป็นตัวแปรอิสระในการนำไปสู่ตัวแปรตามของความพึงพอใจและปัจจัยในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงใต้ ส่งผลต่อเศรษฐกิจ สังคม และนำไปสู่การพัฒนาประเทศต่อไป

มันสำปะหลัง ซึ่งสามารถสร้างจุดแข็งให้เกิดความพึงพอใจ จนนำไปสู่การตัดสินใจเลือกหรือเลิกเพาะปลูกมันสำปะหลังในที่สุด นอกจากนี้ยังทำให้พบจุดอ่อนที่ต้องหาแนวทางการแก้ไข ปรับปรุงตลอดจนเสนอแนะ เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความสำเร็จของระบบการเพาะปลูกมันสำปะหลังในอนาคตของประเทศ ผู้วิจัยจึงนำความรู้ที่ได้มาสร้างเป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัย โดยได้กำหนดให้ปัจจัยด้านส่วนบุคคล ปัจจัยด้านจิตวิทยา และปัจจัยด้านโลจิสติกส์ เป็นตัวแปรอิสระในการนำไปสู่ตัวแปรตามของความพึงพอใจและปัจจัยในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงใต้ ส่งผลต่อเศรษฐกิจ สังคม และนำไปสู่การพัฒนาประเทศต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษา “ความพึงพอใจและปัจจัยในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออก ” เป็นการศึกษาแบบผสมเนื่องจากผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งมีรายละเอียดและขั้นตอนดังต่อไปนี้

การกำหนดพื้นที่ศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดชลบุรี และได้กำหนดตัวแทนของภาคตะวันออกคือ เกษตรกรเพาะปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดชลบุรี โดยผู้วิจัยได้คำนึงถึงสภาพพื้นที่ซึ่งอยู่ใกล้กับกรุงเทพมหานคร และมีปริมาณประชากรพอเพียงต่อการตอบโจทย์ในการทำวิจัยครั้งนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ เกษตรกรที่เพาะปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นหนึ่งในพื้นที่เพาะปลูกภายในพื้นที่ภาคตะวันออก 6 จังหวัด ซึ่งอยู่ในโซนที่ 1 ของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 55 อำเภอ 438 ตำบล โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากจังหวัดชลบุรี ซึ่งประกอบด้วย 11 อำเภอ 89 ตำบล กำหนดแจกจ่ายแบบสอบถามแก่เกษตรกรตามอัตราส่วนของตำบล มีจำนวน 35 ชุด (ตารางที่ 3-1) ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยผู้ให้ข้อมูลคือเกษตรกรที่เพาะปลูกมันสำปะหลังในแต่ละตำบล โดยผู้วิจัยคำนึงถึงการสุ่มที่สมาชิกทุกหน่วยของประชากรที่มีจำนวนไม่มากนักแต่มีโอกาสอย่างเท่าเทียมกัน และเป็นอิสระจากกันที่จะได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เหมาะสมสำหรับใช้กับประชากรที่มีสภาพคล้ายคลึงกัน (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2543)

ตารางที่ 3-1 จำนวนประชากร จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ภาคตะวันออก	อำเภอ	จำนวนประชากร (ตำบล)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
จังหวัดปราจีนบุรี	อำเภอปราจีนบุรี	13	
	อำเภอบ้านสร้าง	9	
	อำเภอศรีมโหสถ	4	
	อำเภอศรีมหาโพธิ์	10	
	อำเภอประจันตคาม	9	
	อำเภอกบินทร์บุรี	14	
	อำเภอนาดี	6	
	รวม	65	
จังหวัดฉะเชิงเทรา	อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา	19	
	อำเภอกลองเขื่อน	5	
	อำเภอท่าตะเกียบ	2	
	อำเภอบางน้ำเปรี้ยว	10	
	อำเภอบางคล้า	9	
	อำเภอบางปะกง	12	
	อำเภอแปลงยาว	4	
	อำเภอพนมสารคาม	8	
	อำเภอราชสาส์น	3	
	อำเภอสนามชัยเขต	4	
	อำเภอบ้านโพธิ์	17	
	รวม	93	
	จังหวัดสระแก้ว	อำเภอเมืองสระแก้ว	8
อำเภอเขาฉกรรจ์		4	
อำเภอโคกสูง		4	
อำเภอกลองหาด		7	
อำเภอตาพระยา		5	

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	อำเภอ	จำนวนประชากร (ตำบล)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
	อำเภอร้อยเอ็ด	4	
	อำเภอร้อยเอ็ด	3	
	อำเภอรัตนวาปี	11	
	อำเภอรัตนวาปี	13	
	รวม	59	
จังหวัดจันทบุรี	อำเภอเมืองจันทบุรี	11	
	อำเภอแก่งหางแมว	5	
	อำเภอขลุง	12	
	อำเภอเขาฉกรรจ์	5	
	อำเภอท่าใหม่	14	
	อำเภอนายายอาม	6	
	อำเภอโป่งน้ำร้อน	5	
	อำเภอมะขาม	6	
	อำเภอสอยดาว	5	
	อำเภอแหลมสิงห์	7	
	รวม	71	
จังหวัดระยอง	อำเภอเมืองระยอง	15	
	อำเภอรังษิงเฒ่า	4	
	อำเภอบ้านค่าย	9	
	อำเภอบ้านฉาง	19	
	อำเภอปลวกแดง	6	
	อำเภอเขาชะเมา	4	
	กิ่งอำเภอนิคมน้ำอูน	4	
	รวม	61	

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	อำเภอ	จำนวนประชากร (ตำบล)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
จังหวัดชลบุรี	อำเภอเมืองชลบุรี	15	5
	อำเภอบ้านบึง	8	3
	อำเภอหนองใหญ่	5	2
	อำเภอบางละมุง	8	3
	อำเภอพานทอง	11	4
	อำเภอศรีราชา	8	3
	อำเภอพนัสนิคม	20	8
	อำเภอเกาะสีชัง	1	1
	อำเภอสัตหีบ	5	2
	อำเภอบ่อทอง	6	2
	กิ่งอำเภอเกาะจันทร์	2	2
	รวม	89	35

ที่มา: www.thaitambon.com

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการออกแบบสอบถาม จำนวน 35 ชุด ทั้งนี้ การเลือกกลุ่มตัวอย่าง จะเป็นการเลือกแบบเจาะจง และใช้วิธีการสุ่มแบบ กำหนดจำนวนตัวอย่าง (Quota Sampling) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยในการจัดเก็บแบบสอบถาม นั้นจะเจาะจงเลือกกลุ่มเฉพาะเกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดชลบุรี จำนวน 20 ชุด เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ในด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน โดยให้กลุ่มตัวอย่างกรอกข้อมูลลงในแบบสอบถามเอง และนำกลับมาให้ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง และความครบถ้วนก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

ขั้นตอนที่ 2 การสุ่มแบบกำหนดจำนวนตัวอย่าง (Quota Sampling) โดยในการจัดเก็บแบบสอบถามนั้น จะเจาะจงเลือกกลุ่มเฉพาะเกษตรกรที่เพาะปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดชลบุรี

จำนวน 15 ชุด เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ในด้านความพึงพอใจและความเหตุผลในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง โดยให้กลุ่มตัวอย่างกรอกข้อมูลในแบบสอบถามโดยผู้แจกแบบสอบถามจะอธิบายจุดมุ่งหมายเพื่อความเข้าใจของเกษตรกรก่อนตอบแบบสอบถาม และนำกลับมาให้ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง และความครบถ้วนก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือ บทความ วารสาร เอกสาร วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และเว็บไซต์ขององค์กร เพื่อเป็นส่วนประกอบในเนื้อหา การทำแบบสอบถาม และนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเชิงโครงสร้าง (Structured Questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ โดยให้เกษตรกรที่มีพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่ในจังหวัดชลบุรี เป็นตัวแทนสำหรับเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออก เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบแบบสอบถามนี้ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน พื้นที่ในการเพาะปลูก ระยะเวลาการปลูกมันสำปะหลัง ผลผลิตที่ได้ต่อปีต่อไร่ พันธุ์พืชที่ใช้เพาะปลูก ราคาขาย ต้นทุน รายได้ แหล่งการรับข้อมูลข่าวสาร การปรึกษาปัญหา การรับข้อมูลข่าวสารจากภาครัฐ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ในด้านต่าง ๆ เป็นการวิเคราะห์ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เพาะปลูกมันสำปะหลังเกี่ยวกับการจัดการคลจิสติกส์ ในประเด็นต่าง ๆ รวม 8 ประเด็น ดังนี้

1. ความพึงพอใจด้านการกำหนดราคา
2. ความพึงพอใจด้านแรงงาน
3. ความพึงพอใจด้านผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง
4. ความพึงพอใจด้านการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลัง
5. ความพึงพอใจด้านการขนส่ง
6. ความพึงพอใจด้านแหล่งรับซื้อผลิตผลมันสำปะหลัง
7. ความพึงพอใจด้านพื้นที่ในการเพาะปลูกมันสำปะหลัง

8. ความพึงพอใจด้านข้อมูลข่าวสาร ความรู้เพิ่มเติมในการพัฒนาการเพาะปลูก
 ส่วนที่ 3 สรุปปัจจัยในการตัดสินใจของเกษตรกรที่เลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง เพื่อให้
 ทราบถึงปัจจัยด้านใดบ้าง ตลอดจนเหตุผลในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสอบถาม ตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำราทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยความสำเร็จของการ
 เพาะปลูกมันสำปะหลัง ปัจจัยด้านผลตอบแทนจากผลผลิต ปัจจัยด้านกระบวนการ โลจิสติกส์ การ
 พัฒนาศักยภาพในการผลิตของเกษตรกร และการสื่อสารระหว่างเกษตรกรด้วยกันเองหรือ
 บุคคลภายนอก ซึ่งวัดจากสมรรถนะของการเพาะปลูก และประเมินผลจากผลผลิตของเกษตรกร
 แบบสมมูล โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อเป็นแนวทางการในการกำหนดกรอบแนวคิด
 ของงานวิจัย และการสร้างแบบสอบถาม

2. จัดทำแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของงานวิจัย โดยพิจารณาถึงรายละเอียดที่
 ครอบคลุมถึงความมุ่งหมาย และสมมติฐานของการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามเกี่ยวกับ
 ปัจจัยในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออก ความคิดเห็น
 เกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้
 เทคโนโลยีการผลิต มันสำปะหลังของเกษตรกร ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาที่ดิน ตลอดจน
 การได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ

3. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ โดยนำ
 แบบสอบถามไปทดลองสัมภาษณ์บุคคลที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาความเชื่อมั่น
 จำนวน 10 ราย เพื่อตรวจสอบความยากง่าย ความชัดเจนและความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ในการ
 ตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง เมื่อแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมา
 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ในการศึกษา
 ครั้งนี้ได้ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.947

4. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปสอบถามเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนของการเก็บ
 รวบรวมข้อมูล

วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการพัฒนาและปรับปรุงจนมีคุณภาพยอมรับได้ไป
 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 ชุด ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมา

ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหาในแบบสอบถาม และใช้ข้อมูลทั้งหมดนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มเกษตรกรที่เพาะปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่ภาคตะวันออก โดยศึกษาจากเกษตรกรเพาะปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดชลบุรีซึ่งกำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่เกี่ยวข้องกับการเพาะปลูกมันสำปะหลัง และนำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป โดยผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่อธิบายวัตถุประสงค์ในการสำรวจ และความหมายของแบบสำรวจให้เกษตรกรรับทราบและเข้าใจเป็นอย่างดี
2. ผู้ตอบแบบสอบถาม (เกษตรกร) กรอกแบบสำรวจ โดยมีเจ้าหน้าที่อธิบายไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้เข้าใจในความหมายของแต่ละคำถามให้ตรงกัน
3. ผู้ตอบแบบสอบถาม (เกษตรกร) ต้องเป็นผู้ลงมือกรอกแบบสอบถามเอง เพื่อให้แน่ใจว่าเป็นความคิดเห็นของเกษตรกรจริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้ส่งกลับมามีทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ แล้วนำไปประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ใช้วิธีการประมวลผลทางหลักสถิติเชิงปริมาณ (Quantitative Statistics) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และร้อยละ (Percentage) และความพึงพอใจของเกษตรกรที่เกี่ยวกับการจัดการ โลจิสติกส์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาเรื่องความพึงพอใจและปัจจัยในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือศึกษาเฉพาะเกษตรกรเพาะปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดชลบุรี จำนวน 35 ราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยและทัศนคติของเกษตรกรที่เพาะปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดชลบุรีที่ส่งผลกระทบต่อ การตัดสินใจเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังและเพื่อรับทราบปัญหาและอุปสรรค

ผู้ศึกษาได้นำเสนอ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปส่วนบุคคลของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดชลบุรี โดยนำกลุ่มตัวอย่างมาดำเนินการแจกแจงความถี่แล้วหาค่าร้อยละ

ส่วนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจและปัจจัยที่เกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ ของเกษตรกรในการเพาะปลูกมันสำปะหลัง กลุ่มตัวอย่างต่อการศึกษาทัศนคติของเกษตรกร ที่ส่งผลกระทบต่อ การตัดสินใจเพาะปลูกมันสำปะหลัง และรับทราบปัญหาและอุปสรรค

ส่วนที่ 3 สรุปปัจจัยในการตัดสินใจของเกษตรกรที่เลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง เพื่อความสะดวกในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาได้นำอักษรย่อและสัญลักษณ์ทางสถิติมาใช้ดังนี้

N	หมายถึง	จำนวนพนักงานกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยกำหนดเกณฑ์การแปรผล
S.D.	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปส่วนบุคคล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปส่วนบุคคลของเกษตรกรที่ทำการเพาะปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดชลบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปส่วนบุคคลของเกษตรกรที่ทำการเพาะปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีวิเคราะห์โดยการหาค่าอัตราร้อยละ ซึ่งผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 4-1

ตารางที่ 4-1 ลักษณะทั่วไปส่วนบุคคลของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทั่วไปส่วนบุคคลของเกษตรกรที่เพาะปลูก มันสำปะหลัง ในจังหวัดชลบุรี	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	22	62.86
หญิง	13	37.14
รวม	35	100.0
2. อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	3	8.57
31 - 40 ปี	8	22.86
41 - 50 ปี	10	28.57
51 ปีขึ้นไป	14	40.00
รวม	35	100.0
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	18	51.43
ปวศ. อนุปริญญา	11	31.43
ปริญญาตรี	6	17.14
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-
รวม	35	100.0

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไปส่วนบุคคลของเกษตรกรที่เพาะปลูก มันสำปะหลัง ในจังหวัดชลบุรี	จำนวน	ร้อยละ
4. ประสบการณ์ในการเพาะปลูกมันสำปะหลัง		
น้อยกว่า 5 ปี	6	17.14
6 - 10 ปี	11	31.43
11 - 15 ปี	13	37.14
มากกว่า 15 ปี	5	14.29
รวม	35	100.0
5. ท่านเคยเพาะปลูกพืชชนิดอื่นหรือไม่		
ไม่เคย	21	60.00
เคย	14	40.00
พืชที่ปลูกคือ สับปะรด = 5, ข้าวโพด = 2, ถั่วเขียว = 2, มะพร้าว = 1, อ้อย = 1, ข้าว = 1, ถั่วเหลือง = 1, พืชล้มลุกทั่วไป = 1		
รวม	35	100.0
6. ท่านมีพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง ทั้งหมดจำนวนกี่ไร่		
น้อยกว่า 30 ไร่	15	42.86
31 - 50 ไร่	17	48.57
51 - 100 ไร่	2	5.71
สูงกว่า 101 ไร่	1	2.86
รวม	35	100.0
7. ระยะเวลาปลูกมัน เริ่มปลูกถึงเก็บเกี่ยว		
6-8 เดือน	1	2.86
8-10 เดือน	14	40.00
10-12 เดือน	16	45.71
12 เดือนขึ้นไป	4	11.43
รวม	35	100.0

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไปส่วนบุคคลของเกษตรกรที่เพาะปลูก มันสำปะหลัง ในจังหวัดชลบุรี	จำนวน	ร้อยละ
8. ท่านมีผลผลิตมันสำปะหลังปริมาณต่อปีต่อไร่กี่ตัน		
น้อยกว่า 3 ตัน	7	20.00
4-5 ตัน	21	60.00
6-7 ตัน	4	11.43
มากกว่า 8 ตัน	3	8.57
รวม	35	100.0
9. พันธุ์มันสำปะหลังที่ท่านปลูก		
ระยอง 1, 3, 5	4	11.43
ระยอง 60,90	17	48.57
ห้วยบง 60	1	2.86
เกษตรศาสตร์ 50	13	37.14
อื่น ๆ		
รวม	35	100.0
10. ราคามันสำปะหลังที่ท่านขายต่อกิโลกรัม		
1-1.50 บาท/ กิโลกรัม	5	14.29
2-3 บาท/ กิโลกรัม	30	85.71
3 บาท/ กิโลกรัมขึ้นไป		
รวม	35	100.0
11. ต้นทุนมันสำปะหลังที่ท่านปลูก		
1-1.50 บาท/ กิโลกรัม	6	17.14
1.50-1.80 บาท/ กิโลกรัม	27	77.14
1.80 บาท/ กิโลกรัมขึ้นไป	2	5.72
รวม	35	100.0

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไปส่วนบุคคลของเกษตรกรที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง ในจังหวัดชลบุรี	จำนวน	ร้อยละ
12. รายได้ต่อไร่ต่อฤดูกาลหนึ่ง		
ต่ำกว่า 4,000 บาท/ ไร่/ ปี	13	37.14
4,001-6,000 บาท/ ไร่/ ปี	13	37.14
6,001-8,000 บาท/ ไร่/ ปี	8	22.86
8,000 บาท/ ไร่/ ปี	1	2.86
รวม	35	100.0
13. ท่านได้รับความรู้ในการเพาะปลูกมันสำปะหลังจากที่ใดบ้าง		
สมาชิกภายในครอบครัว/ญาติ		
เพื่อนบ้าน	5	14.28
เจ้าหน้าที่ของรัฐ	19	54.29
ตัวแทนบริษัทเอกชน	11	31.43
อื่น ๆ โปรดระบุ	-	-
	-	-
รวม	35	100.0
14. สื่อที่ให้ความรู้เกี่ยวกับมันสำปะหลังท่านจะปรึกษาใครมากที่สุด		
วิทยุ		
โทรทัศน์	-	
หนังสือพิมพ์	11	31.43
เอกสารเผยแพร่	2	5.71
อื่น ๆ โปรดระบุ .....เพื่อนบ้าน และ Internet.....	18	51.43
	4	11.43
รวม	35	100.0

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไปส่วนบุคคลของเกษตรกรที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง ในจังหวัดชลบุรี	จำนวน	ร้อยละ
15. หากท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการปลูกมันสำปะหลังท่านจะปรึกษา ใครมากที่สุด		
เพื่อนบ้าน	14	40.00
สมาชิกภายในครอบครัว/ญาติ	7	20.00
เจ้าหน้าที่ของรัฐ	13	37.14
ตัวแทนบริษัทเอกชน	-	-
อื่น ๆ โปรดระบุ.....Internet.....	1	2.86
รวม	35	100.0
16. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่องใดจากหน่วยงานภาครัฐ		
ราคา	8	22.86
พันธุ์พืช	12	34.28
ผลผลิต	10	28.57
แหล่งรับซื้อผลผลิต	1	2.86
พื้นที่ในการเพาะปลูก	1	2.86
การขนส่ง		
อื่น ๆ โปรดระบุ ...ศัตรูมัน.....	2	5.71
รวม	35	100.0
17. ท่านมีผลผลิต โดยรวมในรอบปี 2557 เป็นอย่างไร เมื่อเปรียบกับ ปี 2556		
ลดลง....ต่อตันต่อไร่	2	5.71
เท่ากัน	29	82.86
เพิ่มขึ้น.....ต่อตันต่อไร่ เพิ่มขึ้น ½ ตันต่อไร่ 2 ราย	4	11.43
เพิ่มขึ้น 4 ตันต่อไร่ 2 ราย		
อื่น ๆ โปรดระบุ.....		
รวม	35	100.0

จากตารางที่ 4-1 ผู้ศึกษาสามารถอธิบายลักษณะทั่วไปส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

เพศ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย โดยมีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 62.86 และเพศหญิง จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 37.14

อายุ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมา คือ อายุ 41-50 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 และอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 22.86 ส่วนกลุ่มอายุน้อยกว่า 30 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 8.57 ซึ่งมีจำนวนน้อยที่สุด

ระดับการศึกษา ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 51.43 รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับปวส., อนุปริญญา จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 31.43 ส่วนกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 17.14 และกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรีไม่มีเลย

ประสบการณ์ในการเพาะปลูกมันสำปะหลัง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ในการเพาะปลูกมันสำปะหลัง 11 - 15 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 37.14 รองลงมาคือกลุ่มที่มีประสบการณ์ระหว่าง 6 - 10 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 31.43 รองลงมาคือกลุ่มที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 17.14 และกลุ่มที่มีประสบการณ์มากกว่า 15 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29

ท่านเคยเพาะปลูกพืชชนิดอื่นหรือไม่ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่เกษตรกรไม่เคยปลูกพืชชนิดอื่นเลย จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 ส่วนเกษตรกรที่เคยปลูกพืชชนิดอื่น มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ซึ่งพืชที่เคยปลูกประกอบด้วย สับปะรด 5 คน คิดเป็นร้อยละ 35.72 ข้าวโพด 2 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 ถั่วเขียว 2 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 มะพร้าว 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14 อ้อย 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14 ข้าว 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14 ถั่วเหลือง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14 พืชล้มลุกทั่วไป 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14

ท่านมีพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง ทั้งหมดจำนวนกี่ไร่ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่เกษตรกรมีจำนวนพื้นที่ใช้ในการเพาะปลูกมันสำปะหลังระหว่าง 31 - 50 ไร่ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 48.57 รองลงมามีจำนวนพื้นที่ใช้ในการเพาะปลูกน้อยกว่า 30 ไร่ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงมามีจำนวนพื้นที่ใช้ในการเพาะปลูกระหว่าง 51-100 ไร่ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.71 ส่วนกลุ่มที่มีจำนวนพื้นที่ใช้ในการเพาะปลูกสูงกว่า 101 ไร่ มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.86

ระยะเวลาปลูกมันสำปะหลัง เริ่มปลูกถึงเก็บเกี่ยว ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกมันสำปะหลังอยู่ในช่วงเวลา 10-12 เดือน มากที่สุด จำนวน 16 คน คิดเป็น ร้อยละ 45.71 รองลงมาเกษตรกรปลูกมันสำปะหลังอยู่ในช่วงเวลา 8-10 เดือน จำนวน 14 คน คิด เป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาเกษตรกรใช้เวลาปลูกมันสำปะหลัง 12 เดือนขึ้นไป จำนวน 4 คน คิด เป็นร้อยละ 11.43 ส่วนน้อยที่สุดเกษตรกรปลูกมันสำปะหลังอยู่ในช่วงเวลา 6-8 เดือน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.86

ท่านมีผลผลิตมันสำปะหลังปริมาณต่อปีต่อไร่กี่ตัน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เกษตรกรมีผลผลิตมันสำปะหลังต่อไร่ต่อปีประมาณ 4-5 ตัน จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาเกษตรกรที่มีผลผลิตมันสำปะหลังต่อไร่ต่อปีน้อยกว่า 3 ตัน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 รองลงมาเกษตรกรที่มีผลผลิตมันสำปะหลังต่อไร่ต่อปีประมาณ 6-7 ตัน จำนวน 4 คน คิดเป็น ร้อยละ 11.43 ส่วนที่เกษตรกรมีผลผลิตมันสำปะหลังต่อไร่ต่อปีมากกว่า 8 ตัน จำนวน 3 คน คิดเป็น ร้อยละ 8.57

พันธุ์มันสำปะหลังที่ท่านปลูก ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เกษตรกรใช้พันธุ์มัน สำปะหลังประเภท ระยะของ 60,90 มากที่สุด จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 48.57 เนื่องจากพันธุ์ ระยะของ 60 ให้ผลผลิตสูงกว่าระยะของ 1 ถึง 24.5% ซึ่งมีผลผลิตหัวสดประมาณ 5,166 กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนพันธุ์ระยะของ 90 ให้ผลผลิตสูงกว่าระยะของ 1 ประมาณ 5% โดยมีผลผลิตหัวสดประมาณ 4,357 กิโลกรัมต่อไร่ รองลงมาเกษตรกรใช้พันธุ์ประเภทเกษตรศาสตร์ 50 จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 37.14 ซึ่งให้ผลผลิตประมาณ 4,400 กิโลกรัมต่อไร่ รองลงมาเกษตรกรใช้พันธุ์ประเภทระยะของ 1,3,5 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 11.43 เนื่องจากพันธุ์ระยะของ 1 ให้ผลผลิตหัวสดประมาณ 4,150 กิโลกรัมต่อไร่ พันธุ์ระยะของ 3 ให้ผลผลิตหัวสดประมาณ 3,486 กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนระยะของ 5 ให้ ผลผลิตหัวสดประมาณ 4,420 กิโลกรัมต่อไร่ พันธุ์มันสำปะหลังที่เกษตรกรใช้น้อยที่สุดเป็นพันธุ์ หัวยบง 60 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.86 ให้ผลผลิตสูงกว่าเกษตร 50 ประมาณ 5% โดยให้ ผลผลิตหัวสดประมาณ 4,620 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งไม่พบว่ามีเกษตรกรใดที่ใช้พันธุ์ชนิดอื่น ๆ เลย ข้อมูลจากกรมวิชาการเกษตร การจำแนกพันธุ์มันสำปะหลัง

ราคามันสำปะหลังที่ท่านขายต่อกิโลกรัม ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เกษตรกร สามารถขายมันสำปะหลังได้ในราคา 2-3 บาทต่อกิโลกรัม มากที่สุด จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71 ส่วนที่เกษตรกรขายมันสำปะหลังได้ในราคา 1-1.50 บาทต่อกิโลกรัม จำนวน 5 คน คิดเป็น ร้อยละ 14.29 ซึ่งไม่พบว่ามีเกษตรกรใดขายมันสำปะหลังได้มากกว่า 3 บาทต่อกิโลกรัม

ต้นทุนมันสำปะหลังที่ท่านปลูก ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เกษตรกรมีต้นทุนในการปลูกมันสำปะหลังในราคา 1.50-1.80 บาทต่อกิโลกรัม จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 77.14 รองลงมาเกษตรกรมีต้นทุนในการปลูกมันสำปะหลังในราคา 1-1.50 บาทต่อกิโลกรัม จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 17.14 ส่วนเกษตรกรที่มีต้นทุนในการปลูกมันสำปะหลังในราคา 1.80 บาทต่อกิโลกรัมขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.72

รายได้ต่อไร่ต่อฤดูกาลหนึ่ง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เกษตรกรมีรายได้ต่อไร่ต่อฤดูกาลต่ำกว่า 4,000 บาทต่อไร่ต่อปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 37.14 และ 4,001-6,000 บาทต่อไร่ต่อปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 37.14 ส่วนเกษตรกรที่มีรายได้ต่อไร่ต่อปีประมาณ 6,001-8,000 บาทต่อไร่ต่อปี มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 22.86 และเกษตรกรที่มีรายได้ต่อไร่ต่อปีมากกว่า 8,000 บาทขึ้นไป มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.86

ท่านได้รับความรู้ในการเพาะปลูกมันสำปะหลังจากที่ใดบ้าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เกษตรกรได้รับความรู้ในการเพาะปลูกมันสำปะหลังจากเพื่อนบ้าน จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 54.29 รองลงมาเกษตรกรได้รับความรู้ในการเพาะปลูกมันสำปะหลังจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 31.43 รองลงมาเกษตรกรได้รับความรู้ในการเพาะปลูกมันสำปะหลังจากสมาชิกภายในครอบครัว/ญาติ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 ส่วนเกษตรกรที่ได้รับความรู้จากตัวแทนบริษัทเอกชน และจากแหล่งอื่น ๆ ไม่มีเลย

สื่อที่ให้ความรู้เกี่ยวกับมันสำปะหลังท่านจะปรึกษาใครมากที่สุด ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เกษตรกรได้รับความรู้เกี่ยวกับมันสำปะหลังจากสื่อทางเอกสารเผยแพร่มากที่สุด จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 51.43 รองลงมาเกษตรกรได้รับความรู้จากสื่อทางโทรทัศน์ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 31.43 รองลงมาเกษตรกรได้รับความรู้จากสื่ออื่น ๆ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 11.43 โดยได้รับคำปรึกษาจากเพื่อนบ้าน และทาง Internet ส่วนเกษตรกรที่ได้รับความรู้เป็นจำนวนน้อยจากหนังสือพิมพ์ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.71 ซึ่งพบว่าเกษตรกรไม่ได้รับความรู้จากสื่อทางวิทยุเลย

หากท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการปลูกมันสำปะหลังท่านจะปรึกษาใครมากที่สุด ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เกษตรกรที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปลูกมันสำปะหลังจะไปปรึกษาเพื่อนบ้านมากที่สุด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาเกษตรกรที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปลูกมันสำปะหลังจะไปปรึกษาเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 37.14 รองลงมาเกษตรกรที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปลูกมันสำปะหลังจะไปปรึกษาสมาชิกภายในครอบครัว/ญาติ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ส่วนเกษตรกรที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปลูกมันสำปะหลังจะไปปรึกษาทางสื่ออื่น ๆ

มีจำนวนน้อยที่สุด คือทาง Internet จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.86 ซึ่งพบว่าเกษตรกรที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปลูkmันสำปะหลังจะไม่ปรึกษาจากตัวแทนบริษัทเอกชนเลย

ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่องใดจากหน่วยงานภาครัฐ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานภาครัฐในเรื่องพันธุ์พืช จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 34.28 และเกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่องผลผลิต จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 รองลงมาเกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่องราคา จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 22.86 รองลงมาเกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่องอื่น ๆ คือเรื่องศัตรูมัน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.71 ส่วนเกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องแหล่งรับซื้อผลผลิต จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.86 ส่วนเกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่องพื้นที่ในการเพาะปลูก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.86 ซึ่งพบว่าเกษตรกรไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่องการขนส่งเลย

ท่านมีผลผลิตโดยรวมในรอบปี 2557 เป็นอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2556 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เกษตรกรมีผลผลิตในปี 2557 เท่าเดิมกับปี 2556 จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 82.86 ส่วนเกษตรกรมีผลผลิตในปี 2557 ลดลงกว่าปี 2556 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.71 ส่วนเกษตรกรที่มีผลผลิตในปี 2557 เพิ่มขึ้นกว่าปี 2556 มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 11.43 ซึ่งมีอัตราการเพิ่มขึ้น ½ ตันต่อไร่ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ส่วนเกษตรกรมีผลผลิตในอัตราการเพิ่มขึ้น 4 ตันต่อไร่ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

ข้อมูลความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ในด้านต่าง ๆ

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เพาะปลูkmันสำปะหลังเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ในด้านต่าง ๆ

จากข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรในการเลือกเพาะปลูkmันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดชลบุรี เป็นการวัดความพึงพอใจรวมถึงข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยมีกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ความพึงพอใจ ซึ่งทำให้เกษตรกรเลือกเพาะปลูkmันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดชลบุรีกับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการ โลจิสติกส์ในด้านการกำหนดราคา

ตารางที่ 4-2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการ
โลจิสติกส์ ในด้านการกำหนดราคา

1. ด้านการกำหนดราคา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพอใจ
1.1 กำหนดโดยภาครัฐ	1.83	0.736	ค่อนข้างน้อย
1.2 กำหนดโดยพ่อค้าคนกลาง	2.57	0.935	ค่อนข้างน้อย
1.3 มีโอกาสได้กำหนดราคาขายเอง	2.00	0.926	ค่อนข้างน้อย
ภาพรวม	2.13	0.092	ค่อนข้างน้อย

จากตารางที่ 4-2 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจ ได้ดังนี้
ระดับความพึงพอใจ ผลการศึกษาพบว่า

ด้านการกำหนดราคาผลผลิตจากเกษตรกรที่เพาะปลูกมันสำปะหลังมีความพึงพอใจ
เกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ด้านราคามีระดับความพึงพอใจค่อนข้างน้อย $X = 2.13$ ซึ่งผลจากการ
กำหนดราคาโดยภาครัฐ และพ่อค้าคนกลาง โดยประเด็นคำตอบส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติอยู่ใน
ระดับค่อนข้างน้อย จากการวิเคราะห์พบว่ามีความจำเป็นของความพึงพอใจต้องการให้มีโอกาส
ได้กำหนดราคาขายด้วยตนเอง

2. การวิเคราะห์ความพึงพอใจ ซึ่งทำให้เกษตรกรเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่
จังหวัดชลบุรีกับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ในด้านแรงงาน

ตารางที่ 4-3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เลือก
เพาะปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดชลบุรีกับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการ
โลจิสติกส์ในด้านการกำหนดแรงงาน

2. ด้านแรงงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพอใจ
2.1 ใช้แรงงานในครอบครัว	2.06	0.954	ค่อนข้างน้อย
2.2 ใช้แรงงานว่าจ้าง	3.43	1.077	ค่อนข้างมาก
2.3 ใช้เครื่องทุ่นแรง คือ	2.97	0.910	ปานกลาง
ภาพรวม	2.82	0.071	ปานกลาง

จากตารางที่ 4-3 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจ ได้ดังนี้

ระดับความพึงพอใจผลการศึกษาพบว่า

ด้านการใช้แรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิตของเกษตรกรที่เพาะปลูกมันสำปะหลังมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการ โลจิสติกส์ด้านการใช้แรงงานมีระดับความพึงพอใจระดับปานกลาง $X = 2.82$ ซึ่งผลจากการใช้แรงงานในการว่าจ้าง และใช้แรงงานในครอบครัว โดยประเด็นคำตอบส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง จากการวิเคราะห์พบว่ามีค่าเฉลี่ยคะแนนของความพึงพอใจในการใช้แรงงานเก็บเกี่ยวผลผลิตและใช้เครื่องทุ่นแรงเป็นหลัก

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของเกษตรกรที่เลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดชลบุรี กับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการ โลจิสติกส์ในด้านผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง

ตารางที่ 4-4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดชลบุรี กับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการ โลจิสติกส์ในด้านผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง

3. ด้านผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพอใจ
3.1 หาพันธุ์มาปลูกเอง	3.37	1.071	ปานกลาง
3.2 ได้รับความรู้จากภาครัฐ	1.69	0.919	น้อย
ภาพรวม	2.53	0.440	ค่อนข้างน้อย

จากตารางที่ 4-4 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจ ได้ดังนี้

ระดับความพึงพอใจ ผลการศึกษาพบว่า

ด้านผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง โดยได้พันธุ์จากแหล่งใด ซึ่งเกษตรกรเพาะปลูกมันสำปะหลังมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการ โลจิสติกส์ด้านพันธุ์พืชให้มีผลิตภัณฑ์ที่มีระดับความพึงพอใจระดับค่อนข้างน้อย $X = 2.53$ ซึ่งผลจากการได้มาของพันธุ์มันสำปะหลังมาจากการหาพันธุ์มาปลูกเองเป็นส่วนใหญ่ การได้รับความสนับสนุนจากภาครัฐมีส่วนน้อย โดยประเด็นคำตอบส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง จากการวิเคราะห์พบว่ามีค่าเฉลี่ยคะแนนของความพึงพอใจต้องการที่จะหาพันธุ์มันสำปะหลังมาปลูกเองมากกว่า เนื่องจากเกษตรกรสามารถเลือกหาพันธุ์ที่มีความแข็งแรง และมีผลผลิตมาก เหมาะสมกับพื้นที่ของตนเอง

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของเกษตรกรที่เลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดชลบุรีกับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการ โลจิสติกส์ในด้านการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลัง

ตารางที่ 4-5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดชลบุรี กับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการ โลจิสติกส์ในด้านการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลัง

4. ด้านการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลัง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพอใจ
4.1 มีการเก็บเกี่ยวเอง	1.89	0.930	ค่อนข้างน้อย
4.3 จ้างบุคคลภายนอกเก็บเกี่ยว	3.74	1.179	ค่อนข้างมาก
ภาพรวม	2.44	1.179	ค่อนข้างน้อย

จากตารางที่ 4-5 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจ ได้ดังนี้
ระดับความพึงพอใจ ผลการศึกษาพบว่า

ด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิตมันสำปะหลัง เกษตรกรเพาะปลูกมันสำปะหลังมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการ โลจิสติกส์ด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิตมันสำปะหลังมีระดับความพึงพอใจระดับค่อนข้างน้อย $X = 2.44$ ซึ่งผลจากการพิจารณาการเก็บเกี่ยวผลผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกรมาจากการจ้างบุคคลภายนอกเก็บเกี่ยวผลผลิต และมีการเก็บเกี่ยวผลผลิตเอง โดยประเด็นคำตอบส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติอยู่ในระดับค่อนข้างมาก จากการวิเคราะห์พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนของความพึงพอใจซึ่งเกษตรกรจะจ้างบุคคลภายนอกเก็บเกี่ยวผลผลิตมันสำปะหลังเป็นส่วนใหญ่

2.5 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของเกษตรกรที่เลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดชลบุรี กับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการ โลจิสติกส์ในด้านการขนส่ง

ตารางที่ 4-6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เลือก
เพาะปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดชลบุรี กับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการ
โลจิสติกส์ในด้านการขนส่ง

5. ด้านการขนส่ง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพอใจ
5.1 มีการขนส่งเอง	3.23	1.149	ปานกลาง
5.2 โรงงานมารับเอง	1.89	0.854	ค่อนข้างน้อย
5.3 ภาครัฐให้ความช่วยเหลือ	1.49	0.732	น้อย
ภาพรวม	2.20	0.175	ค่อนข้างน้อย

จากตารางที่ 4-6 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจได้ดังนี้

ระดับความพึงพอใจ ผลการศึกษาพบว่า

ด้านการขนส่งผลผลิตมันสำปะหลัง ซึ่งเกษตรกรที่เพาะปลูกมันสำปะหลังให้ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ด้านการขนส่งผลผลิตมันสำปะหลังมีระดับความพึงพอใจระดับค่อนข้างน้อย $X = 2.20$ ซึ่งผลจากการขนส่งผลผลิตมันสำปะหลังเกษตรกรจะดำเนินการขนส่งด้วยตนเอง และให้โรงงานเข้ามารับผลผลิตเอง ซึ่งภาครัฐให้ความช่วยเหลือทางด้านการขนส่งน้อย โดยประเด็นคำตอบส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง จากการวิเคราะห์พบว่ามีความละเอียดละแนนของความพึงพอใจที่ทำให้เกษตรกรดำเนินการขนส่งผลผลิตมันสำปะหลังด้วยตนเองมากกว่าจะใช้วิธีการขนส่งทางด้านอื่น ๆ

2.6 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของเกษตรกรที่เลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดชลบุรี กับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ในด้านแหล่งรับซื้อผลผลิตมันสำปะหลัง

ตารางที่ 4-7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดชลบุรีกับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ในด้านแหล่งรับซื้อผลิตภัณฑ์ (มันสำปะหลัง)

6. แหล่งรับซื้อผลิตภัณฑ์ มันสำปะหลัง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพอใจ
6.1 พ่อค้าคนกลางรายย่อย	2.20	1.036	ค่อนข้างน้อย
6.2 โรงงาน	2.77	1.221	ปานกลาง
6.3 กลุ่มสหกรณ์	1.63	0.590	น้อย
6.4 ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ	1.69	0.747	น้อย
ภาพรวม	2.07	0.246	ค่อนข้างน้อย

จากตารางที่ 4-7 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจได้ดังนี้

ระดับความพึงพอใจผลการศึกษาพบว่า

ด้านแหล่งรับซื้อผลิตภัณฑ์ (มันสำปะหลัง) เกษตรกรที่เพาะปลูกมันสำปะหลังให้ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ด้านผลิตภัณฑ์มีระดับความคิดเห็นระดับค่อนข้างน้อย $X = 2.07$ ซึ่งผลจากการหาแหล่งรับซื้อผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของเกษตรกรมาจากพ่อค้าคนกลางรายย่อย โรงงาน กลุ่มสหกรณ์ และได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ โดยประเด็นคำตอบส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง จากการวิเคราะห์พบว่ามีความถี่คะแนนของความพึงพอใจเกษตรกรจะให้โรงงานมารับซื้อผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเป็นส่วนใหญ่

2.7 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของเกษตรกรที่เลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดชลบุรี กับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ในด้านข้อมูลข่าวสาร

ตารางที่ 4-8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เลือก
เพาะปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดชลบุรี กับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการ
โลจิสติกส์ในด้านข้อมูลข่าวสาร ความรู้เพิ่มเติมในการพัฒนาการเพาะปลูก
มันสำปะหลัง

7. ด้านข้อมูลข่าวสาร ความรู้เพิ่มเติมในการพัฒนาการ เพาะปลูกมันสำปะหลัง	– X	S.D.	ระดับความพอใจ
7.1 จากประสบการณ์ที่ผ่านมาของตนเอง	3.20	1.116	ปานกลาง
7.2 ได้รับความรู้จากเพื่อนบ้าน	2.63	0.959	ปานกลาง
7.3 มีการรวมกลุ่มสหกรณ์ ช่วยพัฒนาระบบการผลิต	1.86	0.592	ค่อนข้างน้อย
7.4 ภาครัฐส่งเสริมด้านการฝึกอบรม	2.03	0.878	ค่อนข้างน้อย
ภาพรวม	2.43	0.190	ค่อนข้างน้อย

จากตารางที่ 4-8 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจได้ดังนี้

ระดับความพึงพอใจ ผลการศึกษาพบว่า

ด้านข้อมูลข่าวสาร ความรู้เพิ่มเติมในการพัฒนาการเพาะปลูกมันสำปะหลัง เกษตรกรที่
เพาะปลูกมันสำปะหลังให้ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ด้านผลิตภัณฑ์มีระดับความ
พึงพอใจในระดับค่อนข้างน้อย $X = 2.43$ ซึ่งผลจากการได้รับข้อมูลข่าวสาร ความรู้เพิ่มเติมในการนำ
ความรู้มาพัฒนาการเพาะปลูกมันสำปะหลังมาจากประสบการณ์ที่ผ่านมาของตนเอง ได้รับความรู้
จากเพื่อนบ้าน ภาครัฐส่งเสริมให้การฝึกอบรม และมีการรวมกลุ่มสหกรณ์ช่วยพัฒนาระบบการผลิต
โดยประเด็นคำตอบส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง จากการวิเคราะห์พบว่า
ค่าเฉลี่ยคะแนนของความพึงพอใจเกษตรกรได้รับความรู้จากข้อมูลข่าวสาร ความรู้เพิ่มเติมเพื่อใช้
ในการพัฒนาการเพาะปลูกมันสำปะหลังจากประสบการณ์ที่ผ่านมาของเกษตรกรเองโดยตรง

ส่วนที่ 3 สรุปปัจจัยในการตัดสินใจของเกษตรกรที่เลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง

จากการสัมภาษณ์ตอบแบบสอบถามของเกษตรกร ทำให้ทราบปัจจัยในการตัดสินใจ
เลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังมีดังนี้ เกษตรกรจะดูเรื่อง พื้นที่และภูมิอากาศเป็นเรื่องลำดับ 1 ว่า
เหมาะสมแก่การเพาะปลูกหรือไม่ ลำดับที่ 2 จะดูเรื่องต้นทุน ใช้ต้นทุนปลูกต่ำสามารถจัดทำ
พันธุ์ได้เอง โดยซื้อ หรือ ขอสนับสนุนจากกรมวิชาการเกษตรในครั้งแรก ลำดับที่ 3 มีตลาดแหล่งรับ
ซื้อที่แน่นอน เป็นพืชที่สามารถนำไปแปรรูปได้หลายอย่าง จัดเป็นพืชที่ต้องการของตลาดลำดับที่ 4
ผลตอบแทนเรื่องรายได้เกษตรกรสามารถเลี้ยงตัวเองได้ เช่น ราคาทุน 1.40 บาท ขายได้ราคา 2.40
บาท ลำดับที่ 5 อื่น ๆ เป็นพืชที่ดูแลง่าย ทนต่อความแห้งแล้ง ค่าปุ๋ยไม่แพง

ตารางที่ 4-9 สรุปปัจจัยในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง

ปัจจัย	เหตุผล	ระดับความสำคัญ
พื้นที่	พื้นที่และภูมิอากาศเหมาะแก่การเพาะปลูก พื้นที่แห้งแล้ง มีน้ำน้อยสามารถปลูกได้	มากที่สุด
ต้นทุนต่ำ	ต้นทุนต่ำสำหรับกิ่งพันธุ์ 1. สามารถจัดทำเองได้ โดยซื้อครั้งแรกครั้งเดียว 2. สามารถขอสนับสนุนจากภาครัฐ (กรมวิชาการเกษตร) ในครั้งแรกได้	มาก
ตลาด/ แหล่งรับซื้อ	มีตลาด แหล่งรับซื้อที่แน่นอน เป็นพืชที่ตลาดต้องการ	มาก
รายได้	สร้างรายได้ที่เกษตรกรสามารถเลี้ยงตัวเองได้ เช่น ต้นทุนในการผลิต 1.40 บาท ขายได้ราคา 2.40 บาท	ปานกลาง
อื่น ๆ	เป็นพืชที่ดูแลง่าย ทนต่อความแห้งแล้ง ค่าปุ๋ยไม่แพง การขุดเก็บเกี่ยวไม่ขึ้นกับฤดูกาลสามารถจะชะลอการเก็บเกี่ยวได้ ปัญหาโรคแมลงมีน้อย	ปานกลาง

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะจากการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจและปัจจัยในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 35 ราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัย และทัศนคติของเกษตรกรที่เพาะปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดชลบุรีที่ส่งผลกระทบต่อ การตัดสินใจเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง และเพื่อรับทราบปัญหาและอุปสรรค และนำความคิดเห็นหรือการวิพากษ์วิจารณ์จากประชาชน และนำเสนอในรูปแบบเสนอแนะให้กับหน่วยงานราชการของรัฐในรูปแบบของการสมานฉันท์กันในเรื่องความเข้าใจซึ่งกันและกันทั้งสองฝ่าย

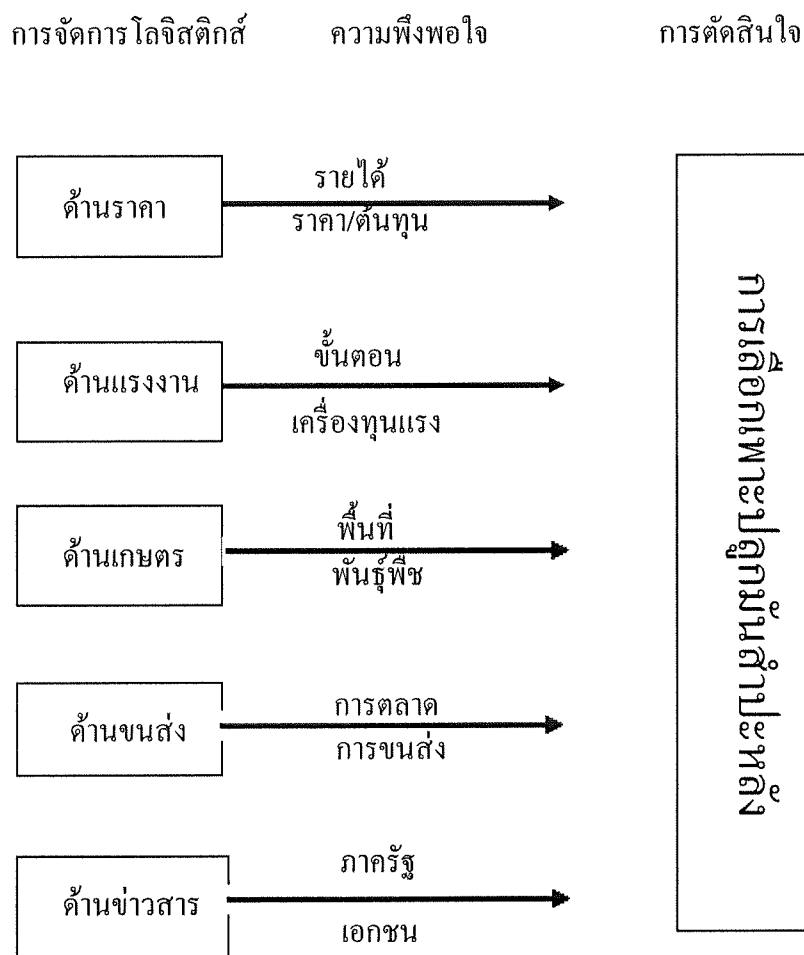
ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัย คือ การออกแบบสอบถามเพื่อสอบถามถึงความพึงพอใจในการประสานงานกับภาครัฐ หรือการได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ในรูปแบบต่าง ๆ ในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในจังหวัดชลบุรี โดยที่ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามการทำวิจัยเพื่อหาคำตอบของปัญหาที่ตั้งไว้ ดังต่อไปนี้

1. ระดับความพึงพอใจในการเพาะปลูกมันสำปะหลัง
2. ปัจจัยในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง

ผลการวิจัยสรุป

จากผลการวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจและปัจจัยในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 35 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจและการตัดสินใจในการเพาะปลูกมันสำปะหลังที่เกี่ยวข้องกับการจัดการโลจิสติกส์ ส่วนที่ 3 ลำดับความสำคัญของแต่ละปัจจัยในการเลือกปลูกมันสำปะหลัง การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้คอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ (Frequency Distribution) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation S.D) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการตัดสินใจเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง และรับทราบปัญหาและอุปสรรค

ขั้นตอนการนำไปสู่ห้วงโซ่การเลือกผลิต

ภาพที่ 5-1 ขั้นตอนการนำไปสู่ห้วงโซ่การเลือกผลิต

ผู้วิจัยจะนำสรุปภาพรวมผลการวิจัยเป็นแผนภูมิ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัยจากการวิจัยเชิงปริมาณ

จากผลการวิจัยข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เพาะปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดชลบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 62.86 เป็นเพศชาย มีอายุ 51 ปีขึ้นไประดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีประสบการณ์ในการเพาะปลูกมันสำปะหลังประมาณ 11-15 ปี ไม่เคยปลูกพืชชนิดอื่นเลยถึงร้อยละ 60 มีพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง ทั้งหมดจำนวน 31-50 ไร่ ระยะเวลาในการปลูกมันสำปะหลัง เริ่มปลูกถึงเก็บเกี่ยวประมาณ 10-12 เดือน มีผลผลิตมันสำปะหลังประมาณ 4-5 ตันต่อปีต่อไร่ พันธุ์ที่เพาะปลูกส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ระยอง 60 และ ระยอง 90

ราคามันสำปะหลังที่ขายได้ประมาณ 2-3 บาทต่อกิโลกรัม มีต้นทุนในการเพาะปลูกมันสำปะหลัง 1.50-1.80 บาทต่อกิโลกรัม รายได้อยู่ระหว่าง 4,001-6,000 บาทต่อไร่ต่อปี และต่ำกว่า 4,000 บาทต่อไร่ต่อปี เกษตรกรมีความรู้ในการเพาะปลูกมันสำปะหลังจากเพื่อนบ้าน สิ่งที่ให้ความรู้เกี่ยวกับมันสำปะหลังที่สามารถปรึกษาได้คือ เอกสารเผยแพร่ แต่หากมีปัญหาจะสามารถปรึกษาจากเพื่อนบ้านเป็นส่วนใหญ่ ส่วนหน่วยงานภาครัฐให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพันธุ์พืชแก่เกษตรกร ในรอบปี พ.ศ. 2557 เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2556 มีผลผลิตเท่ากันไม่แตกต่างกัน

2. สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากผลการวิจัยข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เพาะปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับความพึงพอใจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การตัดสินใจในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง มีระดับความพึงพอใจปานกลาง โดยมีรายละเอียด อาทิเช่น พันธุ์มันสำปะหลังที่ใช้ในการเพาะปลูก มีระดับความพึงพอใจมาก ปริมาณผลผลิตต่อปีต่อไร่ มีระดับความพึงพอใจมาก ราคาผลผลิตต่อไร่ มีระดับความพึงพอใจปานกลาง รายได้ทั้งหมดต่อปี (หลังหักค่าใช้จ่ายแล้ว) มีระดับความพึงพอใจปานกลาง ขั้นตอนการปลูกที่ทำในปัจจุบัน มีระดับความพึงพอใจปานกลาง การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐด้านราคา มีระดับความพึงพอใจปานกลาง การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐด้านนโยบายการเพาะปลูก มีระดับความพึงพอใจปานกลาง การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐด้านพันธุ์พืช มีระดับความพึงพอใจปานกลาง การขนส่งพืชจากแหล่งผลิตสู่ตลาด มีระดับความพึงพอใจปานกลาง แหล่งเงินทุนที่ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐ มีระดับความพึงพอใจปานกลาง แหล่งเงินทุนที่ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาคเอกชน มีระดับความพึงพอใจปานกลาง การได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐ มีระดับความพึงพอใจปานกลาง การดูแลตนเองให้สอดคล้องกับการตลาด มีระดับความพึงพอใจปานกลาง

อภิปราย

ผลการศึกษาความพึงพอใจและปัจจัยในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออก สามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัย และอภิปรายผลได้ ดังนี้

ผลการศึกษาการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคของปัจจัยพบว่าเพื่อประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ ตลอดจนเกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร โดยใช้ทรัพยากร และเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ ที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและมีการกำหนดเป็นข้อคิดเห็นไว้ 7 หัวข้อประกอบด้วย

1. การเพิ่มผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยพื้นที่ของประเทศและปรับปรุงพันธุ์มันสำปะหลังให้มีคุณสมบัติเหมาะกับการแปรรูปหรือใช้งานในอุตสาหกรรมเฉพาะ

2. การพัฒนาเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวและภายหลังการเก็บเกี่ยวและการควบคุมคุณภาพ
ผลผลิต

3. การแปรรูปมันสำปะหลังเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายและมูลค่าเพิ่ม
4. การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพ
5. เศรษฐกิจชุมชนและการตลาด
6. การถ่ายทอดเทคโนโลยี
7. การลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

จากการวิจัย พบว่า เกษตรกรที่เพาะปลูกมันสำปะหลังมานานจะมีประสิทธิภาพในการเพาะปลูกมันสำปะหลังค่อนข้างดี แต่ปัญหา คือ บางรายก็ยังมี การขาดทุนทรัพย์ในการลงทุนเพาะปลูก ทำให้ไม่สามารถเตรียมการเพาะปลูกและดูแลพืชได้เต็มที่ ทั้งนี้เพื่อลดต้นทุนการผลิตของตน ส่งผลให้มีปริมาณผลผลิตต่อไร่ต่ำกว่าที่ควร นอกจากนี้ยังพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเพาะปลูกโดยใช้ประสบการณ์เป็นหลัก และนิยมปรึกษาปัญหาการเพาะปลูกกับญาติและเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นเกษตรกรด้วยกัน จึงมักพบว่าเกษตรกรในพื้นที่เดียวกันมักจะดำเนินการเพาะปลูกในลักษณะคล้ายคลึงกัน และเป็น ไปในรูปแบบเดิม ๆ แต่อย่างไรก็ตาม มีเกษตรกรจำนวนหนึ่งที่มีความสนใจเรียนรู้เทคโนโลยีการเพาะปลูกและการเพิ่มผลผลิตใหม่ ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ ดังนั้น หากได้มีการทำวิจัยจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ผลจากการวิจัยก็จะสามารถนำไปจัดการฝึกอบรมนำเสนอความรู้และเทคโนโลยีการผลิตที่สามารถให้ผลสำเร็จ อาทิเช่น ให้ความรู้กับกลุ่มเกษตรกรกลุ่มหนึ่งแล้ว ก็จะสามารถผลักดันให้เกษตรกรกลุ่มอื่นที่อยู่ในพื้นที่เดียวกันปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตตามได้ ผลการศึกษาในครั้งนี้ก็สามารถแสดงให้เห็นได้ว่าเกษตรกรยังใช้ความรู้เดิมในการผลิตมันสำปะหลังอยู่ เนื่องจากประเทศยังขาดองค์ความรู้ด้านการเพาะปลูกมันสำปะหลัง นอกจากนี้ยังขาดระบบการจัดการระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพด้วย

เนื้อหาส่วนนี้ประเมินศักยภาพของเกษตรกรในห่วงโซ่อุปทาน โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเกษตรกรรวมทั้งสิ้น 35 ราย ทั้งนี้ การสำรวจเกษตรกรได้จำแนกขึ้นตอนและห่วงโซ่อุปทานออกเป็น 6 ด้านสำคัญ คือ

1. ด้านราคา เกษตรกรมีความคิดเห็นในด้านราคาอยู่ในระดับน้อย อาจจะเนื่องจากไม่มีโอกาสได้กำหนดราคาขายเอง และถูกกำหนดราคาโดยพ่อค้าคนกลาง ซึ่งไม่เห็นความสำคัญของการกำหนดราคาโดยภาครัฐที่ไม่มีประสิทธิภาพ เมื่อราคาที่ต่ำ หรือสูง และส่งผลต่อต้นทุน จึงเป็นปัจจัยหนึ่งในการตัดสินใจเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง

2. ด้านแรงงาน เกษตรกรมีความคิดเห็นในด้านแรงงานอยู่ในระดับน้อย อาจจะเนื่องจากไม่มีแรงงานในครอบครัว และไม่มีเครื่องทุ่นแรง ซึ่งจะเห็นแรงงานส่วนใหญ่จะเป็น

แรงงานในการว่าจ้าง ผลของค่าใช้จ่ายด้านแรงงานที่ว่าจ้าง ส่งผลต่อขั้นตอนและเครื่องทุ่นแรง จึงเป็นปัจจัยหนึ่งในการตัดสินใจเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง

3. ด้านเกษตรกร เกษตรกรมีความคิดเห็นในด้านเกษตรกรอยู่ในระดับน้อย อาจจะเนื่องจากผลของการหาพันธุ์พืชมาปลูกเองมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง และได้รับพันธุ์จากภาครัฐอยู่ในระดับน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรไม่พึงพอใจต่อพันธุ์พืชที่ภาครัฐเสนอแนะ การเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากเกษตรกรไม่ได้เก็บเกี่ยวเอง ตลอดจนร่วมกันเก็บเกี่ยว อย่างเช่นในอดีต ส่วนใหญ่จ้างบุคคลภายนอกเก็บเกี่ยวซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง พื้นที่ในการเพาะปลูกส่วนใหญ่จะเช่าผู้อื่นเพาะปลูก และมีที่ดินเป็นของตนเอง อยู่ในระดับน้อย และไม่ได้การสนับสนุนจากภาครัฐซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด อาจจะเข้าข่ายบุกรุกพื้นที่ในการเพาะปลูก ซึ่งลักษณะในการหาพันธุ์พืชด้วยตนเอง และจ้างบุคคลภายนอกเก็บเกี่ยว ตลอดจนพื้นที่ในการเพาะปลูก จึงเป็นปัจจัยหนึ่งในการตัดสินใจเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง

4. ด้านขนส่ง เกษตรกรมีความคิดเห็นในด้านการขนส่งอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากเกษตรกรได้มีการขนส่งผลผลิตด้วยตนเองอยู่ในระดับปานกลาง และโรงงานมารับเอง ภาครัฐให้ความช่วยเหลือ อยู่ในระดับน้อยที่สุด แหล่งรับซื้อผลผลิตจะพบว่าพ่อค้าคนกลางรายย่อย และโรงงานจะเข้ามารับเอง เกษตรกรมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย ส่วนกลุ่มสหกรณ์ และไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ เกษตรกรมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งลักษณะในการขนส่งผลผลิต หรือตลาดที่พ่อค้าคนกลางรายย่อย และโรงงานเข้ามารับเอง จึงเป็นปัจจัยหนึ่งในการตัดสินใจเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง

5. ด้านข่าวสาร เกษตรกรมีความคิดเห็นในด้านข้อมูลข่าวสาร ความรู้เพิ่มเติมในการพัฒนาการเพาะปลูกมันสำปะหลังอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่จะได้จากประสบการณ์ที่ผ่านมาของตนเองอยู่ในระดับปานกลาง และเกษตรกรจะได้รับความรู้จากเพื่อนบ้าน และได้รับการฝึกอบรมจากภาครัฐอยู่ในระดับน้อย ซึ่งการรวมกลุ่มสหกรณ์ ที่จะช่วยพัฒนาระบบการผลิตอยู่ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งลักษณะการรับรู้หรือการเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเพาะปลูกมันสำปะหลังจะได้รับจากประสบการณ์ของตนเองเป็นส่วนใหญ่ แสดงได้ว่าข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากภาครัฐหรือของเอกชน จึงเป็นปัจจัยหนึ่งในการตัดสินใจเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง

อย่างไรก็ดี มีเกษตรกรบางรายที่ทำกิจกรรมมากกว่า 1 ด้าน และเกษตรกรบางรายที่ทำกิจกรรมเพียงขั้นตอนเดียว และนำความพึงพอใจในแต่ละด้านมาพิจารณาเข้าสู่การตัดสินใจในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังได้

กล่าวโดยสรุป ผู้วิจัยพยายามพิสูจน์และยืนยันให้เห็นว่า มีปัจจัยสำคัญใดบ้างที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการประกอบธุรกิจหรือเกษตรกรในการตัดสินใจที่หันมาทำเกษตรมันสำปะหลัง โดยรวมในห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตรมันสำปะหลัง ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการ คือ

1. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของเกษตรกรในการเพิ่มมูลค่า การลดต้นทุน การพัฒนานวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน การเพิ่มประสิทธิภาพการตลาด
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพและผลการดำเนินงานของเกษตรกรในห่วงโซ่อุปทาน โดยนำเอาผลที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็นและผลการดำเนินงานของเกษตรกรที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง มาหาแนวทางการจัดการห่วงโซ่อุปทานและโลจิสติกส์ของเกษตรมันสำปะหลัง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. สนับสนุนให้ทีมงานวิจัยด้านมันสำปะหลังที่สามารถต่อยอดสู่อุตสาหกรรมอื่น ๆ ได้ อย่างครบวงจร อาทิเช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมผลิตแอลกอฮอล์ อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ ฯลฯ
2. สนับสนุนให้ทีมงานวิจัยด้านมันสำปะหลังพืชเศรษฐกิจไทย เพื่อสนับสนุนให้เป็นทางเลือกหนึ่งให้กับเกษตรกร ซึ่งสถานการณ์ในอนาคตคาดการณ์ได้ว่าประเทศมีความต้องการใช้เพิ่มขึ้น ราคามันสำปะหลังจะดีและสามารถขายได้ภายในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน
3. สนับสนุนให้ทีมงานวิจัยในด้านการเพิ่มผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยพื้นที่ของประเทศ และปรับปรุงพันธุ์มันสำปะหลังให้มีคุณสมบัติเหมาะกับการแปรรูปหรือใช้งานในอุตสาหกรรมต่าง ๆ มีการพัฒนาเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยว และการควบคุมคุณภาพผลผลิต
4. สนับสนุนให้ทีมงานวิจัยในด้านการพัฒนาการบริหารจัดการ โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์ ทั่วประเทศให้มีประสิทธิภาพ เพื่อการสนับสนุนด้านการขนส่ง เพื่อลดต้นทุนการผลิต การเก็บเกี่ยว
5. สำหรับภาคเกษตรกรกรรมนั้น ปัจจุบันเกิดรูปแบบการทำธุรกิจร่วมกันแบบใหม่ที่เรียกกันว่าการทำเกษตรแบบมีพันธสัญญาร่วม (Contract farming) ซึ่งเป็นผลพวงจากความต้องการให้มีการประสานงานแนวตั้ง (Vertical coordination) และการจัดการห่วงโซ่อุปทานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น การทำธุรกิจแบบมีพันธสัญญาเช่นนี้ช่วยให้เกิดความเชื่อมโยงกันระหว่างเกษตรกรรายย่อยกับตลาดสินค้า ทำให้คู่สัญญาควบคุมต้นทุน คุณภาพและความปลอดภัยของสินค้า และสามารถ

บริหารปริมาณการผลิตให้ได้ตามความต้องการ โดยที่เกษตรกรได้รายได้สูงขึ้นกว่าการทำเกษตรแบบดั้งเดิม

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. ธุรกิจแบบมีพันธสัญญาไม่ใช่ทางออกเสมอไป เพราะว่าหลายประเทศต้องประสบกับปัญหาที่ตามมาหลายด้าน เช่น ปัญหาการบังคับใช้สัญญา อำนาจต่อรองที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้ผลิตและพ่อค้า รวมถึงการผูกขาดของพ่อค้า เป็นต้น จุดอ่อนที่สำคัญคือกระบวนการตัดสินใจเพาะปลูกถูกโอนถ่ายจากเกษตรกรไปสู่ผู้ผลิตหรือพ่อค้า ทำให้เกษตรกรมีหน้าที่เป็นเพียงกึ่งลูกจ้างกึ่งเจ้าของ (Quasi-employees) ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการเพิ่มข้อมูลข่าวสารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบการทำธุรกิจแบบมีพันธสัญญา (Contract farming) การรวมกันทำธุรกิจ (Vertical integration) จะเป็นหนทางสำคัญที่จะช่วยเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ บทบาทและความล้มเหลวของภาครัฐในการแทรกแซงตลาดและ/ หรือการดำเนินนโยบายด้านต่าง ๆ จะส่งผลกระทบต่อด้านบวกหรือลบต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการและเกษตรกร

2. ภาครัฐควรเข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินงานของเอกชนในหลายด้าน เช่น ด้านการสนับสนุนให้เกิดกิจกรรม ด้านกฎระเบียบ ด้านการแทรกแซงตลาด บทบาทของภาครัฐที่เอื้อให้เกิดกิจกรรมด้านการตลาด การผลิตและส่งเสริมคุณภาพ โครงสร้างพื้นฐาน และกฎหมาย มีความสำคัญมาก ในทางปฏิบัติ ภาครัฐมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากเพราะเป็นโครงการลงทุนที่ต้องใช้งบประมาณมาก และหลายโครงการมีลักษณะของการผูกขาดโดยธรรมชาติ (Natural monopoly)

3. ภาครัฐควรให้การสนับสนุนการบริหารจัดการแบบกรีน โลจิสติกส์ในอุตสาหกรรมแป้งมันสำปะหลัง โดยมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์มากขึ้น และจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อเป็นหน่วยงานที่ให้คำปรึกษาและสนับสนุนการดำเนินงานด้านกรีน โลจิสติกส์ของภาคเอกชน วัตถุประสงค์คือวิธีการใช้ประโยชน์จากวัสดุเศษเหลือของโรงงานประติษฐ์แป้งมันสำปะหลัง โดยมีปัจจัยสำคัญภายในองค์กร ได้แก่ ปัจจัยด้านทรัพยากร ในด้านการสนับสนุนการศึกษาให้บุคลากรมีความรู้ และมีแนวคิดด้านสิ่งแวดล้อมมาใช้กับกระบวนการทำงาน ปัจจัยสำคัญภายนอก ได้แก่ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านต้นทุน ในเรื่องการกำจัดของเสีย ด้านปัญหาได้แก่ การขาดความรู้ด้านกรีน โลจิสติกส์ของบุคลากรในระดับพนักงาน ผู้ปฏิบัติงาน ภาคเอกชนควรให้ความร่วมมือกับภาครัฐ โดยเฉพาะการบริหารจัดการในการผลิตให้เป็นไปตามกรีน โลจิสติกส์อย่างเคร่งครัด

บรรณานุกรม

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2557). คู่มือการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- คำนาย อภิปรัชญาสกุล. (2550). โลจิสติกส์และการจัดการซัพพลายเชน: กลยุทธ์สำหรับลดต้นทุนและเพิ่มกำไร. กรุงเทพฯ: บริษัทโฟกัสมีเดีย แอนด์ พับลิชซิง จำกัด.
- ทวีศักดิ์ เทพพิทักษ์. (2550). การจัดการ โลจิสติกส์และซัพพลายเชน. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ทฤษฎีการตัดสินใจ. (มปป.). เข้าถึงได้จาก w.w.w.archive.lib.cmu.ac.th/full/T/2552/edvoc0952kn_ch2.pdf
- ไทยตำบลคอกคอม. (มปป.). ข้อมูลพื้นที่การปลูกมันสำปะหลัง แยกตาม โชนทั้ง 7 ของประเทศไทย จังหวัด อำเภอดำบล ในพื้นที่ภาคตะวันออก. เข้าถึงได้จาก www.thaitambon.com
- นิพนธ์ พัวพงศกร, บุญจิต ฐิตาภิวัฒน์กุล, สุเมธ องกิตติกุล, ชัยสิทธิ์ อนุชิตวรวงศ์, ชลัท ทัพประเสริฐ, สุวรรณ ตุลยวสินพงษ์, นิภา ศรีอนันต์, เสก เมธาสุรารักษ์, กัมพล ปั้นตะกั่ว. (2553). แนวทางการจัดการห่วงโซ่อุปทานและ โลจิสติกส์ของสินค้าเกษตร. กรุงเทพฯ: สถาบันเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- บรมวุฒิ มุลพรม. (2550). การเลือกผลิตอ้อยหรือมันสำปะหลังภายใต้การจัดการปัจจัยการผลิตของเกษตรกรในอำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ธุรกิจการเกษตร), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บรมวุฒิ มุลพรม และนงนุช อังบุริกุล (2543). การเลือกผลิตอ้อยหรือมันสำปะหลังภายใต้การจัดการปัจจัยการผลิตของเกษตรกร ในอำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญทรัพย์ พานิชการ. (2549). ผู้นำในการบริหารจัดการ โลจิสติกส์. กรุงเทพฯ: บริษัท ไอทีแอล เทรดมีเดีย จำกัด
- ปวีณา ชาวลิตวงศ์. (2548). โครงการพัฒนาศักยภาพ-สมรรถนะการบริหารทรัพยากรและรายงานเชิงบูรณาการ สำหรับหน่วยงานภาคอุตสาหกรรมผลิตและการบริการ และภาครัฐ ส่วนเพิ่มเติม ระบบการบริหารเวชภัณฑ์แบบศูนย์กลาง เลขที่ 80G-IE-2548 ทุนวิจัยงบประมาณแผ่นดิน ปี 2548. ม.ป.ท.
- ปานจิต บูรณสมภพ. (2548). ความพึงพอใจของนิสิตต่อการให้บริการของสำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน.

- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2529). *ระเบียบวิธีวิจัยทางวิทยาศาสตร์สังคม: การสังเคราะห์และบูรณาการ*. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- มูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (2557). *ข้อมูลเนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิตต่อไร่ ผลผลิตรวม (ตัวเลข) ปี 2557/58 7 โชน*. เข้าถึงได้จาก www.tapiocathai.org/L2.1.html
- _____. (2557). *ผลการสำรวจทบทวนภาวะการผลิตมันสำปะหลัง ฤดูกาลผลิตปี 2556/2557 ระหว่างวันที่ 27 ก.ค.-1 ส.ค., 17-20, 31 สิงหาคม – 5 กันยายน 2557*. ม.ป.ท.
- สมพงษ์ กาทอง. (มปป.). *เทคนิคการเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลัง*. เข้าถึงได้จาก www.servicelink.doae.go.th/webpage/book%20PDF/crop/c016.pdf
- สุจิตรา บณรัตน์พันธุ์. (2534). *ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุรัชย์ ประกัน. (2555). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง ในการเลือกแหล่งขายมันสำปะหลัง ในเขตอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี กรณีศึกษา เกษตรกรอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี*. งานนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Adekanye, T. A., Ogunjimi, S. I., & Ajala, A. O. (2013). An Assessment of Cassava Processing Plants in Irepodun Local government Areas, Kwara State, Nigeria. *World Journal of Agricultural Research*, 1(1).
- Gbadegesin, M. A., Olaiya, C. O., & Beeching, J. R. (2013). African cassava: Biotechnology and molecular breeding to the rescue. *British Biotechnology Journal*, 3(3).
- Go, K. (2007). *National policy on cassava industry: policy reforms to improve production, research, marketing and regulation in cassava industry*. n.p.
- Igerim, K. I., Mburugu, G. N., Mwangi, M., Ombori, O., & Ngugi, M. (2012). In vitro Micropropagation of Cassava Through Low cost Tissue Culture. *Asian Journal of Agricultural sciences* 4(3).
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเลขที่ .....

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง “ความพึงพอใจและปัจจัยในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลัง
ของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออก ”

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจ และปัจจัยในการเลือกเพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออก ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในกระบวนการโลจิสติกส์

2. รายละเอียดของแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจและการตัดสินใจในการเพาะปลูกมันสำปะหลังที่เกี่ยวข้องกับการจัดการโลจิสติกส์

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับลำดับความสำคัญของแต่ละปัจจัยในการเลือกปลูกมันสำปะหลังขอความกรุณาโปรดตอบแบบสอบถาม ให้ครบทุกข้อ ตามความคิดเห็นและความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

3. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้ จะนำไปใช้เพื่อประกอบการวิจัยเท่านั้น ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลของท่านไว้เป็นความลับ โดยไม่มีผลต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้ ด้วย

พรรณธิภา เต็มฤกษ์ขจร
 นิสิตปริญญาโท คณะ โลจิสติกส์
 สาขาวิชาการจัดการ โลจิสติกส์และโซ่อุปทาน
 มหาวิทยาลัยบูรพา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กรุณาใส่เครื่องหมาย (/) เพียงหนึ่งข้อเท่านั้น ลงในช่อง ( ) ให้ตรงกับข้อมูลของท่านตามความเป็นจริง

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. อายุ ( ) น้อยกว่า 30 ปี ( ) 31 – 40 ปี
( ) 41 – 50 ปี ( ) 51 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา ( ) ต่ำกว่ามัธยมศึกษา ( ) ปวส./อนุปริญญา
( ) ปริญญาตรี ( ) สูงกว่าปริญญาตรี
4. ประสบการณ์ในการเพาะปลูกมันสำปะหลัง
( ) น้อยกว่า 5 ปี ( ) 6 – 10 ปี
( ) 11 – 15 ปี ( ) มากกว่า 15 ปี
5. ท่านเคยเพาะปลูกพืชชนิดอื่นหรือไม่
( ) ไม่เคย ( ) เคย พืชที่ปลูกคือ .....
6. ท่านมีพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง ทั้งหมดจำนวนกี่ไร่
( ) น้อยกว่า 30 ไร่ ( ) 31 – 50 ไร่
( ) 51 – 100 ไร่ ( ) สูงกว่า 101 ไร่
7. ระยะเวลาปลูกมัน เริ่มปลูก ถึงเก็บเกี่ยว
( ) 6 – 8 เดือน ( ) 8 – 10 เดือน
( ) 10 – 12 เดือน ( ) 12 เดือนขึ้นไป
8. ท่านมีผลผลิตมันสำปะหลังปริมาณต่อปีต่อไร่กี่ตัน
( ) น้อยกว่า 3 ตัน ( ) 4 – 5 ตัน
( ) 6 – 7 ตัน ( ) มากกว่า 8 ตัน
9. พันธุ์มันสำปะหลังที่ท่านปลูก
( ) ระยะเวลา 1, 3, 5 ( ) ระยะเวลา 60, 90
( ) หัวยบง 60 ( ) เกษตรศาสตร์ 50
( ) อื่น ๆ โปรดระบุ .....
10. ราคามันสำปะหลังที่ท่านขายต่อกิโลกรัม
( ) 1-2 บาท/กิโลกรัม ( ) 2-3 บาท/กิโลกรัม
( ) 3 บาท/กิโลกรัมขึ้นไป

11. ต้นทุนมันสำปะหลังที่ท่านปลูก
 1-1.50 บาท/ กิโลกรัม   1.5-1.80 บาท/ กิโลกรัม
 1.80 บาท/ กิโลกรัมขึ้นไป
12. รายได้ต่อไร่ต่อฤดูกาลหนึ่ง
 ต่ำกว่า 4000บาท/ ไร่/ ปี   4,001 – 6,000 บาท/ ไร่/ ปี
 6,001 – 8,000 บาท/ ไร่/ ปี   8,000 บาท/ ไร่/ ปีขึ้นไป
13. ท่านได้รับความรู้ในการเพาะปลูกมันสำปะหลังจากที่ใดบ้าง
 สมาชิกภายในครอบครัว/ญาติ   เพื่อนบ้าน
 เจ้าหน้าที่ของรัฐ   ตัวแทนบริษัทเอกชน
 อื่น ๆ โปรดระบุ .....
14. สื่อที่ให้ความรู้เกี่ยวกับมันสำปะหลังมากที่สุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 วิทยุ   โทรทัศน์   หนังสือพิมพ์
 เอกสารเผยแพร่   อื่น ๆ โปรดระบุ .....
15. หากท่านมีปัญหากับการปลูกมันสำปะหลังท่านจะปรึกษาใครมากที่สุด (ตอบเพียง 1 ข้อ)
 เพื่อนบ้าน   สมาชิกภายในครอบครัว/ญาติ
 เจ้าหน้าที่ของรัฐ   ตัวแทนบริษัทเอกชน
 อื่น ๆ โปรดระบุ .....
16. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่องใดจากหน่วยงานภาครัฐ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 ราคา   พันธุ์พืช   ผลผลิต
 แหล่งรับซื้อผลผลิต   พื้นที่ในการเพาะปลูก   การขนส่ง
 อื่น ๆ โปรดระบุ .....
17. ท่านมีผลผลิตโดยรวมในรอบปี 2557 เป็นอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2556
 ลดลง .....ต่อตันต่อไร่   เท่ากัน
 เพิ่มขึ้น.....ต่อตันต่อไร่   อื่น ๆ โปรดระบุ .....

ส่วนที่ 2 เรื่องระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ในด้านต่าง ๆ

การจัดการโลจิสติกส์ หมายถึง กิจกรรมการทำงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน การดำเนินการ และการควบคุมการทำงาน รวมทั้งการบริหารจัดการข้อมูลและธุรกรรมทางการเงินที่เกี่ยวข้องให้เกิดการเคลื่อนย้าย การจัดเก็บ การรวบรวม การกระจาย วัตถุประสงค์ และการบริการให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ประกอบด้วยกิจกรรมพื้นฐานในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

โปรดขีดเครื่องหมาย (/) ลงในช่องว่างที่ท่านเลือกเพียง 1 ช่อง โดยพิจารณาความพึงพอใจในกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ของท่านและให้คะแนน 1 ถึง 5 ดังนี้

1 = ค่อนข้างน้อย = 1.00 – 1.49

2 = น้อย = 1.50 – 2.49

3 = ปานกลาง = 2.50 – 3.49

4 = มาก = 3.50 – 4.49

5 = ค่อนข้างมาก = 4.50 – 5.00

ข้อ	หัวข้อความคิดเห็น	ระดับความพึงพอใจ				
		1	2	3	4	5
1	ด้านราคา					
	1.1 กำหนดโดยภาครัฐ					
	1.2 กำหนดโดยพ่อค้าคนกลาง					
	1.3 มีโอกาสได้กำหนดราคาขายเอง					
	ปัญหา/ ข้อเสนอแนะ					
2	ด้านแรงงาน					
	2.1 ใช้แรงงานในครอบครัว					
	2.2 ใช้แรงงานว่าจ้าง					
	2.3 ใช้เครื่องทุ่นแรง คือ					
	ปัญหา/ ข้อเสนอแนะ					
3	ด้านผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง					
	3.1 หาพันธุ์มาปลูกเอง					
	3.2 ได้รับพันธุ์จากภาครัฐ					
	ปัญหา/ ข้อเสนอแนะ					

ข้อ	หัวข้อความคิดเห็น	ระดับความพึงพอใจ				
		1	2	3	4	5
4	ด้านการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลัง					
	4.1 มีการเก็บเกี่ยวเอง					
	4.2 จ้างบุคคลภายนอกเก็บเกี่ยว					
	ปัญหา/ ข้อเสนอแนะ					
5	ด้านการขนส่ง					
	5.1 มีการขนส่งเอง					
	5.2 โรงงานมารับเอง					
	5.3 ภาครัฐให้ความช่วยเหลือ					
	ปัญหา/ ข้อเสนอแนะ					
6	แหล่งรับซื้อผลิตผล (มันสำปะหลัง)					
	6.1 พ่อค้าคนกลางรายย่อย					
	6.2 โรงงาน					
	6.3 กลุ่มสหกรณ์					
	6.4 ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ					
	ปัญหา/ ข้อเสนอแนะ					
7	ด้านข้อมูลข่าวสาร ความรู้เพิ่มเติมในการพัฒนาการเพาะปลูกมันสำปะหลัง					
	7.1 จากประสบการณ์ที่ผ่านมาของตนเอง					
	7.2 ได้รับความรู้จากเพื่อนบ้าน					
	7.3 มีการรวมกลุ่มสหกรณ์ ช่วยพัฒนาระบบการผลิต					
	7.3 ภาครัฐส่งเสริมด้านการฝึกอบรม					
	ปัญหา/ ข้อเสนอแนะ					

ส่วนที่ 3 เรื่องปัจจัยในการเลือกปลูกมันสำปะหลังโดยเรียงระดับความสำคัญของแต่ละปัจจัย

โปรดขีดเครื่องหมาย (/) ลงในช่องว่างที่ท่านเลือกเพียง 1 ช่อง โดยพิจารณาจากความพึงพอใจในการตัดสินใจดำเนินการปลูกมันสำปะหลัง และให้คะแนนดังนี้

1 = น้อยที่สุด = 1-20%

2 = น้อย = 21-40%

3 = ปานกลาง = 41-60%

4 = มาก = 61-80%

5 = มากที่สุด = 81-100%

ข้อ	ปัจจัยเรื่อง	ระดับความสำคัญ				
		5	4	3	2	1
1	พื้นที่ ในการเพาะมันสำปะหลัง					
2	ต้นทุน ในการเพาะปลูก					
3	ตลาด/ แหล่งรับซื้อ ผลผลิต					
4	รายได้ทั้งหมดต่อปี(หลังหักค่าใช้จ่ายแล้ว)					
5	อื่นๆ เช่น การดูแลรักษา การใส่ปุ๋ย					

ปัญหา/ ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านอย่างสูงที่สละเวลาในการทำแบบสอบถามครั้งนี้

ข

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง การกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา
ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ตามนโยบายรัฐบาลได้กำหนดให้มีการจัดทำเขตเกษตรเศรษฐกิจเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างอุปทานและอุปสงค์ รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลประกอบการประมาณการผลผลิตสินค้าเกษตรที่จะออกสู่ตลาดตามช่วงฤดูกาลต่างๆ และเฝ้าระวังเพื่อหามาตรการรองรับได้ทันห่วงที่ ตลอดจนเพื่อสนับสนุนการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ โดยกำหนดเขตการใช้ที่ดินและมาตรการจูงใจให้เกษตรกรทำการผลิตตามศักยภาพของพื้นที่ นั้น

เพื่อให้มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการทำการผลิตหรือการส่งเสริมการผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสม มีปริมาณการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด สามารถรักษาเสถียรภาพของระดับราคาผลผลิตทางการเกษตร และยกระดับรายได้ของเกษตรกรให้สูงขึ้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้จัดทำเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ โดยการวิเคราะห์ความเหมาะสมของที่ดิน (Land Suitability) กับปัจจัยความต้องการของพืชแต่ละชนิด (Crop Requirement) ตามสภาพที่มีการเพาะปลูกพืชแต่ละชนิดในปัจจุบันร่วมกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ อาทิ เขตป่าไม้ตามกฎหมาย เขตพื้นที่โครงการชลประทาน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงให้กำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยมีรายละเอียดจังหวัด อำเภอ ตำบล ปรากฏตามบัญชีแนบท้ายประกาศนี้

จึงประกาศให้ทราบทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายยุคล ลิ้มแหลมทอง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตัวอย่างการสัมภาษณ์ เกษตรกรตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา

สัมภาษณ์ เมื่อวันที่วันอาทิตย์ที่ 15 กุมภาพันธ์ 2558 เวลา 11.00 น

คุณตา ตรงจวน พงษ์พัฒน์เจริญ อายุ 74 ปี จบ ม.4 ปลูกมันสำปะหลัง มามากกว่า 50 ปี โดยช่วยพ่อแม่ทำ ก่อนหน้า เคยปลูกอ้อย มีปัญหาด้านแรงงาน ไม่มีเลยเปลี่ยนมาปลูกมันสำปะหลัง แทน

นอกจากนี้ การเลือกปลูกมันแทนอ้อย เพราะ ปลูกมันสำปะหลังทนต่อความแล้ง ดูแลง่าย กว่าอ้อย อ้อยไฟไหม้ง่าย ปลูกมันต้องลงทุนมากเรื่องการกำจัดหญ้า สำหรับการจัดหาพันธุ์ใช้มันที่ปลูกเองมาทำพันธุ์จะช่วยลดต้นทุน กว่าไปซื้อพันธุ์ เพราะจะทำให้ต้นทุนสูง พื้นที่ปลูกมากกว่า 50 ไร่ ตรงบริเวณก่อนถึงอ่างเก็บน้ำบางพระ อำเภอศรีราชา ใช้เวลาเก็บเกี่ยว มากกว่า 12 เดือน พันธุ์ที่ใช้ เกษตรศาสตร์ 50 เพราะเป็นพันธุ์ที่ทนต่อโรค เฮอร์เซ็นต์แป้งปานกลาง ไม่เลือกปลูก ระยะของ 90 เพราะเฮอร์เซ็นต์แป้งดี แต่ให้ผลผลิตน้อย ส่วนห่วยบงได้หัวใหญ่ แต่เฮอร์เซ็นต์แป้งไม่ดี การปลูกมันหน้าแล้ง เพี้ยเยอะ ปลูกเดือน 11-12 หน้าฝน ดีที่สุด

ต้นทุนมัน 1-1.50 บาท ขายได้ 2-2.5 บาท ปลูกได้ 6,000-7,000 กก. รายได้มากกว่า 8000 บาทต่อไร่ ความรู้ในการปลูก มาจาก พ่อแม่ ญาติพี่น้อง รัฐไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาราคาได้ ราคาขึ้นอยู่กับโรงงาน กรณีประกันราคา 2 บาท ขายได้ 1.50 บาท ก็เรียกว่าดีแล้ว รัฐให้คำแนะนำเรื่องพันธุ์ที่ควรปลูก ชกส เป็นหน่วยงานรัฐที่ดูแลดี ในเรื่องแหล่งเงินทุน เมื่อก่อน เคยเสียดอกเบี้ย 12 % ลดลงมาเรื่อย 10%, 8%, 6% และปัจจุบัน 4%

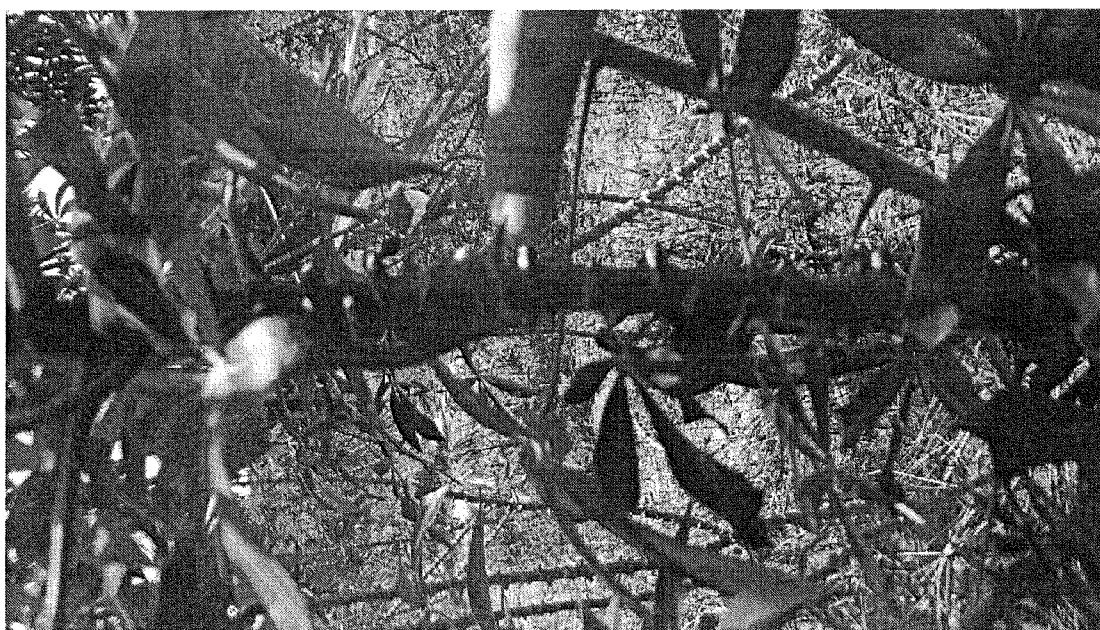
ไร่คุณตาจวน

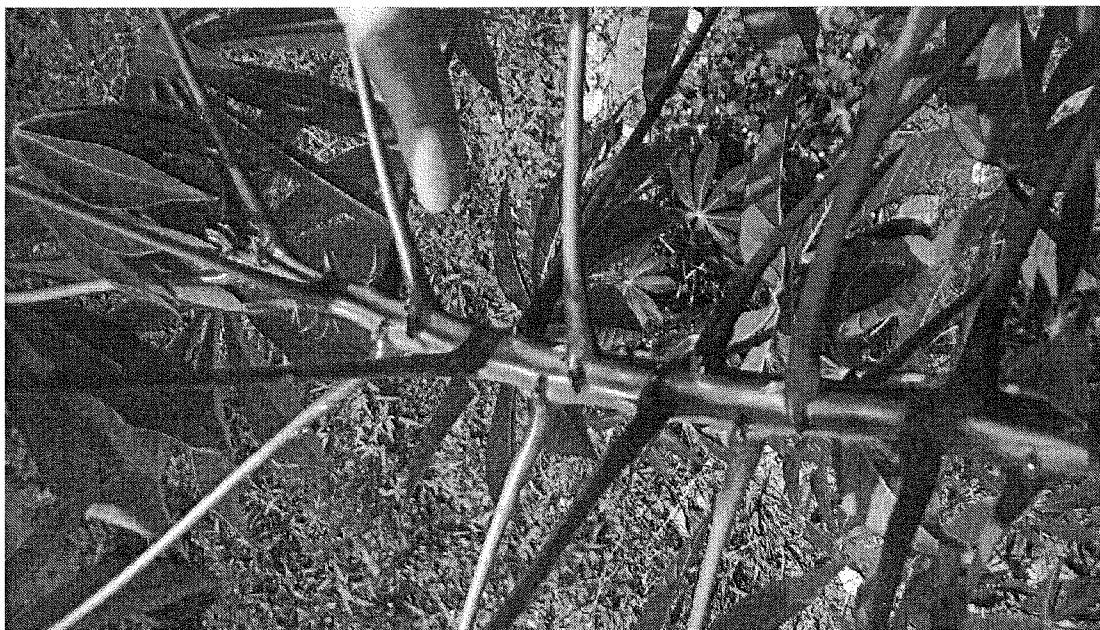
สอบตามถึงผลผลิต

ลักษณะของศัตรพีช

มันเป็นโรคพืช ตาจะถึ

มันสมบูรณ์ ตาจะห่างกัน

พันธุ์เกษตรศาสตร์ 50